

PHỤ NỮ KHỞI NGHIỆP TRONG BỐI CẢNH CHUYỂN ĐỔI SỐ:

Để thành công phải chọn con đường khó

Gặp gỡ với người phụ nữ nhỏ nhắn bên lễ hội thảo quốc gia về chuyển đổi số do Hội LHPN Việt Nam tổ chức, ngỡ đâu ẩn sau dáng vẻ đó là cả một câu chuyện khởi nghiệp của phụ nữ trong bối cảnh công nghệ phát triển, chuyển đổi số đang dần chiếm ưu thế như hiện nay...

● Cán bộ Hội LHPN tỉnh Đồng Nai hướng dẫn cán bộ hội phụ nữ cơ sở cập nhật thông tin lên các phần mềm. (Ảnh: Báo Đồng Nai)

“Bình sâm” và những giọt mồ hôi trên hành trình khởi nghiệp

Bên lễ cuộc hội thảo, không có nhiều thời gian để trò chuyện cùng nhau, nhưng câu chuyện của chị Nguyễn Thị Bình - Giám đốc Hợp tác xã Nông nghiệp được liệu Thiên Phúc (địa chỉ xóm Minh Tiến, Minh Lập, Đồng Hỷ, Thái Nguyên) rất thu hút khiến người nghe phải chú tâm.

Nguyễn Thị Bình sinh ra và lớn lên Nghệ An, vào TP Hồ Chí Minh lập nghiệp, năm 2008 Bình nên duyên với chồng là người Thái Nguyên rồi hai vợ chồng đưa nhau về Thái Nguyên sinh sống. Lập nghiệp trên quê chồng, Bình xin vào làm việc tại một doanh nghiệp với vai trò quản lý, nhưng không lâu sau đó, chị mắc phải căn bệnh viêm đa khớp khiến tay chân thường xuyên bị đau nhức, khó co duỗi. Thêm vào đó, mẹ chồng có bệnh ho kinh niên đã đi chữa nhiều năm không khỏi. Năm 2018, khi tham gia khóa học phát triển bản thân, chị được một người bạn giới thiệu về tác dụng của sâm Bồ Chính với căn bệnh của chị và mẹ chồng. Sau một thời gian sử dụng sản phẩm sâm, chị nhận thấy căn bệnh của mình và mẹ chồng dần dần tiến triển tốt và khỏi lúc nào không hay. Đó cũng là cái duyên đã đưa chị vào hành trình song hành cùng sâm Bồ Chính.

“Khi được người bạn giới thiệu, tôi còn chưa biết gì về cao sâm Bồ Chính, chỉ nghe nói đó là loại cao không đắt tiền nhưng chất lượng lại tốt. Sau hơn 3 tuần sử dụng, mẹ tôi đã có thể ra đồng làm ruộng một mạch mà không phải nghỉ giữa các cơn ho như trước nữa. Căn bệnh đau khớp của tôi cũng dần đỡ hẳn. Sâm Bồ Chính tốt như vậy mà nhiều người không biết thì thật phí, nghĩ vậy tôi quyết định xin nghỉ công việc đang làm, tìm tôi nghiên cứu và đưa giống sâm Bồ Chính về trồng tại quê nhà”, chị Bình cho biết.

Như bất kỳ hành trình khởi nghiệp nào khác, con đường của Bình với sâm Bồ Chính cũng không hề dễ dàng. Bình khởi nghiệp với mà chưa hề có một chút kiến thức nào về kinh doanh nên phải

mày mò học hỏi. Bình cầm cùi đọc sách, tìm hiểu trên mạng về kiến thức kinh doanh, cách bán hàng online, cách xây dựng thương hiệu...

“Người Việt mình ưa chuộng sâm Hàn Quốc và hầu như ít biết, ít quan tâm đến sản phẩm sâm Việt Nam, vì thế đây là thử thách lớn nhất đối với tôi. Để bán được sản phẩm sâm tôi phải lặn lội xuống thành phố Thái Nguyên bán hàng, quảng bá. May mắn trong hành trình này tôi đã gặp và nhận được sự hỗ trợ của Câu lạc bộ Hiệp hội doanh nghiệp tại tỉnh Thái Nguyên. Sử dụng sản phẩm để phát triển kinh tế địa phương cũng là một trong những tiêu chí mà Hiệp hội doanh nghiệp tỉnh Thái Nguyên đặt ra. Tham gia Hiệp hội tôi được học hỏi về marketing, được mọi người hướng dẫn cho cách tiếp cận thị trường, cách xây dựng mối quan hệ trong kinh doanh, để từ đó lan tỏa sản phẩm. Bên cạnh đó, thời điểm tôi đưa sản phẩm sâm Bồ Chính ra thị trường là khi xảy ra đại dịch COVID-19. Sản phẩm cao sâm Bồ Chính cực kỳ tốt cho hệ hô hấp, chữa ho hiệu quả. Vì thế mà sản phẩm được lan tỏa rất nhanh. Khi đại dịch được ổn định thì sản phẩm sâm Bồ Chính đã có được chỗ đứng tương đối, được nhiều người biết đến”, Bình kể.

Trong hành trình khởi nghiệp, không phải không có lúc Nguyễn Thị Bình nản chí, nhất là khi nhiều loại sâm khác được trồng bán với giá thành cao, trong khi cây sâm Bồ Chính vẫn đang gian nan tìm chỗ đứng. Bình nhớ lại: “Khi một số loại sâm khác đạt đỉnh hai triệu một cân, chồng tôi cũng định chuyển sang trồng, nhưng tôi nghĩ, các loại sâm khác chắc gì đã hợp với thổ nhưỡng quê nhà nơi hai vợ chồng lập nghiệp, hơn nữa thời gian sinh trưởng kéo dài từ 3 đến 5 năm, lấy gì bảo đảm sau 5 năm thu hoạch, thị trường sâm vẫn còn như hôm nay, bởi khi đó đã bão hòa do có quá nhiều người trồng. Thế nên, muốn tìm đến thành công thì phải chọn con đường khó, ít người đi, hai vợ chồng quyết định trung thành với sâm Bồ Chính”.

● Nguyễn Thị Bình tham gia hội thảo quốc gia Chuyển đổi số trong hoạt động của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam tháng 5/2024. (Ảnh: PV)

Tiêu thụ sản phẩm nhờ sự giúp đỡ của công nghệ

Nguyễn Thị Bình cho biết, hiện tổng diện tích vùng nguyên liệu của Hợp tác xã Nông nghiệp được liệu Thiên Phúc khoảng gần 30ha, trong đó sâm Bồ Chính khoảng 3 - 4ha, cát sâm và sâm nam khoảng 3ha, ba kích 20ha. Ngoài ra còn có đương quy, sâm cau, đẳng sâm, huyết sâm... Bên cạnh phát triển vùng nguyên liệu tại chỗ, Hợp tác xã còn liên kết với hơn 30 thành viên trong và ngoài tỉnh để phát triển chuỗi mô hình trồng cây được liệu với quy mô lớn.

“Đến cuối 2021 đầu 2022 mọi người đã biết đến tôi với thương hiệu “Bình sâm”. Đầu năm 2022, khi kinh tế thị trường toàn cầu ảm đạm, tôi không đơn thuần làm sản phẩm cao sâm mà nghiên cứu và kết hợp các sản phẩm sâm với ẩm thực. Cuối năm 2022 đã thành công món lẩu sâm, cốt phở sâm, gà hầm sâm”, Bình cho biết. Bình đã kết hợp sản phẩm sâm Bồ Chính với gà Mông đen (do Hợp tác xã nuôi bằng cám và những sản phẩm được điều chế từ được liệu) tạo thành món gà Mông đen hầm sâm và đã được thị trường đón nhận. Món gà Mông đen hầm sâm được Chương trình Bếp Việt giới thiệu công dụng, cách chế biến và phát trực tiếp trên VTV10; món súp sâm Đồng Hỷ đa xuất hiện trên “bàn tiệc OCOP” với thông điệp: “Nâng niu nông sản Việt, nâng niu giá trị Việt”...

Hiện nay, thị trường tiêu thụ sản phẩm của Hợp tác xã Nông nghiệp được liệu Thiên Phúc đã có mặt ở nhiều tỉnh, thành trên cả nước, phục vụ cho các đám lễ, tiệc cũng như đưa vào các cửa hàng thực phẩm sạch với sản lượng tương đối lớn. Để kết nối tiêu thụ sản phẩm, ngoài việc bán hàng theo phương thức truyền thống, chị Bình đã tham gia “Team nông sản Thái Nguyên” kết hợp với nhiều tiktok, streamer thường xuyên livestream sản phẩm để bán hàng, mang lại hiệu quả cao. Nhờ đó, sản phẩm của hợp tác xã bán ra ngày một lớn.

“Bên cạnh phát triển hợp tác xã thì tôi và một số giám đốc hợp tác xã trẻ khác có chung tình yêu nông nghiệp và tâm huyết với sản phẩm nông sản Việt đã liên kết để

quảng bá, tiêu thụ chéo, chia sẻ tệp khách hàng cho nhau. Thành viên của nhóm còn có các bạn làm về công nghệ giúp đỡ các thành viên để quảng bá và tiêu thụ các sản phẩm, không chỉ với nông sản của Thái Nguyên mà còn là nông sản của nhiều tỉnh, thành khác. Năm 2023 và 2024, nhóm đã tổ chức tham gia nhiều hoạt động quảng bá, livestream bán hàng ở lễ hội na Võ Nhai; lễ hội gà Phú Bình; lễ hội miễn; lễ hội trà...; mùa du lịch năm 2024, tham dự cùng Bộ NN-PTNT và nhiều tiktocker Việt Nam vào các chương trình lớn tại Hà Nội, Quảng Ninh...”, theo chị Bình.

Phụ nữ không sợ chuyển đổi số

Từ câu chuyện của chị Nguyễn Thị Bình và Hợp tác xã Nông nghiệp được liệu Thiên Phúc có thể thấy lợi ích mà chuyển đổi số có thể mang lại cho phụ nữ rất rõ nét. Tuy nhiên, phụ nữ cũng đã và đang phải đối mặt với những khó khăn, thách thức, những hệ quả, tác động mạnh mẽ, đa chiều trong quá trình tham gia chuyển đổi số.

Tại Hội thảo quốc gia “Chuyển đổi số trong hoạt động của Hội LHPN Việt Nam” do Hội LHPN Việt Nam phối hợp với Hội đồng Lý luận TW và Bộ Thông tin và Truyền thông tổ chức vào tháng 5/2024, Phó Chủ tịch Hội LHPN Việt Nam Nguyễn Thị Minh Hương nhấn mạnh phụ nữ chiếm một nửa dân số và lực lượng lao động, vì vậy chuyển đổi số sẽ chỉ thực sự thành công khi phụ nữ vừa được thụ hưởng lợi ích do chuyển đổi số mang lại, vừa tích cực tham gia vào tất cả các trụ cột của chuyển đổi số.

Vậy cần làm gì để phụ nữ không sợ chuyển đổi số, để phụ nữ vừa là đối tượng, vừa là chủ thể của quá trình chuyển đổi số? Câu trả lời đầu tiên đó là cần xóa bỏ khoảng cách giới trong tiến trình chuyển đổi số, tiếp cận công nghệ của phụ nữ. Năm 2023, tại buổi đối thoại chính sách với chủ đề: “Bình đẳng giới trong chuyển đổi số ở Việt Nam: Cơ hội và thách thức” do Bộ LĐ-TB&XH và Ủy ban quốc gia vì sự tiến bộ của phụ nữ Việt Nam tổ chức, bà Nguyễn Thị Hà - Thứ trưởng Bộ LĐ-TB&XH nhấn mạnh, việc nâng cao nhận thức về các cơ hội giáo dục và xóa bỏ khuôn mẫu giới trong chương trình giảng dạy, định hướng nghề nghiệp, đặc biệt là trong đào tạo các lĩnh vực khoa học, công nghệ, kỹ thuật và toán học (STEM) được xem là chìa khóa để thúc đẩy sự tham gia của phụ nữ vào chuyển đổi số. Trang bị cho phụ nữ các kỹ năng và hỗ trợ họ chuyển đổi sang các hình thức việc làm liên quan đến kỹ thuật số là rất quan trọng để bảo đảm rằng phụ nữ không bị bỏ lại phía sau, theo bà Hà.

Bà Trần Thị Hồng Loan - Phó Cục trưởng, Cục Ứng dụng và Phát triển công nghệ, Bộ KH-CN cho rằng, trong kỷ nguyên cách mạng công nghiệp 4.0, nam giới càng có ưu thế hơn so với nữ giới khi đang thống trị các nghề liên quan đến khoa học máy tính, toán học, kỹ thuật sản xuất và tự động hoá, bởi vậy nam giới có khả năng tìm được việc làm cao hơn nữ giới và điều này có thể đẩy một bộ phận người lao động nữ rơi vào tình trạng thiếu việc làm hoặc thất nghiệp.

“Do đó, cần tăng cường nhận thức của xã hội trước hết là về vai trò của phụ nữ nói chung, của đội ngũ cán bộ khoa học nữ nói riêng. Hoàn thiện chính sách để tạo điều kiện cho sự phát triển và đóng góp của cán bộ khoa học nữ; xây dựng các chương trình hỗ trợ sự phát triển đội ngũ cán bộ khoa học nữ trong hoạt động khoa học - công nghệ như tăng cường đầu tư cho giáo dục - đào tạo, bồi dưỡng, tạo nguồn cán bộ khoa học nữ, đề xuất cử đi đào tạo, bồi dưỡng cho cán bộ nữ, nhóm nghiên cứu nữ với tỉ lệ nhất định”, Phó Cục trưởng, Cục Ứng dụng và Phát triển công nghệ đề xuất... **HỒNG MINH**

GIÁO SƯ - VIỆN SĨ PHẠM MINH HẠC:

Giá trị cao nhất của con người là nhân cách

“Giáo dục con người cốt lõi là hiểu tâm lý và giá trị con người”, đó là tâm sự của Giáo sư - Viện sĩ Phạm Minh Hạc, nguyên Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD&ĐT). Ở tuổi 90, ông vẫn không ngừng trăn trở cho giáo dục Việt Nam...

● Bộ trưởng Bộ GD&ĐT Nguyễn Kim Sơn thăm hỏi, trò chuyện với PGS.TS Hoàng Anh, phu nhân GS.VS.NGND Phạm Minh Hạc tại hội thảo. (Ảnh trong bài: MOET)

● GS.VS.NGND Phạm Minh Hạc tham gia hội thảo qua hình thức trực tuyến.

Người công bố phổ cập giáo dục tiểu học năm 2000

Vừa qua, Hội Cựu giáo chức Việt Nam phối hợp với Viện nghiên cứu hợp tác phát triển giáo dục tổ chức Hội thảo khoa học “Giáo sư, Viện sĩ, Nhà giáo Nhân dân Phạm Minh Hạc với sự phát triển khoa học giáo dục Việt Nam” nhằm tôn vinh những đóng góp to lớn của GS.VS.NGND Phạm Minh Hạc cho sự phát triển lý luận và thực tiễn giáo dục Việt Nam. Đồng thời, thông qua Hội thảo tiếp tục phát triển những giá trị khoa học trong các công trình nghiên cứu của GS Phạm Minh Hạc vào thực tiễn đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo hiện nay...

Ở phương Tây, tâm lý học giáo dục đã phát triển từ cuối thế kỷ XIX nhưng ở Việt Nam vào những năm 50 của thế kỷ XX vẫn còn rất mới mẻ. Khi đang là sinh viên Văn khoa Hà Nội (1954), ông Phạm Minh Hạc đã có những suy nghĩ khoa học về tâm lý và con người, bởi ông luôn tâm niệm cốt lõi của giáo dục chính là hiểu được tâm lý và giá trị con người.

Bàn về giá trị con người, GS.VS Phạm Minh Hạc đã có những phân tích khá thú vị như: con người là tổng hòa của thể giới, sinh vật và nấc thang phát triển cao nhất của con người chính là “nhân cách”, “nhân cách” của con người lại được đánh giá bằng chuẩn mực của xã hội. Chúng ta sẽ có thái độ ứng xử với con người một cách đúng đắn khi chúng ta tôn trọng quyền sống, quyền công dân, quyền con người, quyền phát triển của mỗi con người. Nhân loại đã có hàng nghìn, thậm chí hàng vạn cuốn sách bàn về con người. Song, cách hiểu về con người như GS.VS Phạm Minh Hạc lại giản dị đến vậy.

Một kỷ niệm thường được GS kể lại là năm 1990, ông đề xuất với Chính phủ kế hoạch 10 năm phổ cập giáo dục tiểu học và xóa mù chữ. Sau 10 năm, ngày 26/12/2000, khi không còn là Bộ trưởng Bộ GD&ĐT, ông được Chính phủ giao trách nhiệm công bố với cả nước và thế giới việc Việt Nam đã hoàn thành chương trình xóa mù chữ và phổ cập tiểu học.

Trong thời gian tại Tổ chức hỗ trợ phát triển Giáo dục - Văn hoá - Y tế (HEDO), cùng với những chuyên công tác miền núi, ông luôn tâm niệm rằng tại các vùng núi, vùng sâu, vùng xa, phải thực sự coi đầu tư vào giáo dục như kiên cố hóa tất cả các trường lớp, lo đủ sách vở, thậm chí cả quần áo rét cho học sinh miền núi là biện pháp số một để thực hiện phát triển văn hóa giáo dục và xóa đói giảm nghèo. Khi được hỏi về định hướng giáo dục Việt Nam hiện nay và mai sau, ông cho rằng cần phải xây dựng hệ giá trị chung cho người Việt Nam ngày nay và phổ biến đến từng em học sinh, sinh viên... Chẳng dễ có một nhà khoa học nào vừa hoàn thành tốt công tác lãnh đạo, quản lý, vừa nghiên cứu khoa học lại có những quan tâm sâu sắc về xã hội như ông. Và dấu tuổi cao, ông vẫn như con tằm nhả tơ, cống hiến cho nền khoa học Việt Nam, đặc biệt là nghiên cứu con người.

Bộ trưởng Bộ GD&ĐT Nguyễn Kim Sơn khẳng định: Đây là hội thảo đặc biệt, mang tính khoa học, tính thực tiễn, ý nghĩa lịch sử, ý nghĩa giáo dục và tính nhân văn sâu sắc. Dành sự trân trọng cho những cống hiến, đóng góp của GS.VS.NGND Phạm Minh Hạc, Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn nhấn mạnh: GS Phạm Minh Hạc là một nhà khoa

học, nhà giáo, một nhà quản lý, một chính trị gia, một nhà hoạt động thực tiễn trong lĩnh vực giáo dục, đã có một khoảng thời gian rất dài và có nhiều đóng góp nổi bật, to lớn cho giáo dục nước nhà.

Với tư cách là nhà khoa học, GS đã có nhiều đóng góp trong việc phát triển ngành tâm lý học nói chung và tâm lý học giáo dục Việt Nam, những nghiên cứu phát triển khoa học giáo dục, triết lý giáo dục, phương pháp giáo dục. Nhiều nghiên cứu khoa học của GS đã có đóng góp làm phát triển ngành Tâm lý học, khoa học giáo dục và có đóng góp trong phát triển giáo dục Việt Nam thời kỳ hiện đại.

Tinh thần nhân văn trong giáo dục được viết tiếp

Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn nhấn mạnh, với tư cách là nhà quản lý, trải qua nhiều cương vị khác nhau, đặc biệt là cương vị Bộ trưởng Bộ GD&ĐT, GS.VS Nguyễn Minh Hạc đã có những quyết sách đổi mới giáo dục vào thời kỳ đất nước đã độc lập thống nhất nhưng cũng là giai đoạn cực khó khăn, giáo dục đầy thách thức. Phương châm chỉ đạo của giai đoạn thử thách đó được GS đề ra là: “Giữ vững để không tan vỡ, khôi phục những cái đã mất, củng cố những cái còn lại và phát triển cái cần thiết”. Đó là tinh thần mang tính tình thế, có kế thừa và lựa chọn cái cần làm phù hợp với hoàn cảnh, nó cũng mang tính kế thừa, một tinh thần quan trọng của giáo dục.

Những kinh nghiệm chỉ đạo thực tiễn giáo dục nước nhà của GS hiện vẫn còn nhiều ý nghĩa tham khảo đối với công cuộc đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục và đào tạo hiện nay. Đặc biệt là phát triển nền giáo dục hướng tới phát triển con người một cách toàn diện theo tinh thần chương trình giáo dục phổ thông 2018.

“Hoạt động khoa học và thực tiễn của GS để lại cho những người quản lý giáo dục ngày nay nhiều bài học quan trọng. Trong đó có bài học về việc phát triển khoa học tâm lý, lấy khoa học tâm lý làm gốc căn cơ nền tảng để phát triển khoa học giáo dục. Đó là tầm nhìn xa về chính sách trong giáo dục, là tinh thần bám sát thực tiễn, tinh thần đề cao công bằng trong giáo dục, tinh thần nhân văn trong giáo dục...”, Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn chia sẻ.

Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn cũng bày tỏ những điều may mắn, hạnh phúc từ góc độ là hậu học, hậu sinh, hậu bối, hậu kế của GS.VS.NGND Phạm Minh Hạc. Đó là may mắn, hạnh phúc khi có những người thầy lớn, bậc tiền bối để có chỗ dựa và hỏi han; có những nền tảng gốc mà những tiền bối đã gây dựng một cách chắc chắn từ trước để nay kế thừa; có bài học lớn, tấm gương sáng để tiếp nối, soi sửa và noi theo...

GS Phạm Minh Hạc đã công bố một khối lượng lớn các công trình nghiên cứu khoa học. Trong đó có những công trình đã được dịch ra nhiều thứ tiếng khác nhau. Đó là nguồn tài liệu quan trọng góp phần phát triển tâm lý học giáo dục hiện đại. Những công trình nghiên cứu về triết lý giáo dục Việt Nam, nghiên cứu về giá trị học, giá trị con người Việt Nam, nghiên cứu về con người... không chỉ có giá trị định hướng, dẫn dắt cho xu hướng phát triển của lý luận và thực tiễn giáo dục Việt Nam trong các thời điểm mang tính bước ngoặt. Đó còn là cơ sở khoa học để đề xuất các chủ trương, chính sách đổi mới, phát triển giáo dục, đào tạo trong bối cảnh hội nhập, hợp tác quốc tế.

Trong quản lý, với cương vị Bộ trưởng Bộ Giáo dục, ông đã

từng đưa ra những quyết sách giáo dục đổi mới vào thời điểm nhiều khó khăn của giáo dục. Ông luôn bám sát thực tiễn giáo dục ở mọi vùng miền đất nước. Nhờ đó đã đề xuất được nhiều giải pháp quản lý phù hợp với thực tiễn. Ông đã có công lớn trong thực hiện mục tiêu quốc gia về xóa nạn mù chữ và phổ cập giáo dục tiểu học năm 2000.

Do đó, bên cạnh những đánh giá về đóng góp, cống hiến với khoa học giáo dục nước nhà, nhiều câu chuyện, kỷ niệm về con người, phong cách, sự chân thành trong cả công việc và cuộc sống của GS Phạm Minh Hạc, nguyên Bộ trưởng Bộ GD&ĐT đã được chia sẻ. Đã có hơn 30 tham luận của các nhà khoa học, nhà sư phạm, nhà quản lý gửi tới Hội thảo.

Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn nhận định, sẽ cần có những hội thảo khoa học chuyên sâu tiếp theo. Bởi đổi mới giáo dục hiện nay trọng tâm là phát triển con người có phẩm chất, năng lực, việc đó vừa phải được tiến hành mạnh mẽ, vừa phải có nền tảng để đi vào bài bản.

GS.TSKH.NGND Nguyễn Mậu Bành, Chủ tịch Hội Cựu giáo chức Việt Nam nhấn mạnh: Hội thảo không chỉ để đánh giá về một nhà khoa học lớn trong lĩnh vực giáo dục mà là dịp để tri ân GS.VS.NGND Phạm Minh Hạc với sự phát triển của khoa học giáo dục Việt Nam. Đó là sự tri ân đối với các công trình nghiên cứu khoa học đã nâng cao nhận thức về các lĩnh vực tâm lý học, giáo dục học. Tri ân về một tầm nhìn chiến lược, toàn diện, khoa học và sâu sắc về giáo dục Việt Nam. Tri ân về tình cảm chân thành, thấu hiểu, ân tình của GS Phạm Minh Hạc - một người thầy, nhà khoa học, nhà quản lý giáo dục luôn đầu đầu với giáo dục nước nhà. **UYÊN NA**

GS.VS Phạm Minh Hạc sinh năm 1935 tại Hà Nội. Ông nhận bằng Tiến sĩ năm 1971 và Tiến sĩ Khoa học năm 1977, tại Liên bang Xô Viết. Được phong chức danh Giáo sư Tâm lý học năm 1984; Là tác giả, đồng tác giả và chủ biên 59 công trình về các chuyên ngành như: Tâm lý học thần kinh, Tâm lý học nhân cách, Tâm lý học đại cương, Tâm lý học nhân học; Chiến lược giáo dục; Nghiên cứu con người...

GS.VS.NGND từng giữ các chức vụ: Viện trưởng Viện Khoa học Giáo dục; Thủ trưởng và sau đó là Bộ trưởng Bộ GD&ĐT; Phó Trưởng Ban thứ nhất Ban Khoa giáo Trung ương; Chủ tịch Hội đồng chức danh Giáo sư Nhà nước; Phó Ban Thứ nhất Ban Khoa giáo Trung ương.

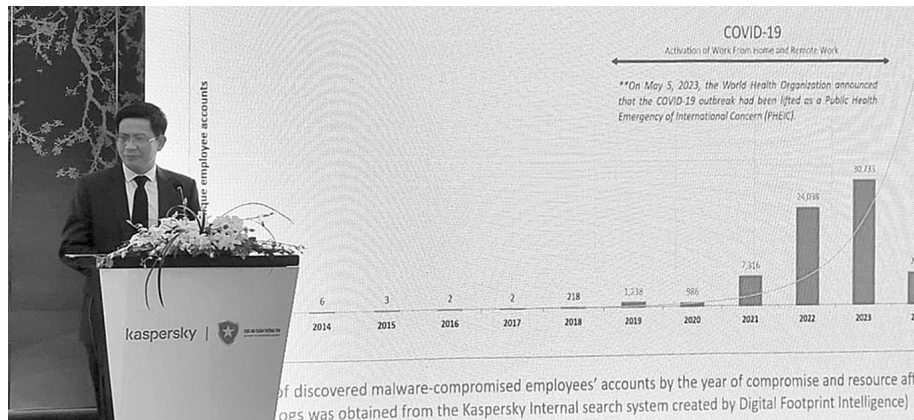
Được Nhà nước tặng thưởng Huân chương Độc lập hạng Nhất, Huân chương Lao động hạng Nhất...

NHẬN DIỆN LỪA ĐẢO TRỰC TUYẾN

CHIẾN DỊCH TRUYỀN THÔNG “NHẬN DIỆN LỪA ĐẢO” DO BỘ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG PHÁT ĐỘNG:

Chỉ rõ những hình thức lừa đảo “nóng” nhất hiện nay

Chiến dịch “Nhận diện lừa đảo” lần đầu tiên được Cục An toàn thông tin - Bộ Thông tin và Truyền Thông phối hợp cùng Tập đoàn Meta tổ chức tại Việt Nam sẽ tập trung vào 6 trong số 24 hình thức lừa đảo trực tuyến đã được Cục An toàn thông tin xác định là “điểm nóng” tại Việt Nam, giúp người dùng mạng xã hội nâng cao kiến thức về các cách phòng tránh lừa đảo trực tuyến hiệu quả.

● Tại Hội thảo Tăng cường khả năng ứng phó tấn công mạng của doanh nghiệp nhiều con số lo ngại về an ninh mạng đã được đưa ra. (Ảnh: XM)

● Lừa đảo xổ số là 1 trong 6 hình thức lừa đảo được Cục An toàn thông tin - Bộ TT&TT xác định là điểm nóng tại Việt Nam hiện nay

Lan tỏa bí kíp hay để tự bảo vệ bản thân vãn nạn lừa đảo trên mạng

Tháng 6/2022, theo thông tin từ Bộ Thông tin và Truyền thông (Bộ TT&TT), Công an tỉnh Hà Nam phát hiện hàng chục nghìn tài khoản Facebook liên tục đăng tải các bài quảng cáo dịch vụ cung cấp kết quả xổ số chuẩn 100%. Sau gần 1 tháng điều tra, các trinh sát đã tìm ra 4 căn hộ chung cư, nơi các đối tượng thuê làm địa điểm đặt gần 170 bộ máy tính chạy liên tục 24/24 giờ để phát tán các bài quảng cáo có nội dung lừa đảo. 12 đối tượng lừa đảo bán kết quả xổ số chuẩn đã bị Công an tỉnh Hà Nam bắt giữ. Trước những chứng cứ không thể chối cãi, tại cơ quan công an, đối tượng chủ mưu đã khai nhận chiêu trò lừa đảo. “Em đã chụp ảnh kết quả xổ số của ngày hôm trước rồi dùng phần mềm chỉnh sửa ngày giờ cho sát với giờ quay số hàng ngày. Sau đó liên tục đăng lên các trang mạng xã hội để tạo được lòng tin cho các bị hại. Khi mọi người chuyển tiền mua số thì em cắt đứt liên lạc để chiếm đoạt tiền”, một đối tượng khai.

Công an tỉnh Hà Nam cho biết thêm, để lôi kéo, dụ dỗ được nhiều người nhẹ dạ, cả tin, các đối tượng lừa đảo còn dùng chiêu trò nhấn tin cam kết trúng số hay giả làm người mua số, soạn ra rất nhiều tin nhắn có nội dung cảm ơn sau khi trúng số. Sau đó đăng tải các tin nhắn này lên hơn 70.000 tài khoản Facebook. Kết quả điều tra bước đầu, đã có hàng nghìn

người ở nhiều địa phương mắc lừa chiêu trò lừa đảo này với tổng số tiền hơn 3 tỷ đồng. Cơ quan công an nhận định những đối tượng lừa đảo bán kết quả xổ số cũng thường mạo danh lãnh đạo, thành viên các Công ty xổ số. Trên thực tế, không ai có thể can thiệp hoặc biết trước kết quả quay số mở thưởng khi hoạt động quay số chưa diễn ra. Tuy nhiên, vẫn có không ít người mắc lừa do sa ngã vào vòng xoáy lô đề cờ bạc.

Lừa đảo xổ số là 1 trong 6 hình thức lừa đảo được Cục An toàn thông tin - Bộ TT&TT xác định là “điểm nóng” tại Việt Nam hiện nay bao gồm: Lừa đảo đầu tư; Lừa đảo việc làm; Lừa đảo tài chính; Lừa đảo cho vay; Lừa đảo xổ số; Lừa đảo mạo danh. Nhằm chia sẻ tới cộng đồng các hình thức phòng tránh lừa đảo trực tuyến, chiến dịch “Nhận diện lừa đảo” lần đầu tiên được Cục An toàn thông tin phối hợp cùng Tập đoàn Meta tổ chức tại Việt Nam. Đồng thời, Chiến dịch cũng nhằm nâng cao kỹ năng nhận diện và phòng, chống lừa đảo trực tuyến, một vấn đề nhức nhối cần sự chung tay giải quyết của nhiều bên từ các cơ quan chính phủ, cơ quan thực thi pháp luật và tất cả các nền tảng mạng xã hội. Chiến dịch sẽ bao gồm một loạt các hình ảnh và video ngắn về cách nhận diện và xử lý lừa đảo trực tuyến được đăng tải trên các nền tảng mạng xã hội của Meta và kênh thông tin Công không gian mạng quốc gia của Cục An toàn thông tin cũng như trên website Tư duy

thời đại số của Meta. Đặc biệt, chiến dịch cũng sẽ có sự tham gia của các nhà sáng tạo nội dung nổi tiếng tại Việt Nam, nhằm lan tỏa những bí kíp hay và dễ nhớ để ai cũng có thể học theo và bảo vệ bản thân khỏi những nguy cơ lừa đảo trên môi trường mạng.

“Mạng xã hội là mảnh đất màu mỡ cho các tội phạm mạng thực hiện hành vi lừa đảo, bởi chỉ cần một phút chủ quan, lơ là và thiếu kiến thức, người dân có thể “sập bẫy” bất cứ lúc nào. Với chiến dịch “Nhận diện lừa đảo” phối hợp cùng Meta, chúng tôi đặt mục tiêu trang bị cho mọi công dân số khả năng tự định vị các “bẫy” lừa đảo, nâng cao kỹ năng tự bảo vệ mình trên không gian mạng. Việc tuyên truyền nâng cao nhận thức cho người dân về lừa đảo trực tuyến là một trong những ưu tiên hàng đầu của Cục An toàn thông tin. Khi mỗi người dân, mỗi đối tượng yếu thế biết được cách nhận diện và cảnh giác hơn với các thủ đoạn lừa đảo, sẽ giúp cho câu chuyện lừa đảo trực tuyến được giảm thiểu phần nào trong thời gian tới” - ông Nguyễn Phú Lương, Phó Giám đốc Trung tâm Giám sát an toàn không gian mạng quốc gia (NCSC), Cục An toàn thông tin cho biết tại buổi phát động chiến dịch.

Sự cố an toàn thông tin tại Việt Nam tăng mạnh

Ở một góc độ khác, bên cạnh vãn nạn lừa đảo trên mạng đang hoành hành thì sự cố an toàn

thông tin tại Việt Nam cũng tăng mạnh. Thời gian gần đây đã xuất hiện một số sự cố bảo mật nghiêm trọng liên quan đến mã hóa dữ liệu, gây thiệt hại cho các doanh nghiệp về danh tiếng, tài chính. Bất chấp những cảnh báo từ Cục An toàn thông tin, số nạn nhân của các vụ lừa đảo trực tuyến vẫn có xu hướng gia tăng.

Ngày 25/7 vừa qua, tại Hội thảo “Tăng cường khả năng ứng phó tấn công mạng của doanh nghiệp” do Cục An toàn thông tin và Công ty An ninh mạng toàn cầu Kaspersky đã tổ chức, con số lo ngại đã được đưa ra. Tại Việt Nam, thời gian gần đây đã xuất hiện một số sự cố bảo mật nghiêm trọng liên quan đến mã hóa dữ liệu, gây thiệt hại cho các doanh nghiệp về danh tiếng, tài chính. Theo đó, hệ thống giám sát kỹ thuật của Cục An toàn thông tin đã ghi nhận 90.033 điểm yếu, lỗ hổng an toàn thông tin của các cơ quan, tổ chức tại Việt Nam trong tháng 6/2024. Từ đầu năm đến nay, số sự cố nghiêm trọng phải xử lý đã tăng gần 60% so với năm 2023.

Ông Lê Văn Tuấn, Cục trưởng Cục An toàn thông tin cho biết, tấn công mạng đang được xem là một trong những thách thức hàng đầu mà các tổ chức trong nước và trên thế giới đang phải đối mặt. Trên thế giới, quy mô tấn công mạng đang có xu hướng diễn ra trên phạm vi toàn cầu. Mục tiêu thường nhắm đến là các lĩnh vực quan trọng, hạ tầng trọng

yếu như: Năng lượng, mạng lưới điện, ngân hàng, y tế, tài nguyên môi trường, giao thông, thông tin truyền thông... gây thiệt hại cho nhiều quốc gia.

Tình trạng lộ, lọt dữ liệu cá nhân đang diễn ra phổ biến, đặc biệt là lộ, lọt do thiết bị nhiễm mã độc. Báo cáo của Kaspersky cho thấy, số tài khoản lộ, lọt do nhiễm mã độc tại Việt Nam trong những năm gần đây gia tăng đột biến, riêng năm 2023 gấp 31 lần so với năm 2020. Tình trạng mua bán dữ liệu diễn ra công khai, được tổ chức có hệ thống với sự tham gia của các tổ chức, doanh nghiệp, đòi hỏi các tổ chức, doanh nghiệp phải tăng cường bảo đảm an toàn thông tin phía người dùng hệ thống. Tính đến tháng 6/2024, thông qua việc triển khai Hệ thống cảnh báo, ngăn chặn tên miền độc hại quốc gia, Cục An toàn thông tin đã ngăn chặn 3.170 website lừa đảo trực tuyến. Bảo vệ hơn 10 triệu người dân không truy cập vào các website lừa đảo, vi phạm pháp luật.

Từ thực tiễn trên cũng như nhằm nâng cao hơn nữa hiệu quả của công tác bảo vệ người dân trong các hoạt động trực tuyến, Cục An toàn thông tin đã phối hợp với Kaspersky tổ chức hội thảo, chương trình tập huấn mô phỏng bảo vệ tương tác của Kaspersky (KIPS). Nền tảng KIPS mô phỏng một công ty hoặc tổ chức đang hoạt động, có doanh thu và có chi phí để thực hiện các hoạt động đảm bảo an toàn thông tin. Ban Tổ chức sẽ đưa ra các sự kiện an toàn thông tin, nhiệm vụ của nhóm người tham gia là lựa chọn các hành động đúng đắn, phù hợp nhất để ứng phó, giảm thiểu rủi ro mất an toàn thông tin và thiệt hại tới doanh thu. “Qua diễn tập mô phỏng tương tác, các lãnh đạo và những người chịu trách nhiệm bảo đảm an toàn thông tin sẽ có cái nhìn trực quan và tổng thể về tình hình an toàn thông tin của đơn vị, từ đó đưa ra các hành động đúng đắn và hiệu quả trong bối cảnh an toàn thông tin ngày càng phức tạp hiện nay”, ông Lê Văn Tuấn cho biết.

Theo bà Genie Sugene Gan - Giám đốc phụ trách Quan hệ Chính phủ và Chính sách Công Khu vực châu Á - Thái Bình Dương, Nhật Bản, Trung Đông, Thổ Nhĩ Kỳ và châu Phi, chuyển đổi số làm tăng tấn công mạng. Vì vậy, chương trình tập huấn là một trong nhiều sáng kiến Kaspersky đang cung cấp, để tiếp tục hỗ trợ và hợp tác với Bộ TT&TT nâng cao nhận thức về an ninh mạng. Chương trình tập huấn mô phỏng bảo vệ tương tác của Kaspersky có sự tham gia của gần 200 cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp, với hơn 400 cán bộ, chuyên gia đến từ Mạng lưới ứng cứu sự cố an toàn thông tin mạng quốc gia.

HỒNG MINH

NHẬN DIỆN LỪA ĐẢO TRỰC TUYẾN

Lừa đảo trực tuyến
vẫn tiếp tục gia tăng

Theo thống kê của Cục An toàn thông tin, Bộ Thông tin và Truyền thông (TT-TT), trong năm 2023, đã ghi nhận gần 16.000 phản ánh lừa đảo trực tuyến, gây thiệt hại hơn 390 nghìn tỷ đồng, tương đương 3,6% GDP; trong đó 91% liên quan lĩnh vực tài chính, ngân hàng...

Điều đáng nói là tình trạng lừa đảo trực tuyến vẫn tiếp tục gia tăng, chỉ tính trong tháng 6/2024, đã có hơn 4.000 phản ánh trường hợp lừa đảo do người dùng Internet Việt Nam gửi về công cảnh báo an toàn thông tin mạng quốc gia.

Kết quả kiểm tra, phân tích của các chuyên gia Trung tâm Giám sát an toàn không gian mạng quốc gia cho thấy, trong số hơn 4.000 phản ánh trường hợp lừa đảo do người dùng Internet Việt Nam gửi về Trung tâm qua công cảnh báo an toàn thông tin vào tháng 6/2024, có nhiều trường hợp lừa đảo giả mạo các tổ chức, doanh nghiệp, nhà cung cấp, dịch vụ lớn như các mạng xã hội, ngân hàng, thư điện tử... Và trong khoảng 3 tuần trở lại đây, sau khi 2 sự kiện thể thao lớn là Euro 2024 và Copa America 2024 khởi tranh, hệ thống kỹ thuật của NCSC ghi nhận số lượng lớn các phản ánh về lừa đảo, cá cược bóng đá. Tuy nhiên, các chuyên gia cho rằng, số các cuộc gọi đến vẫn chỉ là bề nổi của tảng băng chìm, con số thực tế còn lớn hơn thế. Dù có thể nhận định có thêm nhiều người dân biết cách báo cáo các trường hợp lừa đảo, các chuyên gia cũng cho rằng, sự gia tăng mạnh số lượng phản ánh còn cho thấy lừa đảo trực tuyến đang tiếp tục “bùng nổ”.

Nguyên nhân được ông Vũ Ngọc Sơn, Ủy viên Ban Chấp hành Hiệp hội An ninh mạng quốc gia, Giám đốc kỹ thuật Công ty Cổ phần Công nghệ an ninh mạng quốc gia chia sẻ, lừa đảo trực tuyến đã và đang là vấn nạn phổ biến trên không gian mạng toàn cầu và tại Việt Nam. Nguyên nhân đầu tiên là do nguồn lợi mà các đối tượng lừa đảo thu được tương đối lớn. Đây là động cơ để các đối tượng liên tục thay đổi thủ đoạn, hành vi lừa đảo với mục tiêu cuối cùng là chiếm đoạt tiền của người dùng.

Nguyên nhân thứ hai là hiện nay việc thay đổi nhận thức, hành động của người dùng khi chuyển từ không gian thực lên không gian mạng còn chậm nên một bộ phận người dân vẫn bị “sập bẫy” lừa đảo.

Nguyên nhân thứ ba là các đối tượng lừa đảo liên tục thay đổi phương thức, thủ đoạn lừa đảo khi từ 24 phương thức cơ bản ban đầu, các đối tượng đã kết hợp, xáo trộn các phương thức với nhau khiến cho số lượng các hình thức lừa đảo được tăng lên theo cấp số nhân. Sự biến hóa khó lường này khiến cho người dân nếu không có kỹ năng an

Theo thông tin từ Bộ Công an, 5 tháng đầu năm nay, thiệt hại do tội phạm lừa đảo chiếm đoạt tài sản đã lên tới hơn 4.000 tỷ đồng (bằng 94% so với cả năm 2023). Bộ Công an đã phát hiện những nhóm lừa đảo hoạt động chuyên nghiệp như một nghề để kiếm sống, chuyên nghiên cứu các chính sách mới để từ đó cho ra các kịch bản lừa đảo.

toàn thì sẽ rất khó nhận diện tất cả các thủ đoạn lừa đảo và có giải pháp phòng tránh.

Tội phạm mạng hiện nay đều nhắm tới tất cả các đối tượng khác nhau trong xã hội từ các em học sinh đến người lớn tuổi. Tuy nhiên, do tỷ lệ thành công ở nhóm người lớn tuổi thường cao hơn các nhóm khác nên tội phạm lừa đảo đang có xu hướng tập trung hơn vào nhóm đối tượng này. Thực tế cho thấy, khả năng cập nhật các công nghệ, các phần mềm bảo vệ cũng như các thông tin, thủ đoạn lừa đảo mới của người lớn tuổi đang có những hạn chế nhất định so với giới trẻ.

Trong khi đó, quan sát từ các vụ lừa đảo trực tuyến có thể thấy, một trong những lý do khiến nhiều người lớn tuổi bị “sập bẫy” lừa đảo là do các đối tượng đã tìm cách thao túng tâm lý để tách người già ra khỏi con cháu, làm mất kết nối giữa người cao tuổi với các thành viên khác trong gia đình. Do đó, rất cần sự chung tay của xã hội, đặc biệt là người thân, con cháu trong gia đình nhằm hỗ trợ, giúp đỡ ông bà, cha mẹ của mình tăng cường năng lực tự bảo vệ trước mối nguy lừa đảo trực tuyến đang ngày càng gia tăng.

Bên cạnh đó, một số ứng dụng mạo danh đã xuất hiện trên các kho ứng dụng chính thống của các hãng, các hệ điều hành có tiếng. Thậm chí, những ứng dụng này còn nhận được 4,9/5 sao cùng với nhiều bình luận tích cực khiến người dùng dễ dàng tin tưởng là ứng dụng uy tín và “sập bẫy”. Điều này khiến không ít người nghi ngờ về khả năng kiểm tra đối với mọi ứng dụng trước khi được duyệt và xuất hiện lên kho ứng dụng, cũng như việc kiểm tra các bình chọn, nhận xét giả mạo.

Không để tội phạm
mạo danh “dẫn lối”

● Ông Vũ Ngọc Sơn, Trưởng ban Nghiên cứu, Tư vấn, Phát triển công nghệ và Hợp tác Quốc tế (Hiệp hội An ninh mạng Quốc gia). (Ảnh: HHANMQG)

● Giả mạo Công an để lừa đảo. (Ảnh: Cục ATTT)

Tại sao tội phạm mạng
mạo danh công an?

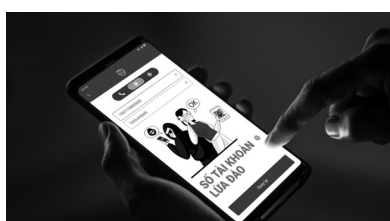
Gần đây, không gian mạng Việt Nam liên tiếp xuất hiện các nạn nhân “sập bẫy” lừa đảo giả danh công an để hướng dẫn hoặc báo lỗi tài khoản VNeID, dẫn đến việc bị chiếm đoạt tài sản. Cách thức được đối tượng lừa đảo dùng là gọi điện thông báo tài khoản của nạn nhân trên ứng dụng VNeID bị lỗi, sau đó hướng dẫn nạn nhân tải ứng dụng sửa lỗi online.

Sau khi nạn nhân cài ứng dụng sửa lỗi, toàn bộ tiền trong tài khoản ngân hàng của họ bị chiếm đoạt. Các ứng dụng giả mạo này có tính năng thu thập thông tin cá nhân, kiểm soát, theo dõi, điều khiển điện thoại nạn nhân từ xa. Mục đích là đăng nhập tài khoản ngân hàng và tin nhắn mã OTP để chiếm đoạt tiền của nạn nhân.

Trước tình trạng trên, Cục An toàn thông tin khuyến cáo người dân không tin, không thực hiện theo yêu cầu của người lạ qua điện thoại, không truy cập vào những đường link hoặc kho ứng dụng không chính thống để tải và cài đặt ứng dụng. “Công an các cấp tuyệt đối không bao giờ làm việc với người dân qua điện thoại và mạng xã hội. Khi cần hỗ trợ về cài đặt, kích hoạt tài khoản định danh điện tử người dân nên đến trực tiếp công an địa phương nơi gần nhất để được hướng dẫn”.

Trao đổi tại họp báo thường kỳ tháng 5 của Bộ TT&TT, đại diện Phòng 5 của Cục A05 (Bộ Công an) đã chỉ ra hai lý do chính dẫn đến tình trạng tội phạm mạng hiện nay công khai mạo danh cơ quan chức năng để lừa người dân.

Trung tá Vũ Trọng Nghĩa, Phó Trưởng Phòng 5, Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm công nghệ cao A05 cho biết: Thủ đoạn mạo danh cơ quan chức năng

● Hiệp hội An ninh mạng quốc gia đã chính thức ra mắt phần mềm chống lừa đảo trực tuyến - nTrust3. (Ảnh: HHANQNG)

lừa đảo người dùng đã “rộ” lên từ đầu năm 2024 cho đến nay. Lý giải tại sao các đối tượng lừa đảo trực tuyến lại hoạt động công khai và ngang nhiên như thế, ông Vũ Trọng Nghĩa chỉ ra hai lý do. Đầu tiên, do quy định pháp luật về quản lý các nền tảng xuyên biên giới đang trong quá trình hoàn thiện, tiêu biểu là Nghị định 72 năm 2013 về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng đang được sửa đổi, được trình Chính phủ xem xét ban hành.

Một lý do nữa dẫn đến tình trạng công khai mạo danh cơ quan chức năng là cách thức, thủ đoạn của các đối tượng lừa đảo hiện nay đã thay đổi so với trước. Cụ thể, các đối tượng lừa đảo hoạt động mạnh mẽ hơn, xuyên biên giới, có sự kết nối của các đối tượng trong nước và quốc tế, lấy các địa bàn ở các quốc gia, khu vực lân cận ngoài Việt Nam làm địa điểm để thực hiện hành vi phạm tội. Do đó, quá trình điều tra, truy vết các hoạt động phạm tội lừa đảo phải có sự hợp tác quốc tế giữa các quốc gia, thời gian xác minh và xử lý kéo dài hơn so với các vụ việc mà đối tượng lừa đảo hoạt động trong nước.

Ra mắt phần mềm
chống lừa đảo trực tuyến

Việc Bộ TT-TT sửa Nghị định 72, trong đó bổ sung quy định xác thực tài khoản mạng xã hội của người dùng bằng số điện thoại có ý nghĩa quan trọng khi trên không gian mạng có rất nhiều đối tượng ẩn danh, chúng ta không biết đối tượng đấy là ai, ở đâu? Trong khi đó, hiện số điện thoại của người dùng đã được xác thực, liên kết với cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư nên việc xác thực tài khoản mạng xã hội bằng số điện thoại sẽ giúp

cơ quan chức năng xác định rõ được ai là ai trên không gian mạng. Thậm chí trong một số vụ việc có thể giúp cơ quan chức năng điều tra, truy vết, đấu tranh, từ đó có thể thu hồi được dòng tiền cho các nạn nhân đã bị lừa đảo.

Thực tế các đối tượng lừa đảo sử dụng các tài khoản ngân hàng “rác” để nhận tiền của nạn nhân. Khi tài khoản phát sinh số dư, số tiền sẽ tiếp tục được chuyển lòng vòng sang tài khoản khác hoặc đổi ra tiền điện tử, từ đó chuyển ra nước ngoài để gây khó khăn cho cơ quan điều tra trong việc truy vết và thu hồi tiền. Khi yêu cầu xác nhận sinh trắc học, nếu nạn nhân có chuyển tiền vào tài khoản lừa đảo thì tiền vẫn nằm ở đó và có khả năng lấy lại do đối tượng lừa đảo không chuyển đi tiếp được. Do đó, việc tăng cường giáo dục pháp luật cho người dân để không trực tiếp tiếp tay cho các đối tượng lừa đảo như cho thuê tài khoản, làm thuê việc chuyển tiền...

Về phía các cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp, Hiệp hội An ninh mạng quốc gia đã chính thức ra mắt phần mềm chống lừa đảo trực tuyến. Đây là ứng dụng cho điện thoại thông minh (smartphone), được cung cấp hoàn toàn miễn phí. Phần mềm được kỳ vọng sẽ trở thành công cụ hữu hiệu phát hiện các dấu hiệu lừa đảo trên mạng, đồng thời góp phần nâng cao kỹ năng an toàn cho người dùng. Người dùng có thể tải phần mềm từ 2 chợ ứng dụng phổ biến là Google Play với hệ điều hành Android và App Store với hệ điều hành iOS (điện thoại iPhone).

Ông Vũ Ngọc Sơn - Trưởng ban Nghiên cứu, tư vấn, phát triển công nghệ và Hợp tác quốc tế, Hiệp hội An ninh mạng quốc gia cho biết: “Hiện tại cơ sở dữ liệu phòng, chống lừa đảo nTrust đã có hơn 1 triệu bản ghi, được xác minh, tổng hợp từ nguồn dữ liệu của Bộ Công an, Bộ Thông tin và Truyền thông, Ngân hàng Nhà nước và các tổ chức an ninh mạng thành viên của Hiệp hội. Phần mềm phòng, chống lừa đảo nTrust đề cao việc đảm bảo tính riêng tư. Đặc biệt, khác với các phần mềm nước ngoài có tính năng tương tự trên thị trường, toàn bộ quá trình xử lý liên quan đến kiểm tra cuộc gọi lừa đảo, làm phiên sẽ chỉ được thực hiện trên điện thoại, không gửi bất cứ thông tin gì về máy chủ”.

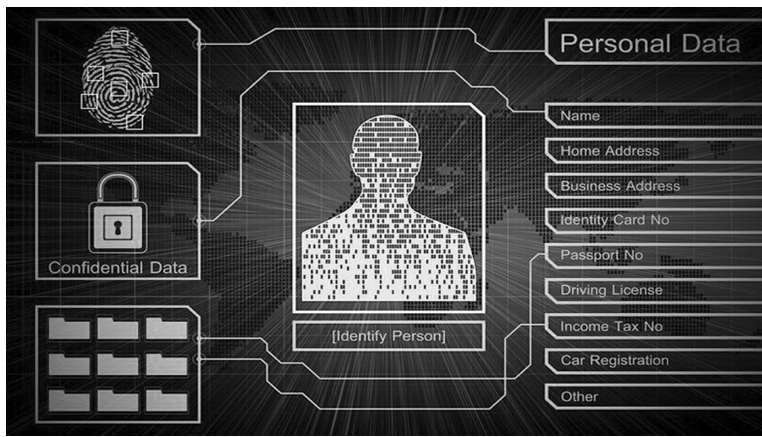
Các chuyên gia nhận định, lừa đảo trực tuyến sẽ tiếp tục có những biến tướng, nTrust sẽ góp phần như một tấm khiên bảo vệ hữu hiệu, hỗ trợ người dùng phát hiện sớm các nguy cơ lừa đảo trước khi giao dịch trên không gian mạng, chi tiết về phần mềm tại <https://nTrust.vn> ninh mạng quốc gia tại địa chỉ <https://nca.org.vn>.

NGUYỆT THƯƠNG

NHẬN DIỆN LỪA ĐẢO TRỰC TUYẾN

LUẬT HÓA để bảo vệ dữ liệu cá nhân

Cục An toàn Thông tin - Bộ Thông tin và Truyền thông cho biết, chỉ khoảng 20% nguyên nhân để lọt, lộ thông tin cá nhân thuộc về nhà cung cấp dịch vụ. Trong khi đó, 80% nguyên nhân lộ, lọt thông tin cá nhân là do sự bất cẩn của người dùng...

● Chúng ta phải bảo vệ dữ liệu cá nhân như tài sản quan trọng nhất của cá nhân. (Ảnh minh họa: MT)

● Các đại biểu tại Hội thảo An ninh dữ liệu trên không gian mạng. (Ảnh: BTC)

Hàng nghìn dữ liệu bị mua bán trên không gian mạng

Theo các cơ quan chức năng, việc buôn bán dữ liệu cá nhân được tiến hành có hệ thống, có tổ chức. Nhiều dữ liệu bị rao bán công khai, trong thời gian dài, với số lượng lớn trên không gian mạng. Việc mua bán dữ liệu cá nhân không chỉ diễn ra đơn lẻ, giữa cá nhân với cá nhân, mà còn có sự tham gia của các công ty, tổ chức, doanh nghiệp...

Trung tướng Nguyễn Minh Chính, Cục trưởng Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao Bộ Công an, Phó Chủ tịch Thường trực Hiệp hội An ninh mạng quốc gia thông tin tại hội thảo “An ninh dữ liệu trên không gian mạng”, công nghệ thông tin ngày càng lan tỏa vào cuộc sống, người dùng càng cung cấp nhiều dữ liệu, dữ liệu cá nhân hơn lên không gian mạng. Các doanh nghiệp ngày càng sử dụng nhiều sản phẩm, dịch vụ phân tích dữ liệu khách hàng, dữ liệu cá nhân để tối đa hóa lợi nhuận.

Tuy nhiên, người sử dụng chưa có ý thức bảo vệ dữ liệu cá nhân, đăng tải công khai hoặc lộ trong quá trình chuyển giao, lưu trữ, trao đổi phục vụ hoạt động kinh doanh hoặc do biện pháp bảo vệ không tương xứng dẫn tới bị chiếm đoạt và đăng tải công khai. Không những thế, tình trạng mua bán dữ liệu cá nhân hiện đang diễn ra phổ biến, công khai, với các dữ liệu thô và dữ liệu cá nhân đã qua xử lý, nhiều hành vi chưa được xử lý vì thiếu quy định pháp luật.

Các công ty kinh doanh dịch vụ có thu thập dữ liệu cá nhân của khách hàng, cho phép các đối tác thứ ba tiếp cận thông tin dữ liệu cá nhân nhưng không có yêu cầu, quy định chặt chẽ, để đối tác thứ ba chuyển giao, buôn bán cho các đối tác khác. Các doanh nghiệp chủ động thu thập thông tin cá nhân của khách hàng, hình thành kho dữ liệu cá nhân, phân tích, xử lý các loại dữ liệu đó để tiến hành kinh doanh, buôn bán. Việc buôn bán dữ liệu cá nhân được tiến hành có hệ thống, có tổ chức, cam kết “bảo hành” và có khả năng cập nhật dữ liệu, trích xuất dữ liệu theo yêu cầu người mua.

Nhiều dữ liệu bị rao bán công khai, trong thời gian dài, với số lượng lớn trên không gian mạng. Việc mua bán được tiến hành qua website, tài khoản, trang, nhóm trên mạng xã hội, diễn đàn tin tức. Việc thanh toán được thực hiện thông qua tài khoản ngân hàng, nhiều giao dịch ghi rõ nội dung mua bán dữ liệu.

Cùng đó, một số công ty được

thành lập mới, đầu tư xây dựng, vận hành hệ thống kỹ thuật chuyên thu thập trái phép dữ liệu cá nhân để kinh doanh thu lợi; xây dựng các phần mềm chuyên thu thập thông tin cá nhân, cài ẩn trong các trang mạng để thu thập thông tin tự động, phân tích thành tệp dữ liệu cá nhân có giá trị; tán phát mã độc có chức năng thu thập dữ liệu cá nhân trên môi trường mạng; tổ chức tấn công, xâm nhập hệ thống máy tính của cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp để chiếm đoạt dữ liệu cá nhân.

Trong năm 2023, Bộ Công an đã phát hiện, điều tra, xác minh 16 vụ việc lộ mất, rao bán thông tin, bí mật nhà nước và dữ liệu nội bộ trên không gian mạng. Số lượng dữ liệu cá nhân bị thu thập, mua bán trái phép phát hiện được lên tới hàng nghìn GB dữ liệu, trong đó có nhiều dữ liệu cá nhân nội bộ, nhạy cảm.

Đồng thời, ông Lê Quang Hà, Phó Giám đốc (phụ trách công nghệ), Công ty An ninh mạng Viettel, trong 6 tháng đầu năm 2024 đã ghi nhận 46 vụ lộ lọt rao bán dữ liệu; 13 triệu bản ghi dữ liệu bị rao bán; 12,3 GB mã nguồn bị lộ lọt; 10 vụ tấn công mã hóa dữ liệu; 56 tổ chức có dấu hiệu bị tấn công bước đầu bởi các mã độc mã hóa dữ liệu.

Công nghệ càng phát triển, càng cần Luật Dữ liệu cá nhân

Theo các chuyên gia công nghệ, trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 phát triển mạnh mẽ, dữ liệu đã trở thành nguồn tài nguyên và động lực phát triển mới cho các quốc gia và kỷ nguyên số. Bảo vệ thông tin cá nhân, dữ liệu cá nhân góp phần quan trọng vào sự thành công của việc chuyển đổi số toàn diện mà Việt Nam đang tiến hành. Trong chuyển đổi số, dữ liệu là sức mạnh, là nguồn tài nguyên quý giá song hiện nay, nó bị lạm dụng như một thứ hàng hóa.

Việt Nam với gần 80 triệu người dùng Internet, đứng đầu Đông Nam Á về số lượng tên miền quốc gia và có ngành công nghiệp thông tin phát triển mạnh. Đây là thách thức lớn trong việc bảo vệ dữ liệu cá nhân trên không gian mạng.

Đơn cử, theo báo cáo của IBM, chi phí của các cuộc xâm phạm dữ liệu lên tới gần 5 triệu USD. Các doanh nghiệp phải hứng chịu hậu quả nặng nề hơn khi ngày càng phải chi trả nhiều hơn cho các dịch vụ khôi phục thông tin bị mất hoặc bị đánh cắp sau khi vi phạm xảy ra.

Do đó, Nghị định số 13/2023/NĐ-CP về bảo vệ dữ liệu cá nhân đã ra đời và có hiệu lực từ tháng 7/2023, quy định những nguyên tắc cơ bản về bảo vệ dữ liệu cá nhân, bước đầu đặt nền móng cho hoàn thiện hệ thống pháp luật về bảo vệ dữ liệu cá nhân. Đồng thời đưa ra những nguyên tắc về việc các tổ chức, doanh nghiệp phải tuân thủ chặt chẽ cả yêu cầu quản lý cũng như

yêu cầu kỹ thuật trong bảo vệ dữ liệu cá nhân.

Cục An toàn Thông tin - Bộ TT-TT cho biết chỉ khoảng 20% nguyên nhân để lọt, lộ thông tin cá nhân thuộc về nhà cung cấp dịch vụ. Trong khi đó, 80% nguyên nhân lộ, lọt thông tin cá nhân là do sự bất cẩn của người dùng. Theo kinh nghiệm của nhiều nước trên thế giới, để bảo vệ an toàn dữ liệu cá nhân, cần giải pháp đồng bộ từ phía người dùng, tổ chức thu thập, sử dụng và cơ quan công quyền. Việc này không chỉ dựa vào thỏa thuận, cam kết và các quy định của từng tổ chức với người dùng mà đã đến lúc cần phải luật hóa cụ thể với những biện pháp chặt chẽ hơn cũng như các hình thức chế tài nghiêm minh hơn.

Việt Nam đã có Luật An toàn thông tin mạng năm 2015. Luật này quy định tổ chức, cá nhân thu thập, sử dụng thông tin cá nhân khi có sự đồng ý của chủ thể về phạm vi, mục đích; chỉ sử dụng thông tin cá nhân vào mục đích khác mục đích ban đầu khi có sự đồng ý của chủ thể; không được cung cấp, chia sẻ, phát tán thông tin cá nhân mà mình đã thu thập, tiếp cận, kiểm soát cho bên thứ ba, trừ trường hợp có sự đồng ý của chủ thể hoặc theo yêu cầu của cơ quan nhà nước có thẩm quyền...

Chính phủ đã vào cuộc trong việc bảo vệ dữ liệu cá nhân. Ngày 7/2/2024, Thủ tướng đã ký ban hành Nghị quyết 13/NQ-CP “Thông qua hồ sơ xây dựng Nghị định bảo vệ dữ liệu cá nhân”. Theo đó, Chính phủ đồng ý quy định dữ liệu cá nhân được xử lý

Sáng 19/7/2024, Thủ tướng Phạm Minh Chính, Chủ tịch Ủy ban Quốc gia về chuyển đổi số chủ trì Hội nghị Thường trực Chính phủ về Chuyển đổi Số, trong phần kết luận, Thủ tướng yêu cầu Bộ Công an khẩn trương hoàn thiện để nghị xây dựng Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân; tham mưu xây dựng, trình Thủ tướng ban hành Chỉ thị về đẩy mạnh triển khai Nghị quyết 175/NQ-CP để đẩy nhanh tiến độ xây dựng Trung tâm dữ liệu quốc gia; phối hợp với các Bộ, ngành, địa phương xác định lộ trình để đưa các tiện ích thiết yếu lên ứng dụng VNeID, nhất là hoàn thành lý lịch tư pháp, sổ sức khỏe điện tử, giấy khai sinh, kết hôn... để người dân trên cả nước được sử dụng, thụ hưởng, hoàn thành trước 31/12/2024.

không cần sự đồng ý của chủ thể trong các trường hợp được liệt kê cụ thể, trong đó có việc để bảo vệ tính mạng, sức khỏe của chủ thể hoặc người khác trong tình huống khẩn cấp. Bộ trưởng Bộ Công an được giao thay mặt Chính phủ báo cáo, xin ý kiến Ủy ban Thường vụ Quốc hội về dự thảo Nghị định bảo vệ dữ liệu cá nhân. Nghị định này chỉ là bước đầu để tiến tới sự luật hóa cao hơn.

Tại một hội thảo về an toàn dữ liệu cá nhân, bảo vệ quyền lợi người dùng, nhiều đại biểu đã đề xuất nghiên cứu ban hành luật về bảo vệ dữ liệu cá nhân hoặc luật về bảo vệ thông tin cá nhân. Luật này nhằm ràng buộc trách nhiệm của doanh nghiệp và các chủ thể liên quan. Đồng thời tạo hành lang pháp lý an toàn để các doanh nghiệp thu thập, khai thác, sử dụng hợp pháp thông tin cá nhân.

Từ thực trạng trên, việc xây dựng Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân đang trở nên cấp bách và cần thiết. Bộ Công an đang đề nghị xây dựng Luật Bảo vệ dữ liệu cá nhân nhằm đáp ứng yêu cầu bảo vệ quyền dữ liệu cá nhân; ngăn chặn các hành vi xâm phạm dữ liệu cá nhân, gây ảnh hưởng đến quyền và lợi ích của cá nhân, tổ chức; nâng cao trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cá nhân. Dự thảo luật quy định 4 đối tượng áp dụng chính là Cơ quan, tổ chức, cá nhân Việt Nam; Cơ quan, tổ chức, cá nhân nước ngoài tại Việt Nam; Cơ quan, tổ chức, cá nhân Việt Nam hoạt động tại nước ngoài; Cơ quan, tổ chức, cá nhân nước ngoài trực tiếp tham gia hoặc liên quan đến hoạt động xử lý dữ liệu cá nhân tại Việt Nam.

Ngoài ra, dự thảo quy định về điều kiện bảo vệ dữ liệu cá nhân đối với các tổ chức kinh doanh dịch vụ xử lý dữ liệu cá nhân; dịch vụ cung cấp tổ chức, nhân sự bảo vệ dữ liệu cá nhân (DPO); yêu cầu đánh giá tác động xử lý dữ liệu cá nhân và chuyển dữ liệu cá nhân ra nước ngoài như một bản cam kết trước pháp luật về hoạt động xử lý dữ liệu cá nhân... **NGUYỄN MỸ**

Bộ trưởng Bộ TT-TT Nguyễn Mạnh Hùng lưu ý khi đề cập vấn đề bảo vệ dữ liệu cá nhân: “Chúng ta phải bảo vệ dữ liệu cá nhân như tài sản quan trọng nhất của cá nhân, nhất là dữ liệu danh tính như họ tên, địa chỉ, số điện thoại, thẻ tín dụng... Một người khác có thể mạo danh hoạt động thay chúng ta, tiêu tiền của chúng ta mà ta không biết”...

NHẬN DIỆN LỪA ĐẢO TRỰC TUYẾN

Tội phạm mạng tinh vi hơn nhờ AI

Tại Việt Nam, tình hình an ninh mạng đang trở nên ngày càng phức tạp khi các tội phạm mạng ngày càng “thông minh” hơn bởi AI. Tại sự kiện Việt Nam Security Summit 2024, đại diện Bộ Thông tin và Truyền thông nhận định, tội phạm mạng sử dụng AI để tạo ra phần mềm độc hại mới, các cuộc tấn công lừa đảo với nhiều kịch bản đa dạng và tinh vi, cũng như sử dụng công nghệ deepfake để thực hiện các chiến dịch tấn công lừa đảo trực tuyến.

Một ví dụ điển hình là việc tin tặc (hacker) sử dụng AI để tạo ra các email lừa đảo (phishing) một cách nhanh chóng và chính xác, mạo danh các tổ chức hoặc cá nhân uy tín để lừa đảo người dùng. Những email này thường rất khó phát hiện vì chúng được thiết kế rất giống thật, thậm chí có thể bắt chước phong cách viết của những người nổi tiếng hoặc các tổ chức uy tín. Ví dụ, SlashNext đã ghi nhận sự gia tăng 1.265% các email lừa đảo kể từ khi ChatGPT ra mắt. Những email này thường chứa các liên kết hoặc tệp đính kèm độc hại, khiến người dùng dễ bị lừa và cung cấp thông tin cá nhân hoặc tài chính nhạy cảm. Ngoài ra, theo báo cáo của Comparitech, các cuộc tấn công email lừa đảo không chỉ tăng về số lượng mà còn tinh vi hơn nhờ việc sử dụng AI để tạo ra nội dung có độ chính xác cao, khó phát hiện hơn bao giờ hết. Một số liệu thống kê trong năm 2023 cho biết, đã có hàng ngàn email lừa đảo được gửi đi, gây thiệt hại hàng tỷ đồng cho các doanh nghiệp và cá nhân.

AI cũng được sử dụng để tìm ra các lỗ hổng bảo mật chưa được phát hiện (Zero Day) trong các phần mềm phổ biến. Hacker có thể nhờ AI tạo ra các đoạn mã khai thác (exploit) để tấn công vào những lỗ hổng này, gây thiệt hại nghiêm trọng cho các hệ thống. Theo các chuyên gia bảo mật, việc phát hiện và khai thác các lỗ hổng Zero Day bằng AI đang trở nên phổ biến và nguy hiểm hơn bao giờ hết. Một nghiên cứu của MIT Technology Review nhấn mạnh rằng AI còn tối ưu hóa các đoạn mã khai thác, làm cho chúng khó phát hiện và ngăn chặn hơn, nổi bật như vụ tấn công vào hệ thống của Equifax khiến thông tin cá nhân của hàng triệu người dùng bị đánh cắp. Các chuyên gia bảo mật từ công ty FireEye cũng cảnh báo rằng việc phát hiện và khai thác lỗ hổng Zero Day bằng AI đang trở nên phổ biến hơn, đặc biệt khi công nghệ này ngày càng dễ tiếp cận và rẻ hơn.

Mặt khác, công nghệ Deepfake cho phép tạo ra các video giả mạo rất chân thực, làm giả hình ảnh và giọng nói của người khác. Trong lĩnh vực ngân hàng, kẻ lừa đảo có thể sử dụng Deepfake để tạo ra các cuộc gọi giả mạo giọng nói của nhân viên

Trong những năm gần đây, trí tuệ nhân tạo (AI) đã có những bước tiến vượt bậc, tạo ra những nguy cơ mới trong lĩnh vực an ninh mạng. Các tin tặc ngày càng tinh vi, lợi dụng AI để thực hiện các cuộc tấn công mạng phức tạp và khó lường hơn.

● **Số lượng email lừa đảo tăng nhanh kể từ khi ChatGPT ra mắt.** (Ảnh: Getty)

● Một số doanh nghiệp công nghệ lớn đang hợp tác xây dựng các nhà máy trí tuệ nhân tạo. (Ảnh: Shutterstock)

ngân hàng nhằm chiếm lấy được thông tin cá nhân, mật khẩu, hay mã OTP (One Time Password) từ nạn nhân, truy cập vào tài khoản và chiếm đoạt tiền. Cũng có nhiều trường hợp, kẻ lừa đảo tạo ra các video giả mạo của cấp trên để yêu cầu nhân viên thực hiện các giao dịch tài chính nhạy cảm hoặc chia sẻ thông tin quan trọng. Ngoài ra, kẻ lừa đảo còn có thể mạo danh người đã mất để chiếm quyền kiểm soát tài khoản cá nhân, thay đổi quyền truy cập, thậm chí loại bỏ hoàn toàn người dùng thực. Hình thức này, gọi là “lừa đảo ma”, cho phép chúng thu thập dữ liệu cá nhân và thực hiện các khoản vay hoặc yêu cầu lương hưu một cách bất hợp pháp.

AI cũng được sử dụng để tấn công các hệ thống chăm sóc khách hàng tự động (chatbot). Theo bà Nguyễn Minh Hoàng, Giám đốc quốc gia của Trend Micro tại Việt Nam, hacker lợi dụng các chatbot để truy xuất thông tin, dữ liệu nhạy cảm và tiến hành các cuộc tấn công lừa đảo. Hacker có thể thâm nhập vào hệ thống AI, “đạy” lại AI bằng những thông tin sai lệch, khiến AI thực hiện những hành vi phục vụ mục đích xấu của họ.

Tăng “sức đề kháng” trên mạng bằng AI

Đứng trước sự phát triển mạnh mẽ của tội phạm mạng sử dụng AI, các giải pháp bảo mật

cũng cần phải áp dụng AI để nâng cao khả năng phòng thủ và đối phó với các mối đe dọa. Các hệ thống AI có khả năng phân tích hành vi người dùng và hệ thống để xác định các hoạt động bất thường, từ đó phát hiện sớm các dấu hiệu của tấn công mạng. AI cũng có thể phân tích mã và xác định các phần mềm độc hại tiềm ẩn bằng cách sử dụng các thuật toán học máy được đào tạo trên tập dữ liệu khổng lồ chứa các phần mềm độc hại đã biết. Điều này giúp các hệ thống bảo mật phát hiện và ngăn chặn các mối đe dọa mới một cách nhanh chóng và hiệu quả.

AI còn có thể tự động phản ứng với các cuộc tấn công mạng, chẳng hạn như chặn truy cập từ các địa chỉ IP độc hại hoặc vô hiệu hóa các tài khoản bị xâm nhập. Điều này giúp giảm thiểu thiệt hại và thời gian phản ứng trong trường hợp xảy ra tấn công. Nhiều doanh nghiệp lớn tại Việt Nam đã áp dụng các hệ thống bảo mật sử dụng AI để bảo vệ dữ liệu và hệ thống của mình.

Ví dụ, Trend Micro đã triển khai AI Tạo sinh (Generative AI - Gen AI) vào nền tảng Vision One để phát hiện các mối đe dọa bảo mật chủ động. Hệ thống AI có khả năng phân tích hành vi người dùng và hệ thống để xác định các hoạt động bất thường, có thể là dấu hiệu của tấn công mạng. Các thuật toán học máy

được đào tạo trên tập dữ liệu lớn chứa các phần mềm độc hại đã biết để nhận dạng các mẫu mã độc hại mới. Công ty cũng xem xét triển khai AI trên bốn lĩnh vực chính: bảo vệ người dùng AI trước các cuộc tấn công và sử dụng sai mục đích, bảo vệ các hệ thống AI của các tổ chức, bảo mật các trung tâm dữ liệu AI, và hệ thống an ninh mạng do AI hỗ trợ.

Một số doanh nghiệp công nghệ lớn như FPT và NVIDIA đang hợp tác xây dựng các nhà máy trí tuệ nhân tạo, đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao và phát triển dịch vụ an ninh mạng sử dụng AI. Theo biên bản ghi nhớ, FPT dự kiến đầu tư 200 triệu USD để xây dựng AI Factory cung cấp nền tảng điện toán đám mây phục vụ nghiên cứu phát triển AI và có chủ quyền tại Việt Nam. Đây là nhà máy “ảo” bao gồm các hệ thống siêu máy tính hoạt động trên công nghệ mới nhất của NVIDIA, bao gồm bộ ứng dụng - khung công nghệ phát triển NVIDIA AI Enterprise và chip đồ họa GPU H100 Tensor Core. Tháng 6/2024, NVIDIA đã công bố hợp tác với Trend Micro để phát triển các hệ thống an ninh mạng được hỗ trợ bởi AI, nhằm bảo vệ cơ sở hạ tầng AI quan trọng với các giải pháp bảo mật tiên tiến. Sự hợp tác này đáp ứng nhu cầu ngày càng tăng của các tổ chức chính phủ và tư nhân muốn tận dụng sức mạnh của AI.

Trong thời kỳ bùng nổ AI, việc bảo đảm an toàn trên mạng là một thách thức lớn. Các khóa đào tạo, diễn tập về an ninh mạng cho cá nhân, tổ chức ngày càng phổ biến để nâng cao nhận thức và kỹ năng phòng ngừa các cuộc tấn công mạng. Nhiều doanh nghiệp lựa chọn đầu tư vào các giải pháp an ninh mạng sử dụng AI để phát hiện và ngăn chặn các mối đe dọa; thường xuyên kiểm tra và cập nhật hệ thống bảo mật, và các lỗ hổng phần mềm và bảo đảm rằng các biện pháp bảo mật được thực hiện đầy đủ cũng rất quan trọng. Phần lớn các hệ thống phần mềm hiện nay đều đang sử dụng các phương pháp xác thực đa yếu tố (MFA) để bảo vệ tài khoản và dữ liệu cá nhân giúp ngăn chặn hacker sử dụng thông tin đăng nhập đánh cắp để truy cập vào hệ thống. Nhiều đơn vị cũng xây dựng và thực thi các chính sách an ninh mạng rõ ràng, bao gồm quy định về việc sử dụng mật khẩu, truy cập hệ thống và xử lý dữ liệu nhạy cảm. Cùng với đó là sử dụng song song các công cụ giám sát an ninh mạng để theo dõi các hoạt động trên hệ thống và phản ứng nhanh chóng khi phát hiện các dấu hiệu của cuộc tấn công. Các diễn đàn nhằm về hợp tác và chia sẻ thông tin về các mối đe dọa mạng cũng góp phần giúp nâng cao khả năng phòng ngừa và ứng phó với các mối đe dọa các công nghệ AI. **ĐỖ TRANG**

NHẬN DIỆN LỪA ĐẢO TRỰC TUYẾN

Thương mại trực tuyến trước vấn nạn lừa đảo

Hiện nay, thực trạng lừa đảo dựa vào thương mại trực tuyến đang gia tăng báo động, gây thiệt hại lớn cho người tiêu dùng và doanh nghiệp. Thị trường kinh doanh trực tuyến của Việt Nam đang rất cần đến những biện pháp chấn chỉnh và bảo vệ kịp thời để đảm bảo sự phát triển bền vững của nền kinh tế số.

● Người tiêu dùng cần xây dựng các nguyên tắc tiêu dùng trực tuyến, cảnh giác với các thủ đoạn lừa đảo.

(Ảnh: Website Bộ Công Thương)

● Thị trường TMĐT phát triển mạnh nhưng thiếu an toàn vì các mối nguy lừa đảo. (Ảnh minh họa: KT)

Vấn nạn lừa đảo khiến thương mại trực tuyến phát triển không bền vững

Thương mại điện tử (TMĐT) đã trở thành một phần không thể thiếu trong cuộc sống hiện đại, mang lại cơ hội mua sắm thuận lợi và nhiều tiện ích khác. “Con bão” của thương mại trực tuyến đã khiến người người, nhà nhà khi kinh doanh phải nghĩ đến chuyện “lên mạng”, livestream, từ tiêu thương ở chợ cho đến người nông dân chân chất cũng không tránh khỏi xu thế này.

Năm 2023, thị trường thương mại nước ta đã chứng kiến sự đột phá vượt bậc trong lĩnh vực TMĐT, quy mô thị trường TMĐT bán lẻ Việt Nam ước đạt 20,5 tỷ USD, tăng 25% so với năm 2022, chiếm 8% doanh thu hàng hóa và dịch vụ tiêu dùng của cả nước. Thống kê 3 tháng đầu năm 2024, tổng doanh thu trên 5 sàn TMĐT lớn nhất tại Việt Nam, chưa bao gồm doanh thu từ các phiên livestream, đã đạt 71.200 tỉ đồng, tăng 78,69% so với cùng kỳ năm 2023. Ước tính đã có 766,7 triệu đơn vị sản phẩm được bán ra.

Theo Modor Intelligence, quy mô thị trường TMĐT Việt Nam ước đạt 14,7 tỷ USD trong năm 2024 và dự kiến sẽ đạt 23,77 tỷ USD vào năm 2029, tăng trưởng với tốc độ CAGR là 10,09% trong giai đoạn dự báo (2024 - 2029).

Tốc độ phát triển mạnh mẽ, nhanh chóng, tiềm năng vô

biên, thế nhưng, thị trường TMĐT Việt Nam vẫn được các chuyên gia kinh tế đánh giá là một thị trường “không bền vững”. Có nhiều nguyên nhân cho sự đánh giá này, mà một trong số các lý do đó là sự thiếu an toàn của môi trường kinh doanh. Vấn nạn lừa đảo thương mại trực tuyến hiện nay đang “bùng nổ” với nhiều chiêu trò, thủ đoạn, gây thiệt hại cho cả người tiêu dùng, doanh nghiệp và thị trường nói chung.

Thời gian qua, hàng loạt người dùng tố cáo đến cơ quan chức năng sự việc xuất hiện nhiều sàn TMĐT giả mạo. Những sàn này dụ dỗ người tiêu dùng tham gia mua hàng hóa giá rẻ, khuyến khích kêu gọi càng nhiều người tham gia (theo hình thức đa cấp) thì càng được lợi, sau đó khi huy động số vốn lớn của khách hàng thì... biến mất. Một trường hợp khác là giả mạo những shop bán hàng trên các sàn TMĐT uy tín, tung các voucher quà tặng miễn phí, giảm giá..., dụ dỗ, lừa đảo người tiêu dùng số tiền lớn, có những trường hợp để nhận món quà, người tiêu dùng đã bị lừa mất hàng trăm triệu đồng.

Một thủ đoạn lừa đảo khác khá phổ biến trên thị trường TMĐT, xuất hiện từ những ngày thị trường này mới ra đời, đó là lừa đảo chuyển khoản nhưng không gửi hàng, hoặc bán hàng lậu, hàng giả mạo, sai sự thật cho người tiêu dùng. Nhiều người tiêu dùng đặt mua

các sản phẩm trên mạng, được dụ dỗ chuyển khoản trả tiền trước hoặc chuyển tiền “đặt cọc” vì món hàng bán chạy, tuy nhiên sau khi chuyển khoản thì bị người bán chặn, không liên lạc được. Có trường hợp, người tiêu dùng nhận hàng, thanh toán tiền, nhưng mở gói hàng ra là... vài vụn, đồ cũ, gạch đá. Một số trường hợp lấy chiêu bài “giảm giá đặc biệt” cho các mặt hàng điện tử, gia dụng, người mua nhận hàng, thanh toán và đến khi sử dụng mới biết hàng nhái, hàng giả. Một số kẻ gian lợi dụng sự thiếu cảnh giác của người tiêu dùng để tạo ra các trang web TMĐT giả mạo, có giao diện giống hệt các trang web uy tín. Khi người tiêu dùng đặt hàng và thanh toán trên các trang này họ không chỉ mất tiền mà còn có nguy cơ bị lộ thông tin cá nhân.

Đáng nói là những thủ đoạn của các cá nhân, tổ chức lợi dụng hoạt động TMĐT để lừa đảo rất tinh vi, liên tục cập nhật nhiều chiêu trò, thủ đoạn mới, nhiều người dân đã có cảnh giác nhưng vẫn rơi vào “ma trận”, “sa bẫy”.

Những vụ lừa đảo này không chỉ gây thiệt hại về tài chính cho người tiêu dùng mà còn làm mất lòng tin vào các nền tảng TMĐT, ảnh hưởng đến uy tín của các doanh nghiệp chân chính. Ngoài ra, việc thông tin cá nhân bị lộ có thể dẫn đến những rủi ro lớn hơn như bị đánh cắp danh tính hoặc tấn công tài khoản ngân hàng.

Làm gì để bảo vệ thương mại trực tuyến?

Anh Trần Quang Lâm, chủ chuỗi cửa hàng trên các sàn TMĐT uy tín trong nước, một chuyên gia có kinh nghiệm trong lĩnh vực TMĐT chia sẻ, ngoài những thủ đoạn lừa đảo đã được cơ quan chức năng cảnh báo mạnh mẽ thì trên thị trường TMĐT tồn tại đến hàng ngàn phương thức lừa đảo nhỏ lẻ, tinh vi, khiến khách hàng không thể lường hết được. Đơn cử, một số nhà bán trên sàn TMĐT “lách luật”, đề nghị khách hàng hủy đơn trên sàn để giao dịch riêng và được giảm giá. Tuy nhiên, nhiều khách hàng đã dính “bẫy” lừa khi giao dịch riêng vì mất tiền, không nhận được sản phẩm hoặc sản phẩm chất lượng kém nhưng lúc đó thì không biết “kêu cứu” ai vì đây là giao dịch ngoài sàn, không được sàn TMĐT bảo vệ. Nhiều kẻ lừa đảo đưa ra mức giá sản phẩm thấp so với thị trường, đồng thời huy động lực lượng tài khoản ảo vào để lại những đánh giá tốt cho sản phẩm, khiến người tiêu dùng có lòng tin, đặt mua thì đặt nhảm hàng gian hàng giả.

Chính vì vậy, anh Lâm đưa ra lời khuyên, người tiêu dùng khi tham gia hoạt động thương mại trực tuyến cần có một số nguyên tắc nhất định như: Tránh chuyển tiền trước khi nhận được sản phẩm; Cần kiểm tra sản phẩm kỹ lưỡng trước khi trả tiền; Cảnh giác tối đa trước các voucher quà tặng, các sản phẩm giá quá thấp

so với mặt bằng chung; Khi tham gia mua bán trên sàn TMĐT cần tuân thủ quy tắc giao dịch thông qua sàn để được các sàn bảo vệ khi có rủi ro...

Thời gian qua, cơ quan chức năng đã tiến hành truy quét, bắt giữ một số đối tượng lừa đảo dựa trên nền tảng thương mại trực tuyến. Tuy nhiên, thương mại trực tuyến đang phát triển với tốc độ chóng mặt, thủ đoạn lừa đảo ngày một tinh vi, nhiều tổ chức lừa đảo đặt máy chủ ở nước ngoài, nên số bị phát hiện vẫn còn rất nhỏ so với thực tế.

Cục Thương mại điện tử và Kinh tế số, Bộ Công Thương đã đưa ra khuyến cáo, người tiêu dùng chỉ nên mua hàng tại những website đã đăng ký hoặc thông báo với Bộ Công Thương. Các website phải cung cấp đầy đủ các thông tin như: Thông tin về chủ sở hữu website (tên đơn vị bán hàng, địa chỉ, số điện thoại, mã số thuế...), thông tin về điều kiện giao dịch chung, các chính sách như đổi trả hàng và hoàn tiền, chính sách giao nhận, vận chuyển, thanh toán, bảo mật thông tin cá nhân người tiêu dùng.

Nếu mua hàng qua các mạng xã hội, người tiêu dùng khi mua hàng hóa cần tuân thủ các quy định (nghĩa vụ của người tiêu dùng) tại Điều 9 Luật Bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng năm 2010, cụ thể: kiểm tra hàng hóa trước khi nhận; lựa chọn tiêu dùng hàng hóa, dịch vụ có nguồn gốc, xuất xứ rõ ràng...

Ngoài ra, người tiêu dùng cần thông tin cho cơ quan nhà nước, tổ chức, cá nhân có liên quan khi phát hiện hàng hóa, dịch vụ lưu hành trên thị trường không đảm bảo an toàn, gây thiệt hại hoặc đe dọa gây thiệt hại đến tính mạng, sức khỏe, tài sản của người tiêu dùng; hành vi của tổ chức, cá nhân kinh doanh hàng hóa dịch vụ xâm phạm đến quyền, lợi ích hợp pháp của người tiêu dùng.

Tuy nhiên, để bảo vệ thị trường thương mại trực tuyến trước vấn nạn lừa đảo, không chỉ cần đến sự nâng cao cảnh giác, nỗ lực thay đổi tư duy từ phía người tiêu dùng, mà cần đến sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan chức năng, doanh nghiệp và người tiêu dùng. Về phần cơ quan chức năng cần tăng cường giám sát, xử lý nghiêm minh các hành vi lừa đảo, đồng thời nâng cao nhận thức cộng đồng về các chiêu trò lừa đảo. Các doanh nghiệp TMĐT cần đầu tư vào hệ thống bảo mật, xác thực thông tin khách hàng và cung cấp dịch vụ chăm sóc khách hàng tốt hơn.

Chỉ khi có sự đồng lòng và phối hợp hiệu quả, chúng ta mới có thể tạo ra một môi trường thương mại trực tuyến an toàn, minh bạch, giúp phát huy tối đa lợi ích của công nghệ trong cuộc sống hiện đại.

NGỌC MAI

Khí lịch sử đi vào tiểu thuyết...

● Bộ tiểu thuyết “Thiên địa phong trần” của Hà Thủy Nguyên.
(Nguồn: Book Hunter & NXB Phụ Nữ Việt Nam, 2022)

● Ảnh chụp sự kiện ra mắt tiểu thuyết “Cầm Thư Quán” của nhà văn Hà Thủy Nguyên do NXB Phụ Nữ Việt Nam tổ chức. (Nguồn: NXB Phụ Nữ Việt Nam)

Nhà văn không phải người chép lại lịch sử

Hà Thủy Nguyên bắt đầu sáng tác năm 14 tuổi với tác phẩm “Điệu nhạc trần gian” dày 1000 trang. Đây là tác phẩm lấy bối cảnh lịch sử thời Lý nhưng các nhân vật chính đều là sáng tạo của tác giả. Cuốn sách, ở thời điểm xuất bản năm 2004, đã gây tiếng vang lớn trong dư luận những người yêu sách.

Lúc bấy giờ, Hà Thủy Nguyên chịu ảnh hưởng cách viết của Kim Dung, tức là đặt câu chuyện hư cấu dựa trên nền của bối cảnh lịch sử. Hà Thủy Nguyên cho biết: “Dù là câu chuyện hư cấu đặt trong bối cảnh lịch sử nhưng tôi vẫn nỗ lực tái hiện những hiểu biết lịch sử của tôi về thời Lý. Thời ấy, tôi đọc bất cứ cuốn sách nào có thể có về các địa danh, văn hóa... Nhưng khi viết cuốn sách, lúc đó tôi còn nhỏ, tôi không có nhiều cơ hội được tiếp cận nhiều tài liệu như bây giờ, do đó, chắc chắn rằng sẽ có nhiều thiếu sót”.

Sau “Điệu nhạc trần gian”, Hà Thủy Nguyên xuất bản tiểu thuyết “Cầm Thư quán” vào năm 2008 lấy bối cảnh Lê Thánh Tông. Lê Thánh Tông tuy không phải nhân vật chính, nhưng cũng là nhân vật trung tâm của tác phẩm. Không khai thác khía cạnh lịch sử, Hà Thủy Nguyên xây dựng một nhà vua Hồng Đức hoàn toàn khác, từ đó cũng gây ra nhiều tranh luận.

Gần đây nhất, trong sự kiện ra mắt phiên bản mới nhất của “Cầm Thư quán” do NXB Phụ

Nữ Việt Nam tổ chức, Hà Thủy Nguyên chia sẻ: “Các sử gia có thể viết về Lê Thánh Tông ở khía cạnh đời sống chính trị của ông, nhưng tôi xây dựng nhân vật Lê Thánh Tông lãng mạn và thấu rõ tính chất hư vô của quyền lực dựa trên các bài thơ Hán và Nôm của ông, cùng những truyền kỳ trong “Thánh Tông di thảo”. Khi xây dựng nhân vật theo cách đó, nhà văn sẽ cần có quá trình phân tích văn chương và thông qua văn chương để tái hiện tính cách nhân vật”.

Bằng phương pháp này, Hà Thủy Nguyên tiếp tục sáng tác bộ tiểu thuyết “Thiên địa phong trần” về cuộc đời của Ôn Như Hầu Nguyễn Gia Thiều. Quá trình sáng tác này trải qua nhiều thách thức, mà thách thức lớn nhất đó là lượng trước tác và tài liệu lịch sử về Ôn Như hầu rất thiếu thốn, mặc dù nhiều tư liệu về giai đoạn lịch sử thời Lê Mạt đã được nghiên cứu, dịch thuật và xuất bản.

Hà Thủy Nguyên cho biết: “Để viết bộ tiểu thuyết này, tôi đã săn tìm nhiều nghiên cứu mới về thời Lê Mạt của ông Nguyễn Duy Chính, Nguyễn Thế Anh, những nghiên cứu của người phương Tây..., nhưng rồi vẫn không ở đâu cho thấy thông tin về một nhân vật lớn như Ôn Như hầu Nguyễn Gia Thiều. Sau cùng, tôi tìm đến gia phả họ Nguyễn Gia ở Liễu Ngạn, Bắc Ninh.

Cuốn gia phả này cho tôi nhiều thông tin thú vị, và cũng cho tôi biết tại sao một nhân vật lớn như ông lại khá mờ nhạt trong

các tư liệu lịch sử. Tuy vậy, sau quá trình tìm kiếm tư liệu, tôi vẫn cần gác lại những tư liệu, nhằm mắt và nghiền ngẫm, để những tưởng tượng tự xuất hiện trong tâm trí. Là một nhà văn, tôi sẽ ưu tiên những tưởng tượng hơn, nhưng tưởng tượng không có nghĩa là sự tẩy trắng, bôi đen hay bôi hồng lịch sử mà là chất dẫn gắn các mảnh lịch sử rời rạc với nhau, đồng thời đặt ra nhiều khả năng lý giải lịch sử khác nhau”.

Nhà phê bình Phạm Xuân Nguyên, cũng trong sự kiện ra mắt sách “Cầm Thư quán” đưa ra nhận định cũng có thêm luận điểm ủng hộ có nhiều khoảng tưởng tượng hơn cho tiểu thuyết lịch sử: “Trong lịch sử không gì ngoài niên đại và sự kiện, còn trong tiểu thuyết có tất cả trừ niên đại và sự kiện. Lịch sử không có con người. Lịch sử không cho chúng ta biết Trần Hưng Đạo nghĩ gì khi xuống sông mức nước tám cho Thái sư Trần Quang Khải để giải hòa mâu thuẫn trong gia tộc. Không biết khi cấm cộc Bạch Đằng, Trần Quốc Tuấn nghĩ gì. Nhà văn Nguyễn Xuân Khánh khi viết về Hồ Quý Ly là muốn đưa ra kiến giải khác về Hồ Quý Ly và triều đại đó”.

Đạo diễn Phi Tiến Sơn cũng đặt ra câu hỏi lớn về sự hư cấu không chỉ trong tiểu thuyết lịch sử mà còn cả ở phim lịch sử, đó là lịch sử thường chỉ xoay quanh những nhân vật chính trị và có địa vị, nhưng còn các sáng tác về những người dân thường đặt trong các bối cảnh lịch sử khác nhau thì liệu có thể định nghĩa

thể loại ấy là gì, liệu có thể gọi là phim hay tiểu thuyết lịch sử được không?

Loài người luôn có nhu cầu lưu truyền các sự kiện lịch sử

Không chỉ dừng ở sáng tác tiểu thuyết lịch sử, Hà Thủy Nguyên dành nhiều thời gian để tìm hiểu về thần thoại, lịch sử nghệ thuật và thơ ca. Cùng với những người bạn của mình, Hà Thủy Nguyên đã thành lập Book Hunter, hiện nay là một đơn vị làm sách có uy tín với những đầu sách lớn nghiên cứu về chuyên dịch văn hóa, triết học, nghệ thuật, tôn giáo, quản trị xã hội... Trong suốt quá trình hoạt động ấy, nhà văn trẻ táo bạo này đã đúc rút trong một bài luận về tiểu thuyết lịch sử của mình:

“Trong những xã hội cổ sơ, thuở chữ viết còn chưa được hình thành và chưa được sử dụng để sắp xếp thành văn bản, loài người đã có nhu cầu lưu truyền các sự kiện lớn của bộ tộc. Những sự kiện lớn này thường liên quan đến sự hình thành bộ tộc, những cuộc chiến chống lại nguy cơ từ bên ngoài như thiên tai địch họa, những việc bất thường của các thành viên bộ tộc như một mối tình thầm thiết hay các chuyện ma quái mà người xưa không giải thích được...”

Họ truyền miệng và diễn xướng qua các sinh hoạt nghi lễ, hay những lời kể trong gia đình. Việc cũ được nhắc đi nhắc lại, được thêm thắt các yếu tố phù hợp với văn hóa thời đại và tình

trạng dân trí của người dân. Những yếu tố thêm thắt này chính là các hư cấu nguyên sơ nhất, tự nhiên nhất. Các sự kiện lịch sử được truyền từ đời này sang đời khác, dần dần bị sai lệch, tới mức tính thực mờ đến độ trở thành ảo. Như vậy, thần thoại, truyền thuyết, cổ tích chính là các hình thức hư cấu lịch sử sơ khai thời kỳ tiền văn bản”, cô chia sẻ.

Hà Thủy Nguyên cho biết thêm những ghi chép lịch sử nổi tiếng của Plutarch, Tư Mã Thiên... và ngay cả Đại Việt Sử Ký Toàn Thư cũng đều có sự kết hợp giữa lưu giữ lại huyền tích của dân gian với sự kiện lịch sử. Theo thời gian, việc nghiên cứu và ghi chép lịch sử ngày một phát triển, cung cấp nhiều góc nhìn khác nhau, nhưng vẫn còn nhiều khuyết thiếu. Những khuyết thiếu ấy là mảnh đất màu mỡ cho dã sử, huyền tích, giai thoại... và cả những sáng tạo của nhà văn.

“Tôi cho rằng điểm hay của tiểu thuyết lịch sử chính là sự chông chênh giữa hư cấu và lịch sử, giữa kiến giải cá nhân và sự kiện khách quan, giữa nội tâm và hành trạng của nhân vật. Trong quá trình hư cấu ấy, thời đại lịch sử, nhân vật có thật, nhân vật dân gian, các yếu tố kì bí, các nét văn hóa, trước tác của các nhân vật lịch sử... đều có thể là chất liệu tốt cho người sáng tác. Do đó, người viết tiểu thuyết lịch sử cần đọc nhiều, có nhiều trải nghiệm thực địa và có khả năng xử lý một lượng kiến thức lớn, nhưng cũng cần biết thoát khỏi sức nặng của tư liệu để tự do sáng tạo. Nếu chúng ta tìm hiểu về các tiểu thuyết gia lịch sử lớn trên thế giới, ta có thể thấy họ đồng thời là nhà nghiên cứu văn hóa uyên bác, ví dụ điển hình nhất chính là Walter Scott, tác giả của “Ivanhoe”. Trước khi là một nhà văn viết tiểu thuyết lịch sử, ông là một người miệt mài nghiên cứu và yêu văn hóa dân gian Scotland. Hay Kim Dung thực sự là một người đam mê văn hóa Trung Quốc, dù đôi khi sự hư cấu của ông đi quá đà... Tôi đã học hỏi rất nhiều về cách viết tiểu thuyết lịch sử của các nhà văn tiền bối”, theo Hà Thủy Nguyên.

Không chỉ thử sức với tiểu thuyết lịch sử, Hà Thủy Nguyên sáng tác ở nhiều thể loại khác nhau, mà nổi bật nhất là fantasy và khoa học viễn tưởng. Gần đây, đoạn trích cuốn tiểu thuyết “Thiên Mã” của Hà Thủy Nguyên đã được đưa vào Sách giáo khoa Ngữ Văn lớp 7 và dành được nhiều sự yêu mến của các thầy cô giáo và học sinh.

“Thiên Mã” dù là tác phẩm lai giữa tính kỳ ảo và khoa học viễn tưởng nhưng chứa đựng lượng kiến thức lớn về các nền văn minh cổ đại của loài người - chủ đề vốn gây tranh cãi trong giới khảo cổ và nghiên cứu lịch sử. Hà Thủy Nguyên cho biết, trong tương lai, cô sẽ đi tiếp hướng sáng tác này để có thể chạm tới những tầng sâu hơn của lịch sử cổ đại.

KIM CHUNG -
TUẤN NGỌC

● Ấn bản mới nhất của “Cầm Thư quán” của Hà Thủy Nguyên.
(Nguồn: NXB Phụ Nữ Việt Nam, 2024)

I. Cuộc tìm gặp buổi ấy của Sáng thể mà ra vấn đề. Giữa ngôi vườn ở làng quê, Đạm đón Sáng bằng các thứ quả thơm. Câu chuyện của hai người trở về ký ức lúc nào không hay. Những năm học cấp ba trường làng đầy “hoành tráng” theo cách nói của Đạm. Đạm và Sáng cùng làng. Sáng học trước một năm nhưng tuổi hai người bằng nhau. Sáng là con nhà giàu nhất làng lúc đó. Bọn thanh niên học cùng ca ngợi Sáng sinh ra đã “ngậm thìa vàng”, được hưởng khối tài nguyên lớn khủng khiếp. Đó là tài nguyên gia đình. Đạm con nhà nghèo, bố mẹ quanh năm đầu tắt mặt tối. Tuy được đi học, nhưng Đạm cũng phải vất vả, đôn đáo theo đường cày, chạy chợ, giúp bố mẹ nuôi đàn em.

Một cuộc trao đổi nhanh diễn ra giữa Sáng và Đạm. Sống đến tuổi này, đôi bàn tay quen làm việc nặng chai sạn và hai bàn chân bẻ ra vì vất vả, Đạm không thể ngờ có người gạ đổi thân phận hai gia đình. Thời hạn hai tháng. Gia đình Đạm và Sáng thế chỗ cho nhau. Gia đình Đạm chuyển về căn biệt thự trên phố, còn gia đình Sáng chuyển về trang trại miền nông thôn. Sáng có ham không? Giọng điệu anh ta khẩn thiết, gương mặt đầy niềm nỡ, không thể là đùa. Nhưng đó có phải giấc mơ? Nếu là giấc mơ, cũng là một giấc mơ táo bạo, đầy thêm khát của người bất hạnh. Còn đây cũng là sự đổi vai có tính lịch sử của đời Sáng và Đạm.

Sao lại có thể thế được nhỉ? Ở làng, bố của Sáng từ xưa đã có tiếng của ăn không hết, giờ họ và đại gia đình đều hiển đạt trên phố. Sáng đi học đại học, được gia đình nâng đỡ, cú nhảy nào cũng vọt xa. Sáng trở thành giám đốc một doanh nghiệp kinh doanh địa ốc và bất động sản phát đạt. Họ muốn sống khổ, muốn làm nông dân để làm gì? Hay cuộc sống giàu sang có vấn đề gì? Sau hồi thuyết phục, cuối cùng, mẹ, vợ con Đạm đồng ý.

Chuyển lên biệt thự của Sáng có xe đón, gia đình Đạm chẳng phải mang gì nhiều nhận, ngoài quần áo mặc trên người và một ít quần áo vợ Đạm đã cho vào cái túi dứa to. Mẹ Đạm khư khư cầm ít đồ lật vật phục vụ bà ăn trầu. Đến nơi, một luồng gió thổi tới khiến Đạm hơi rùng mình. Mấy cái cây bị lay động, rụng xào xạc vài phiến lá khô. Đi lên bậc, vào nhà, ai cũng ngơ ngác, xuýt xoa trước căn biệt thự hoành tráng, đến nhà vệ sinh cũng phát nhạc không lời du dương, rộng rãi, thơm tho. Từng bậc cầu thang được lát đá cao cấp. Những chấn song cửa sổ, chiếc rèm, bộ đàn máy hát karaoke... đều có thương hiệu đắt tiền, thể hiện cuộc sống xa xỉ. Từ dọn nhà, rửa bát, nấu ăn, giặt giũ, đóng mở công... tất thấy đều do người giúp việc làm. Muốn đi cà phê, đá bóng, Đạm chỉ cần gọi điện, xe đến đón trong vài nốt nhạc. Ngày thứ hai ở biệt thự, Đạm hỏi làm gì cho đỡ chán, ngoài dạo hồ, ra quán cà phê, đi nhậu? Đạm

được người giúp việc tư vấn nên tập đánh gôn. Nghe đâu ở đó nhiều vip sang chảnh. Vậy là anh sốt sắng đi tập gôn. Đạm muốn ném thử phong cách quý ông. Anh muốn hít thở không khí ngoài trời thay vì không gian được tạo dựng ở biệt thự. Ở nhà lộng lẫy, ngày nào cũng chỉ ăn và chơi, nghe nhạc thì đờ người lắm. Vợ Đạm được đưa đi mua cả đồng váy áo, các con cũng được sắm quần là áo lượt, với đồng đồ chơi đắt tiền. Vài món bằng vợ chồng Đạm lam lũ cả tháng.

Đạm và các thành viên từng ao ước giàu có, làm ít hưởng nhiều, cuộc sống chẳng phải đồ mô hôi. Thì đây, cuộc sống vương giả đang diễn ra, mọi người đang được thả mình, tắm tấp trong lộng lẫy giàu có. Tất cả đều gọi sự no đủ, gọn gàng. Con người nhàn đi và thời gian chỉ để nghĩ đến tiêu xài, mua sắm. Tối đó Đạm đốt nhiều thuốc dưới gốc cây khế cảnh xù xì và cây hoàng lan đang tỏa hương. Lòng anh rung rung nhớ đến những mong ước của vợ và chính mình, rồi bỗng nao nao thêm mùi bưởi, mùi nước ao, mùi đất.

Vợ Đạm đặt câu hỏi. Rằng những người như Sáng, làm gì để giàu đến thế? Và họ phải khổ lắm trong thế giới của mình, mới tìm cách đổi cuộc sống như thế? Chị cũng hỏi chồng, làm sao để cuộc sống khăm khá hơn sau khi hết “hợp đồng” này, khi trở lại làng quê với công việc vất vả, nặng nề? Tim Đạm thỉnh thoảng đập. Anh cũng đang rộn lên suy nghĩ đó mấy ngày nay, kể cả khi tập đánh gôn. Ngoài sân, anh bắt gặp những người âm ập giàu, sang trọng và đam mê thú chơi xa xỉ, ngổn nghện, dung tục. Họ cũng là người như anh, sao giàu thế?

II. Điều khiến Sáng đi đến quyết định đổi vai cho Đạm là lời than thở của vợ: “Ước gì được nghèo đi. Được sống chậm lại”. Cuộc sống của vợ chồng Sáng bị cuốn đi quá nhanh. Nhanh đến mức lúc nhìn lại, cả hai thấy mình chẳng có gì ngoài tiền. Cơ ngơi và nền tảng gia đình sẵn có, lại thông minh, Sáng làm gì cũng thành công, động vào lĩnh vực gì cũng thu lãi khủng. Như thể đường làm ăn của anh được trải thảm vàng, được bắc cầu kim cương. Anh chỉ thất bại về con. Quanh đi quẩn lại, hai đứa con gái xinh xắn đã bị tự kỷ. Tất cả đều do vợ chồng Sáng quá bận rộn, mãi làm kinh tế, hưởng thụ, việc gì cũng thả tiền ra để thuê. Thuê gia sư, thuê người đưa đón đi học, du lịch, rồi người giúp việc, cốt để con gái chẳng phải động tay, động chân đến việc gì. Năm mười ba tuổi, Khánh Huyền - con gái lớn của Sáng đã rạch tay và một lần định nhảy từ tầng cao xuống tìm cái chết. May thay cả hai lần đều được cứu. Nay Huyền càng thích làm bạn với thế giới im lặng, để tóc tai rỏa rượi, quần áo xộc xệch. Mấy đứa bạn thân của Huyền ở trường cấp ba cũng như mắc chứng tự kỷ hộ. Huyền ít nói, ngại giao tiếp, mấy cô bạn cũng dờ dẩn

● Ảnh minh họa.

Đổi vai

□ Truyện ngắn của **DIỄN KHÁNH**

theo, học hành sa sút. Lắm khi cô này vẽ bậy lên áo quần của cô kia, rồi khàn khách cười.

Rõ nhất là đứa con gái thứ hai, đang học lớp chín, tên Ngân. Ngân ít nói, ngại giao tiếp và thích hát vlog lên chỉ một bài quen thuộc. Đêm đêm, con bé hay làm nhảm trong vô thức: “Tiền nhiều để làm gì? Tiền nhiều để làm gì?”.

Có người mách nên đưa hai con và vợ về quê, để được đầm trong nắng nôi, ném mùi vất vả, nhưng được tưới tắm tiếng chim trời và giọng nói của mây xanh. Gì chứ điều đó thì Sáng cố gắng làm được. Sáng sẵn sàng làm mọi thứ để cứu con. Anh có một quê hương và những người bạn. Trong số những người học cùng lớp anh ở quê, không ai có khả năng giúp đỡ. Lọc lọc trong trí nhớ, hồi han, Sáng thấy Đạm và khu vườn của anh rất phù hợp. Và giờ gia đình đang ở đây.

Ngày đầu vợ chồng òa về

quê, với không gian rộng, ngôi nhà của Đạm để lại có phần nhếch nhác, Sáng thấy khá thú vị. Nhưng hai cô con gái cứ như hai hạt cơm nguội, ngơ ngác trước mọi thứ. Nhìn con vật, thứ cây nào cũng sợ chúng nhe răng ngoạm mình. Sáng đưa một bác sĩ tâm lý về cùng để tiện giúp.

Vợ Sáng giục hai con ra vườn chơi. Hai cô con gái đờ người, nhìn mẹ không chớp. Vợ Sáng bắt lực, đứng khóc, như thể mọi cố gắng quan tâm đến con đều không khiến tình hình thay đổi. Sáng bảo vợ, đến nước này phải kiên trì. Chỉ có kiên trì mới giúp tổ ấm của anh tránh khỏi rơi xuống vực thẳm. Bác sĩ tâm lý tích cực gợi chuyện, kể về những thức quả, thứ hoa ở quê, đưa thóc gạo vào tay các cô bé và dạy chúng tải cho gà, vịt ăn. Ông cố gắng rót nhiều điều tốt đẹp vào tai Huyền và Ngân. Ông bác sĩ nhu mì, đôi mắt nhân hậu, đến ngày thứ hai đã làm Huyền,

Ngân có chút cảm giác với ngôi vườn, chịu mở miệng nói chuyện. Đến ngày thứ ba ông ngược thành phố.

III. Về quê thỏa thê bêu nắng, nhưng vất vả quá. Ngôi nhà giữa mênh mông cây cối của Đạm không có điều hòa, điều này khiến cả gia đình Sáng ngộp nóng. Mấy đêm trần trọc khó ngủ, dù đã bật quạt hết công suất. Anh phải gọi người đến lắp điều hòa gấp. Vợ Sáng bảo chồng:

- Sống mãi thế này, chúng ta chả chịu được. Em không biết sức mình có chịu được một tháng chứ nói gì đến hai!

Sáng hiểu, với người không làm nặng nhọc, quen nhưng lựa, giờ phải làm người nông dân sẽ là cực hình. Sáng chỉ tay ra vườn cây:

- Thì ở trên phố em đã chẳng bảo: “Ước gì được nghèo đi. Được sống chậm lại”. Giờ được trải nghiệm rồi đây. Chúng ta chỉ cần có hai tháng để nghiền ngẫm

và để cứu các con.
Vợ Sáng gặt đầu:
- Vàng. Em đang cố. Có nên cắt gọt vào tay mấy lần rồi. Đúng là con gái chúng ta đã hoạt bát hơn. Chúng nó biết về bầu trời. Em cũng thăm thía thể nào là làm ruộng, làm vườn. Chúng mình đã chậm lại, chả đôn đảo nghĩ cách kiếm tiền và tiêu tiền. Nhưng chúng ta chẳng thuộc về nơi này...

Trái qua nửa tháng, da dẻ vợ Sáng đã sạm lại. Hôm qua là lần thứ sáu chị gọt hoa quả, thái rau vào tay. Chính Sáng cũng thấy trầy trật trước cuộc sống đầy nắng nôi. Nhưng bù lại hai cô con gái hoạt bát hơn. Chúng tung tăng nô đùa với những chú gà con, những con vịt lai béo nục nịch chậm chạp. Ban đêm mơ ngủ, không nói đến chuyện tiền nong mà nhắc đến trăng sao, hoa quả, sâu bướm. Hôm rồi, Huyền hỏi bố: “Mình có ở đây mãi không bố?”. Sáng hỏi lại con: “Con thích thể này ư?”. Ngân dẫu môi: “Con cũng thích, nhưng ở đây không có bác Na, chị Nụ”. Bác Na và chị Nụ là hai người giúp việc trên phố, nay đang phục vụ gia đình Đạm. Sáng bảo Ngân: “Thì ở trên đó, con có chịu nói chuyện với bác Na, chị Nụ đâu”. Ngân ngược lên: “Hí, giờ con muốn”. Sáng động viên: “Các con cứ ngoan. Sau hai tháng, ta lại lên phố”. Bác sĩ gia đình liên tục gọi điện hỏi thăm. Sáng nói các cháu có tiến triển. Bác sĩ bảo, nên “huy động” thêm trẻ hàng xóm chơi với các con. Sáng phì cười. Lại đi nhờ hàng xóm “cư” con cái sang chơi với con mình, để chúng tự tin giao tiếp? Người làng mình vẫn chất phác, Sáng nhờ một lời, vài đứa trẻ cùng trang lứa với hai con gái anh đã tung tăng theo về. Đứa lớn tóc vàng hoe cầm theo chùm hoa giấy, nở đượm. Lúc bọn trẻ làm quen nhau, Huyền - con lớn của Sáng hỏi: “Hoa gì thể bạn?”. Đứa tóc vàng hoe nói: “Hoa giấy đấy. Đẹp không? Ở quê giờ nhiều lắm. Hoa cứ sáng miên man”.

IV. Đi ra đi vào cả ngày, cơm ăn chả tiêu, vợ Đạm thốt lên: “Em không chịu được nữa. Buồn quá. Chỉ nghĩ chuyện sắm váy áo cũng buồn”. Mẹ Đạm cũng đã muốn về. Hai con anh thì thoảng được đến các trung tâm vui chơi dành cho trẻ em, rồi về xem ti vi, giờ đã chán ngấy. Chúng giục về. Bản thân Đạm cũng rộn lên. Anh cố bảo vợ:
- Mình gắng đi. Chúng ta coi như những người được thuê ở sung sướng. Đi trải nghiệm cuộc sống giàu sang lại còn có tiền. Mình giúp anh ấy mà.
Vợ Đạm vẫn không quên nhắc mãi:
- Anh Sáng thiệt quá. Anh

ấy có thể vẫn trải nghiệm cuộc sống ấy, nhưng không nhất thiết để gia đình mình sống ở biệt thự này.
Đạm cười phá lên:
- Ai cũng biết thế. Nhưng tại anh cũng muốn trải nghiệm cuộc sống của Sáng, nên mới đổi vai.

Khi các con càng mê làng thì vợ chồng Sáng càng oải. Dù Sáng đã nhờ các thương lái làm phần lớn công việc thu hái, nhưng hai vợ chồng lắm lúc thờ ra bằng tai. Đất đai không chọn người. Gia đình Sáng không hợp nơi này, với công việc nhọc nhằn và muôn thứ bất tiện. Vợ Sáng liên tục than mệt, nấu cơm bữa sống, bữa nhão, rau nấu lúc nhạt, lúc mặn. Bản thân Sáng đã oải lắm nhưng vẫn cố gắng động viên vợ. Một mỗi lại mất ngủ nên anh thường chong chong ra ngồi ngời vườn. Vườn mênh mông quá, nhưng vườn làm cho ta vất vả. Sáng làm nhảm như kẻ điên. Ta biết vườn không có lỗi. Chỉ tại vợ chồng ta không biết làm lụng.

V. Buổi ấy, gia đình Đạm vừa ăn sáng xong thì gia đình Sáng về tới nơi. Đạm ngờ ngàng nhìn Sáng. Sáng bảo:

- Anh bạn thông cảm, nhà tớ phải về, không chịu nổi.

Thì ra, vợ Sáng đang tay ướt đã động vào ổ cắm điện, bị điện giật, ngã lăn quay, nên hãi hùng không dám ở lại nữa. Chị hoảng loạn đòi chồng hãy về gấp. Sáng cũng thấm mệt, sốt ruột rồi. Anh mau chóng đi đến quyết định.

Vợ Đạm nhìn vợ chồng Sáng, cười cười:

- Anh chị mới chịu khổ có tháng rưỡi ấy mà. Nhưng nhà tôi cũng không quen sướng.

Sáng xin lỗi Đạm. Đạm cũng thấy áy náy vì đã ăn sung, mặc sướng suốt hơn một tháng qua, tiêu tốn của nhà Sáng bao nhiêu tiền. Mọi áy náy của Đạm đều được Sáng làm mờ đi. Như thế là Đạm đã giúp Sáng rồi, cứu đời hai đứa con gái của Sáng rồi. Sáng bảo Đạm: “Gia đình ông cứ ở đây, khi nào về quê cũng được. Vợ Đạm chen ngang: “Không, nhà em phải về, phải quản vườn tược”. Sáng bảo: “Tôi đã trả tiền thuê người trông nom rồi”. Đạm bảo: “Không. Nhà tôi vẫn về”. Sáng không giữ được gia đình Đạm, nhưng đã cố mời ở lại, hai gia đình liên hoan một bữa. Trong bữa, Sáng luôn miệng nói mong gia đình Đạm thông cảm và giúp đỡ những lần sau. Sáng thủng thẳng: “Đúng là, cuộc sống rất khó đổi vai”. Đạm chùng giọng: “Công việc chọn người, người cũng chọn việc. Đây, nhà tôi từ cảnh khổ chuyển sang sướng, vậy mà vẫn chẳng chịu được”. Rồi mọi người khờ khạo cười.

D.K

TIẾNG LÒNG

Miền thương nhớ

Ngót hơn hai mươi năm đằng đẵng xa quê, tôi đã sống một cuộc đời khác nơi những miền đất khác. Trên những chuyến đi về thăm nhà vợ và, tôi bỗng thấy mình như một người con mắc nợ với chính gia đình, quê hương. Tôi nợ cả câu hát, lời ru từ thuở ấu thơ để quá nửa đời người vẫn chưa hiểu hết một cõi ân tình.

1. Cõi ân tình trĩu nặng ấy được chưng cất từ muôn điều thân thuộc hiện diện mỗi ngày ở nơi chốn thân thương: một dòng sông xanh trong uốn lượn, ôm trọn cả dải đất làng; một con đường làng quanh co, gồ ghề đá sỏi; một mái nhà ấu thơ chờ che tôi đi qua bao mưa nắng thăng trầm...

Việc đầu tiên khi về lại quê nhà, tôi thường múc một gầu nước giếng mát trong khoả lên đầu, lên mặt, gột rửa hết bụi bặm đường xa. Rồi ngủ một giấc thật say dưới mái hiên nhà, nghe ngọn gió nồm từ dòng sông lồng lộng thổi bật lên hoà cùng văng vẳng tiếng gà trưa nháy ố. Khoảnh khắc ấy chợt thấy lòng mình an yên đến lạ thường.

Chạnh lòng thương đến nôn nao khi khê nạm đôi bàn tay nhăn nheo, gầy guộc đã chăm bẵm, nâng niu, trau chuốt cho đàn con suốt một cuộc đời lặng thầm khó nhọc, vệt vệt thời gian đã hằn in lên vầng trán, khoé mắt chẳng chịt vết chân chim của đáng sinh thành. Yêu sao bếp mẹ đơn sơ đượm nồng lửa ấm, tí tách reo vui mỗi sớm mỗi chiều. Căn bếp gửi gắm vào đó ân tình của mẹ cho những bữa cơm dầu đạm bạc mà dẫu đầy mỹ vị yêu thương.

Tâm tình thơm thảo của người quê từ trong tiếng gọi, câu chào trọ trẹ chân phương mà cứ mang biệt bao điều thiết thân, gần gũi. Sự chia sẻ, đỡ đần nhau việc lớn việc nhỏ như một thông lệ giản đơn mà thành sợi dây gắn kết bền sâu nghĩa xóm tình làng. Bởi vậy, nên lỡ có va chạm, xích mích chẳng nữa cũng dễ dàng hi xả rất nhanh.

2. Người thành thị, thành hoặc có câu nói của miệng “người nhà quê” trong giao tế như một sự phân biệt. Thật lạ, tôi không hề thấy tôn thương mà trái lại còn tự hào vì mình được làm người nhà quê. Tôi mến yêu, trân quý nghĩa tình thảo thơm, đậm đà kiểu... nhà quê ấy.

Lối ứng xử chất phác, thân tình đã trở thành nếp sống được truyền đời, không câu nệ, hình thức. Chẳng thế mà, có nhiều cụ ông, cụ bà, thi thoảng “khăn gói quả mướp” ra phố thăm con cháu được ít hôm đã nặng nạch đòi về chỉ vì nhớ nhà, nhớ xóm giềng, lo lắng cho đàn gà, đàn lợn, cây trái vườn nhà không có ai trông nom.

● Những miền quê yêu dấu. (Ảnh minh họa: MT)

Cũng có người biệt lập xa quê đến nỗi khi về chẳng còn ai thân thích, kỷ ức đã mòn hao hết thảy mà cuối đời vẫn đau đáu tâm niệm quay về để kỷ thác thân xác vào đất quê. Còn người ở phố, mỗi khi nhận được quà quê bố mẹ gửi lên, lại rung rung cảm động, xốn xang như được sống giữa quê nhà, vui đi bao nỗi nhớ thương gia đình, người thân. Thậm chí, có người mỗi lần về lại quê nhà, còn mang theo cả những giống cây, nắm đất lên phố gieo vào khu vườn của mình như một cách để nhắc nhớ về nguồn cội...

3. Thử hỏi, cuộc đời ta còn được bao chuyến về quê? Hỏi, ta còn bao nhiêu cơ hội để được cận kề chăm sóc mẹ cha ta nữa? Những câu hỏi ấy neo vào đau đáu tâm tư của những đứa con xa xứ, như tôi bây giờ, khi mang nặng trĩu bên lòng món nợ nghĩa tình để mãi còn những nghĩ suy, trăn trở.

Cũng vì nặng gánh áo cơm nên có mấy ai được chọn nơi sống cho mình mà không phải đánh đổi, thậm chí phải hy sinh ngay cả những điều gần gũi, thiêng liêng nhất. Để rồi, từ sâu thẳm lòng mình, trong ta cứ dấy vơi nỗi nhớ mong, khắc khoải khôn nguôi. Nỗi nhớ ấy cứ dấy dấy theo năm tháng, bền sâu như một cõi ân tình, hoài nhắc ta về cội nguồn, quê xứ.

Giữa phồn hoa bụi bặm, giữa tấp tểnh mưu sinh, ta thêm lắm những phút giây yên bình, được dựa lưng vào quê nhà mà coi nói muện phiến, để xua đi bao âu lo, hoang hoải. Nơi chốn thân thương ấy, đã bao lần ta triu mến cất thành lời vọng gọi trong niềm nhớ vô bờ: quê nhà ta ơi... NGỎ LÂM

ĐỌC SÁCH

Những anh hùng trẻ tuổi

Nhân kỷ niệm 77 năm Ngày Thương binh - Liệt sĩ (27/7/1947 - 27/7/2024), Nhà xuất bản Kim Đồng giới thiệu bộ sách "Những anh hùng trẻ tuổi".

Bộ sách " Những anh hùng trẻ tuổi" giới thiệu đến độc giả 17 cuốn, là tuyển chọn các ấn phẩm viết về những anh hùng đã chiến đấu và hy sinh khi tuổi đời còn rất trẻ. Bộ sách giới thiệu đến bạn đọc dịp kỷ niệm 77 năm Ngày Thương binh - Liệt sĩ.

Đó là những đội viên thiếu niên như anh Kim Đồng - người đội trưởng đầu tiên của Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh; là chiến sĩ liên lạc nhỏ tuổi Vừ A Dính mưu trí, dũng cảm trong đội vũ trang Tuần Giáo, Lai Châu; là anh Phạm Ngọc Đa - đội viên du kích quả cảm của quê hương giàu truyền thống yêu nước Tiên Lãng, Hải Phòng. Đó là những nữ anh hùng bất khuất, kiên trung như chị Võ Thị Sáu, chị Mạc Thị Bưởi, 10 cô gái Ngã ba Đồng Lộc. Hay những thanh niên tràn đầy lý tưởng của thế hệ Hồ Chí Minh như anh Lý Tự Trọng, Trần Văn Ôn, Nguyễn Văn Trỗi.

Mặt khác, vai trò của những chiến sĩ ở tuyến đầu trận địa không quản hy sinh thân mình góp phần làm nên Chiến thắng lịch sử Điện Biên Phủ như anh

hùng Tô Vĩnh Diện, Phan Đình Giót, Bé Văn Đàn... cũng được khắc họa qua từng trang sách.

Các anh chị hy sinh khi tuổi đời còn rất trẻ nhưng tên tuổi, khí phách, những cống hiến cho nền độc lập, tự do cho dân tộc của “Những anh hùng trẻ tuổi” ấy sẽ còn sống mãi trong lòng mỗi người dân Việt Nam.

Điểm đặc biệt những câu chuyện đều được kể súc tích, mạch lạc cùng tranh minh họa màu sống động nhằm góp phần truyền cảm hứng đọc cho độc giả trẻ.

Nhà xuất bản Kim Đồng mong muốn, các ấn phẩm trên sẽ bồi đắp trong lòng thế hệ trẻ truyền thống “Uống nước nhớ nguồn”, luôn biết ơn, trân trọng những người đã hy sinh, cống hiến vì độc lập, tự do của Tổ quốc. **BẢO CHÂU**

Một thế hệ dễ “vỡ”?

Không phải ngẫu nhiên khi thế hệ Gen Z được gắn mác như vậy, nhiều nghiên cứu, báo cáo đã chỉ ra rằng tỉ lệ rối loạn tâm lý, stress, trầm cảm đang ngày càng gia tăng ở thế hệ này. Theo Hiệp hội Tâm lý Hoa Kỳ, chỉ 45% Gen Z cho biết sức khỏe tâm thần của họ ổn hoặc rất tốt, đây là con số thấp hơn nhiều so với các thế hệ trước đó.

Là một người thuộc thế hệ Gen Z, Thùy Linh (26 tuổi, Hà Nội) thừa nhận rằng bản thân cũng có nhiều cảm xúc như căng thẳng, lo lắng và cô đơn. “Nhất là sau đại dịch COVID-19, tâm trạng tôi thường rơi vào trạng thái tiêu cực. Có những ngày tôi thức dậy với cảm giác buồn chán, mệt mỏi và nhạy cảm. Khi đó nếu có ai nói nặng lời hay có chuyện gì không được như ý muốn tôi có thể bật khóc ngay lập tức”, Thùy Linh bày tỏ.

Trên thực tế, có nhiều bạn trẻ cũng đang gặp vấn đề về sức khỏe tinh thần như Thùy Linh. Nhẹ thì căng thẳng, rối loạn giấc ngủ, nặng hơn thì trầm cảm, rối loạn lo âu, rối loạn cảm xúc lưỡng cực, rối loạn tâm thần... Dù ở mức độ nào, các vấn đề về sức khỏe tinh thần đều có tác động xấu đến cuộc sống của con người. Chúng không chỉ làm suy giảm sức khỏe thể chất mà còn ảnh hưởng nghiêm trọng đến chất lượng công việc thường ngày và các mối quan hệ xung quanh.

Tuy nhiên, cần phải hiểu rằng việc Gen Z trở thành một thế hệ dễ “vỡ” không phải là ngẫu nhiên. Thực tế, trong quá trình trưởng thành, thế hệ này phải đối mặt với một loạt áp lực “không tên” từ nhiều phía, bao gồm bạn bè, gia đình, xã hội và chính bản thân họ. Tại mỗi ngưỡng cửa của cuộc đời đều xuất hiện những thử thách không lồ và “hàng tấn” áp lực đè nặng lên vai. Việc sống trong thời đại mọi thứ phát triển quá nhanh cũng đặt Gen Z vào một cuộc đua không ngừng về thành công, hình ảnh và định kiến xã hội.

Ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường, Gen Z phải đối mặt với áp lực học tập với sự cạnh tranh ác liệt và kỳ vọng cao của gia đình. Mới vào mẫu giáo, các em đã bắt đầu tham gia vào các lớp luyện chữ, học tiếng Anh và các môn năng khiếu khác. Khi lên đến tiểu học và trung học, lịch học của các

Gen Z và những áp lực “không tên”

Nhạy cảm, mỏng manh, dễ tổn thương và hay lo âu có lẽ là những từ được nghe nhiều nhất khi nhắc đến thế hệ Gen Z (những người sinh khoảng năm 1997 đến 2012). Thay vì chỉ chê trách, sự thấu hiểu từ các thế hệ trước có thể giúp Gen Z vượt qua những áp lực và khó khăn tâm lý mà họ gặp phải.

● Nhiều bạn trẻ bật khóc khi chia sẻ câu chuyện của mình tại chương trình tư vấn tâm lý miễn phí dành cho giới trẻ.

(Ảnh: Phương Hà)

em thường kín mít, kể cả vào cuối tuần, hầu như không có thời gian để nghỉ ngơi. Càng học lên cao áp lực càng lớn, các kỳ thi chuyên cấp, thi đại học, thi tốt nghiệp trở thành nỗi ám ảnh của những đứa trẻ.

Đến khi trưởng thành, Gen Z đối mặt với áp lực về tương lai. Trong bối cảnh kinh tế không ổn định, để có được một công việc và gây dựng tương lai trở thành một thách thức rất lớn. Trước sự biến động của thị trường lao động và làn sóng sa thải, đình chỉ, đòi hỏi Gen Z phải không ngừng học hỏi và thích nghi để có thể duy trì công việc.

Thêm vào đó, sự không chắc chắn về tương lai, nghề nghiệp khiến cho vấn đề “com áo gạo tiền” trở nên đáng lo ngại hơn bao giờ hết. Gen Z phải đối mặt với áp lực lớn trong việc duy trì nguồn thu nhập ổn định, chi

tiêu hợp lý và tích lũy tiết kiệm. Áp lực về tài chính gia tăng khi họ phải cân nhắc giữa các khoản chi tiêu thiết yếu và những nhu cầu cá nhân.

Chưa kể, nhiều bạn trẻ tài chính có hạn nhưng vẫn có xu hướng chi tiêu cho những món đồ đắt tiền hoặc thường xuyên đi du lịch. Điều này dẫn đến tình trạng mua sắm trả góp và tạo ra nợ nần mà họ không lường trước được. Nhu cầu mua sắm và tiêu xài của giới trẻ có thể khiến họ rơi vào tình trạng tài chính khó khăn, làm tăng thêm áp lực và lo âu về vấn đề tài chính.

Không chỉ đối mặt với áp lực từ việc học tập hay công việc, Gen Z còn phải chịu đựng những áp lực “không tên” ngày càng lớn trong một xã hội đang phát triển nhanh chóng. Những áp lực này đến từ các tiêu chuẩn

nghiêm ngặt về hình dáng, ngoại hình, lối sống, mối quan hệ, sự nghiệp và gia đình. Vô tình, mạng xã hội, thứ không thể thiếu đối với Gen Z lại trở thành thước đo cho những tiêu chuẩn trên, nơi mọi người dễ dàng so sánh mình với người khác, dẫn đến sự áp lực về việc phải đáp ứng các tiêu chuẩn của xã hội...

Và còn nhiều những áp lực “không tên” khác đã và đang tạo ra một môi trường đầy khó khăn và thách thức với Gen Z. Nơi mà họ không được thoải mái là chính mình, mà phải liên tục “gồng mình” để phù hợp với các kỳ vọng xã hội, các tiêu chuẩn không thực tế, những hình mẫu lý tưởng mà truyền thông và mạng xã hội đưa ra. Từ đó, những tổn thương tâm lý là điều không thể tránh khỏi khiến những cảm xúc như lo âu, trầm cảm và sự bất mãn với

bản thân ngày càng trở nên phổ biến với Gen Z.

Thay vì chê trách, hãy thấu hiểu

Thế nhưng, thực tế là dù ở thời đại nào, quá trình trưởng thành luôn đi kèm với rất nhiều vấn đề đối với hầu hết mọi người trẻ. Chỉ có điều, trong thời đại 4.0, khi mọi thứ đều được chia sẻ rộng rãi trên mạng xã hội, những vấn đề của Gen Z được đưa ra và bàn luận rộng rãi, khiến chúng được biết đến nhiều hơn so với trước đây. Thay vì chỉ chê trách, tại sao các thế hệ trước không thử thấu hiểu những áp lực mà Gen Z đang phải đối mặt?

Gần đây, chương trình tư vấn tâm lý miễn phí dành cho giới trẻ do TS Lê Nguyên Phương khởi xướng, lần đầu tiên đã được tổ chức tại TP HCM. Sự kiện thu hút gần 100 bạn trẻ trong độ tuổi 18 - 28, đến từ nhiều lĩnh vực khác nhau như sinh viên, giáo viên, y tá, bác sĩ, lập trình viên, kế toán và nhân viên văn phòng. Tại đây, những người tham gia đang gặp khó khăn về mặt tinh thần như căng thẳng, lo âu hay trầm cảm đã được hỗ trợ thông qua việc chia sẻ tâm lý, cảm xúc và suy nghĩ. Họ còn được trải nghiệm các hoạt động như ngồi thiền, trao đổi cái bắt tay và cái ôm để tìm lại sự bình yên và kết nối.

Các bạn trẻ, dù chưa từng quen biết nhau trước đây, cùng ngồi lại trong các nhóm nhỏ dưới sự dẫn dắt của chuyên gia tâm lý (học trò của TS Lê Nguyên Phương), lần lượt giới thiệu bản thân và thoải mái chia sẻ những nỗi sợ mà họ đang phải đối mặt. Đó có thể là áp lực học tập, căng thẳng trong công việc, kỳ vọng quá cao từ gia đình hoặc những trắc trở trong tình yêu. Khi được chia sẻ câu chuyện của mình và lắng nghe câu chuyện từ những người khác, nhiều người tham gia đã không kìm nổi cảm xúc, xúc động và bật khóc.

Có thể thấy, bằng cách đưa ra những lời động viên và chia sẻ kịp thời, các thế hệ trước không chỉ hỗ trợ Gen Z vượt qua những áp lực “không tên” đang đè nặng, mà còn giúp giảm bớt những khó khăn tâm lý mà họ gặp phải. Hiểu giá trị, ưu và khuyết điểm của mỗi thế hệ không chỉ tạo sự gắn kết mà còn làm nổi bật những điểm mạnh, thay vì chỉ đả kích, lên án hay bài trừ lẫn nhau. **LINH CHI**

TÒA ÁN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ BIÊN HÒA QUYẾT ĐỊNH

- Buộc bà Nguyễn Thị Thu Trinh và ông Đinh Ngọc Hà phải thực hiện nghĩa vụ trả nợ cho Ngân hàng TMCP Quốc Tế Việt Nam (VIB) số tiền là: 1.586.762.636 đồng (Một tỷ, năm trăm tám mươi sáu triệu, bảy trăm sáu mươi hai nghìn, sáu trăm sáu mươi sáu đồng). Trong đó: nợ gốc 1.066.079.565đ; lãi trong hạn 65.219.074đ; lãi quá hạn 434.049.522đ; phí là 21.414.475đ.
- Trường hợp bà Nguyễn Thị Thu Trinh và ông Đinh Ngọc Hà không trả được nợ hoặc trả không đủ số tiền nợ thì Ngân hàng TMCP Quốc Tế Việt Nam (VIB) có quyền yêu cầu cơ quan Thi hành án dân sự có thẩm quyền xử lý, phát mại tài sản bảo đảm là quyền sử dụng đất, quyền sở hữu nhà ở và tài sản gắn liền với đất thuộc thửa đất số 26, tờ bản đồ số 32, diện tích 74,4m2 tại khu phố Tân Phong, phường Xuân Tân, thành phố Long Khánh, tỉnh Đồng Nai và tài sản gắn liền trên đất là 01 căn nhà cấp 4, diện tích 70m2, gồm 01 phòng khách, 02 phòng ngủ, công trình nhà vệ sinh và bếp, có kết cấu mái lợp tôn, trần nhựa, tường gạch sơn nước, nền gạch bóng, cửa sắt + kính để thu hồi nợ (Theo Hợp đồng thế chấp quyền sử dụng đất số: 8226748.20.601 ngày 28/10/2020 và Văn bản cam kết của bà Nguyễn Thị Thu Trinh ngày 29/10/2020).
- Về chi phí tố tụng: Buộc bà Nguyễn Thị Thu Trinh và ông Đinh Ngọc Hà phải hoàn trả cho Ngân hàng TMCP Quốc Tế Việt Nam (VIB) số tiền 4.000.000đ (Bốn triệu đồng).
- Buộc bà Nguyễn Thị Thu Trinh và ông Đinh Ngọc Hà phải trả cho Ngân hàng TMCP Quốc Tế Việt Nam (VIB) 9.000.000 đồng (Chín triệu đồng) chi phí thực hiện việc thông báo trên phương tiện thông tin đại chúng.
- Về án phí dân sự sơ thẩm: Buộc bà Nguyễn Thị Thu Trinh và ông Đinh Ngọc Hà Thanh phải chịu 59.602.879 đồng (Năm mươi chín triệu, sáu trăm lẻ hai nghìn, tám trăm bảy mươi chín đồng).
- Về quyền kháng cáo: Ngân hàng TMCP Quốc Tế Việt Nam, bà Nguyệt được quyền kháng cáo bản án trong thời hạn 15 (Mười lăm) ngày kể từ ngày tuyên án. Bị đơn bà Trinh, ông Hà và người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan là anh Vũ, chị Nhi và anh Kỳ được quyền kháng cáo bản án trong thời hạn 15 (Mười lăm) ngày kể từ ngày bản án được tổng đạt hoặc được niêm yết hợp lệ hoặc kể từ ngày quyết định của bản án được đăng, phát trên các phương tiện thông tin đại chúng theo quy định của pháp luật.

TÒA ÁN NHÂN DÂN TP BIÊN HÒA, TỈNH ĐỒNG NAI

TÒA ÁN NHÂN DÂN TP BIÊN HÒA QUYẾT ĐỊNH

- Buộc bà Hoàng Thị Thanh Hằng phải thực hiện nghĩa vụ trả nợ cho Ngân hàng TMCP Đại Chúng Việt Nam số tiền là: 178.594.264 đồng (Một trăm bảy mươi tám triệu, năm trăm chín mươi bốn nghìn, hai trăm sáu mươi bốn đồng). Trong đó: tiền gốc 96.287.312 đồng; tiền lãi 82.306.952 đồng.
- Trường hợp bà Hoàng Thị Thanh Hằng không trả được nợ hoặc trả không đủ số tiền nợ thì Ngân hàng TMCP Đại Chúng Việt Nam có quyền yêu cầu cơ quan Thi hành án dân sự có thẩm quyền xử lý, phát mại tài sản bảo đảm là: 01 xe ô tô tải (có mui) hiệu DONGBEN, số loại DB1021/KM.02, màu Xanh, số khung RM3BACAB8J2107464, số máy LJ465Q2AE6J06812059, biển kiểm soát 60C - 460.33 (theo Giấy chứng nhận đăng ký xe ô tô số 101456 do Phòng CSGT Công an tỉnh Đồng Nai cấp ngày 24/12/2018 cho bà Hoàng Thị Thanh Hằng) để thu hồi nợ.
- Về án phí: Buộc bà Hoàng Thị Thanh Hằng phải chịu 8.929.713 đồng (Tám triệu, chín trăm hai mươi chín nghìn, bảy trăm mười ba đồng) án phí dân sự sơ thẩm.
- Buộc bà Hoàng Thị Thanh Hằng phải trả lại cho Ngân hàng TMCP Đại Chúng Việt Nam 9.000.000 đồng (Chín triệu đồng) tiền chi phí thực hiện việc thông báo trên phương tiện thông tin đại chúng về việc giải quyết vụ án.
- Về quyền kháng cáo: Nguyên đơn được quyền kháng cáo bản án trong thời hạn 15 (Mười lăm) ngày kể từ ngày tuyên án. Bị đơn được quyền kháng cáo bản án trong thời hạn 15 (Mười lăm) ngày kể từ ngày bản án được tổng đạt hoặc được niêm yết hợp lệ hoặc kể từ ngày quyết định của bản án được đăng trên các phương tiện thông tin đại chúng theo quy định của pháp luật.

TÒA ÁN NHÂN DÂN TP BIÊN HÒA, TỈNH ĐỒNG NAI

Sự cố gây đình trệ toàn cầu

Vào ngày 19/7/2024, hàng triệu máy tính trên toàn cầu gặp phải lỗi “màn hình xanh chết chóc” (Blue Screen of Death - BSOD). Theo ước tính sơ bộ, hơn 8,5 triệu máy tính trên thế giới đã ngừng hoạt động tại thời điểm xảy ra sự cố, chủ yếu ở khu vực châu Mỹ và các nước châu Âu. Theo đó, BSOD không chỉ ảnh hưởng đến các cá nhân mà còn làm tê liệt hoạt động của nhiều ngành công nghiệp quan trọng, đặc biệt là hàng không, ngân hàng, truyền thông, các dịch vụ chăm sóc sức khỏe, thậm chí cả Quốc hội New Zealand và Olympic Paris 2024.

BSOD là một lỗi hệ thống của Windows, xảy ra khi hệ điều hành gặp phải một lỗi phần cứng hoặc phần mềm không thể khắc phục và buộc phải dừng mọi hoạt động để bảo vệ hệ thống khỏi hư hại thêm. Tuy nhiên, lỗi BSOD lần này xuất phát từ một bản cập nhật của CrowdStrike Falcon, một nền tảng an ninh mạng được sử dụng rộng rãi. Công ty an ninh mạng CrowdStrike chuyên cung cấp các giải pháp bảo mật dựa trên đám mây, giúp bảo vệ máy tính khỏi các cuộc tấn công mạng và phần mềm độc hại. Bản cập nhật phần mềm Falcon Sensor của họ đã gây ra lỗi nghiêm trọng, khiến hàng triệu hệ thống máy tính toàn cầu bị ngưng hoạt động. Đáng nói, Falcon Sensor là một trong những sản phẩm của công ty được sử dụng để chặn các cuộc tấn công trực tuyến. “Sự cố xảy ra khi chúng tôi triển khai bản cập nhật bị lỗi cho các máy tính chạy Microsoft Windows”, công ty này cho biết.

Hàng loạt sân bay và hãng hàng không trên toàn thế giới đã phải thông báo hoãn hoặc hủy chuyến bay, gây ra sự hỗn loạn, hoang mang cho hành khách. Tại Hoa Kỳ, Cục Hàng không Liên bang (FAA) cho biết các hãng hàng không United, American, Delta và Allegiant đều đã ngừng hoạt động khi sự cố xảy ra. Trong đó, hãng hàng không United Airlines thậm chí phải tạm dừng tất cả các chuyến bay trong khi cố gắng khắc phục hậu quả. Các hãng hàng không và đường sắt ở Anh cũng bị ảnh hưởng. Các sân bay lớn như tại Sydney (Úc) và Berlin (Đức) đã gặp phải tình trạng tê liệt, khi các hệ thống làm thủ tục và đặt chỗ bị vô hiệu hóa. Hãng hàng không KLM của Hà Lan cũng buộc phải tạm dừng hầu hết các hoạt động. Tại Ấn Độ, Hồng Kông (Trung Quốc) và Thái Lan, nhiều hãng hàng không buộc phải làm thủ tục check-in hành khách bằng tay. Hàng triệu hành khách phải xếp hàng dài hoặc bị mắc kẹt tại sân bay vì không thể làm được thủ tục hoặc do lịch bay bị hoãn, hủy.

Ngoài hàng không, ngành ngân hàng cũng bị ảnh hưởng nghiêm trọng. Ngân hàng Commonwealth ở Úc và một số sàn giao dịch dầu khí ở London và Singapore đã báo cáo các vấn đề nghiêm trọng về hệ thống thanh toán và giao dịch.

Thế giới vừa chứng kiến một trong những sự cố công nghệ nghiêm trọng nhất từ trước đến nay, ảnh hưởng đến hàng triệu người dùng, gây thiệt hại nặng nề trong các lĩnh vực thiết yếu như hàng không, viễn thông, ngân hàng, y tế... Cuộc tấn công “màn hình xanh” không chỉ là vấn đề kỹ thuật mà còn là một mối đe dọa an ninh mạng toàn cầu.

● Màn hình của Trung tâm thương mại Macy's tại New York (Mỹ) hiển thị xanh ngày 19/7. (Ảnh: NBC News)

● Máy tính tiền hiển thị màn hình xanh tại một cửa hàng tạp hóa tại Sydney, Úc ngày 19/7. (Ảnh: Reuters)

● Hoạt động tại sân bay Berlin-Brandenburg, Đức bị đình trệ vào ngày 19/7. (Ảnh: PA)

Các ngân hàng ở Nam Phi và New Zealand cũng báo cáo sự cố ngừng hoạt động đối với hệ thống thanh toán hoặc trang web, ứng dụng của họ. Nhiều công ty môi giới tại Ấn Độ, Đức, và Nam Phi cũng gặp phải tình trạng ngưng trệ hoạt động. Cổ phiếu giao dịch trên Nasdaq của công ty có trụ sở tại Austin, Texas đã giảm gần 15% trong phiên giao dịch trước giờ mở cửa vào sáng 19/7.

Các phương tiện truyền thông như Đài Sky News (Anh) và Đài truyền hình ABC (Úc) bị gián đoạn phát sóng. Các dịch vụ y tế và chăm sóc sức khỏe tại nhiều quốc gia cũng rơi vào tình trạng hỗn loạn do hệ thống máy tính bị ngưng hoạt động. Tại Áo, hiệp hội của các bác sĩ đầu ngành nhanh chóng đưa ra cảnh báo rằng, sự cố “màn hình xanh” đã cho thấy vấn đề nghiêm trọng về việc phụ thuộc vào các thiết bị điện tử trong y khoa khi một loạt

hệ thống đặt chỗ trước, các thiết bị hỗ trợ phẫu thuật và hệ thống hồ sơ bệnh án của bệnh nhân không thể hoạt động. Đặc biệt, hệ thống máy tính của Quốc hội New Zealand và một số cơ sở hạ tầng quan trọng ở Đức cũng bị ảnh hưởng nghiêm trọng. Vụ sập hệ thống máy tính toàn cầu cũng làm ảnh hưởng đến Olympic Paris 2024, theo thông tin của Hãng AFP.

Ngay sau đó, Tổng giám đốc điều hành George Kurtz của CrowdStrike đã lên tiếng trên chương trình Today của Đài NBC News, bày tỏ sự hối tiếc về những tác động tiêu cực mà sự cố đã gây ra cho các khách hàng và các ngành công nghiệp liên quan. Microsoft 365 cũng đã đăng trên nền tảng mạng xã hội X rằng, công ty đang nỗ lực chuyển hướng lưu lượng truy cập bị ảnh hưởng sang các hệ thống thay thế để giảm thiểu tác động. Để khắc phục,

CrowdStrike đã hướng dẫn khách hàng xóa tệp lỗi từ hệ thống của họ và khởi động lại máy tính. Tuy nhiên, quá trình này tốn rất nhiều thời gian, đặc biệt là đối với các doanh nghiệp sử dụng hàng nghìn máy tính. Các biện pháp khắc phục cũng đã được triển khai để đảm bảo rằng sự cố không tái diễn trong tương lai.

Dù vậy, ảnh hưởng của sự cố nói trên vẫn còn kéo dài những ngày sau đó. Riêng ở Mỹ, tình trạng tắc nghẽn giao thông vẫn tiếp diễn. Theo dữ liệu của FlightAware, tổng số chuyến bay nội địa và quốc tế (cả chiều đi và đến) Mỹ bị hủy vào sáng sớm ngày 22/7 là 1.200 chuyến. Trong đó, hãng hàng không Delta Air Lines có số chuyến bay bị hủy lớn nhất - lên tới 17%.

Hậu quả để lại

Với sự phát triển của trí tuệ nhân tạo (AI) và các công nghệ

hiện đại khác, các cuộc tấn công mạng ngày càng trở nên phức tạp và tinh vi hơn. Sau sự cố “màn hình xanh chết chóc”, những kẻ lừa đảo cùng các cuộc tấn công mạng theo kiểu lừa đảo mạo danh không ngừng nhắm vào các doanh nghiệp, đặc biệt là các doanh nghiệp nước ngoài. Lợi dụng việc CrowdStrike đã tiến hành hướng dẫn và hỗ trợ khách hàng khắc phục hậu quả, những kẻ lừa đảo đã tiến hành các phi vụ lừa đảo mạo danh CrowdStrike nhằm chiếm đoạt tài sản cũng như xâm nhập vào hệ thống của các doanh nghiệp. Cụ thể, những kẻ lừa đảo đã gửi thư đến địa chỉ email, trang mạng xã hội và thậm chí là gọi điện đến các doanh nghiệp bị ảnh hưởng bởi lỗi “màn hình xanh”. Chúng tự xưng là người của công ty an ninh mạng và hứa sẽ giúp các nạn nhân khắc phục hậu quả, sau đó sẽ yêu cầu nạn nhân trả phí hoặc cấp quyền truy cập cho chúng để dễ bề đánh cắp dữ liệu.

Theo các chuyên gia phân tích công nghệ toàn cầu, trong thời đại số hóa, những kẻ lừa đảo không ngừng cập nhật thông tin trên các phương tiện thông tin đại chúng nhằm tìm kiếm cơ hội để lừa đảo. Trong lĩnh vực an ninh mạng, các cuộc tấn công “màn hình xanh” đã xuất hiện như một phương tiện mới để các hacker gây rối và phá hoại hệ thống. Những cuộc tấn công này không chỉ gây khó chịu mà còn có thể gây thiệt hại nghiêm trọng cho các hệ thống máy tính và cơ sở dữ liệu. Cuộc tấn công màn hình xanh thường được thực hiện bằng cách lợi dụng các lỗ hổng bảo mật hoặc bằng cách sử dụng mã độc (malware) để gây ra lỗi hệ thống nghiêm trọng, dẫn đến màn hình xanh. Điều này không chỉ làm gián đoạn hoạt động của máy tính mà còn có thể dẫn đến mất dữ liệu quan trọng. Các hacker có thể sử dụng cuộc tấn công màn hình xanh với nhiều mục đích khác nhau, bao gồm phá hoại hệ thống, tống tiền và lấy cắp thông tin.

Cuộc tấn công “màn hình xanh” không chỉ là một biểu hiện của sự cố kỹ thuật mà còn là một mối đe dọa an ninh mạng nghiêm trọng. Dù nguyên nhân không phải do tấn công mạng, hiện tượng này vẫn cho thấy mức độ tổn thương của các hệ thống công nghệ hiện đại trước những trục trặc kỹ thuật. Một trong những bài học quan trọng là cần phải thận trọng hơn với các bản cập nhật phần mềm. Các công ty công nghệ và các nhà cung cấp dịch vụ bảo mật cần phải đảm bảo rằng các bản cập nhật của họ được kiểm tra kỹ lưỡng trước khi phát hành. Việc phát hiện và khắc phục sớm các lỗi kỹ thuật có thể giúp tránh được những hậu quả nghiêm trọng. Bên cạnh đó, việc nâng cao nhận thức, tăng cường các biện pháp bảo mật và hợp tác chặt chẽ giữa các bên liên quan là điều quan trọng giúp các doanh nghiệp, tổ chức ứng phó tốt hơn với các sự cố tương tự trong tương lai. **ĐIỀU BẢO**

Rủ nhau 1.001 cách tiết kiệm

“Vun vén - Chi tiêu thông minh - Tích lũy cho tương lai - Ổn định tài chính” là những mục tiêu được đề ra trong một hội nhóm trên Facebook có tên “Vén khéo”. Với hơn 500 nghìn thành viên tham gia, mỗi ngày nhóm nhận về hàng chục câu hỏi nhờ tư vấn về vấn đề chi tiêu, quản lý tài chính, cách tiết kiệm tiền,... Các thành viên trong nhóm cũng thường xuyên chia sẻ, bàn luận về những kinh nghiệm, mẹo nhỏ giúp vun vén chi tiêu sao cho hợp lý trong hiện đại ngày nay. Nhờ vậy, “Vén khéo” đã trở thành một cộng đồng đông đảo và là cộng đồng phổ biến của những ai đang tìm cách tiết kiệm và quản lý tài chính tốt hơn.

Theo số liệu mới nhất từ Tổng cục Thống kê, Hà Nội vẫn là địa phương có mức giá sinh hoạt cao nhất cả nước, TP Hồ Chí Minh xếp ở vị trí thứ 2. Trước sự tăng cao của mức giá sinh hoạt, cộng với bối cảnh kinh tế khó khăn, cơ hội việc làm khan hiếm, người dân đang sinh sống ở các thành phố lớn đang dần thay đổi xu hướng chi tiêu của mình. Vì vậy, “làm sao để vén khéo, chi tiêu tiết kiệm?” là chủ đề đang được nhiều người quan tâm, bất kể họ có thu nhập cao hay thấp. Trong khi, cá nhân nào thu nhập dư dả thì việc tiết kiệm sẽ bớt khó khăn hơn, song với những cá nhân có thu nhập chưa cao, còn đang sống ở thành phố lớn thì lại là câu chuyện khác.

Thực tế, việc tiết kiệm không chỉ là nhu cầu của một vài cá nhân mà đang trở thành xu hướng chung của toàn xã hội. Nếu trong năm 2023, “xa xỉ thâm lạng” (quiet luxury) là xu hướng được nhắc đến nhiều, thì bây giờ nó dự kiến sẽ bị thay thế bởi một xu hướng tài chính mới, đó là “tiết kiệm ồn ào” (loud budgeting). Đây là xu hướng được hình thành để nhóm người có ngân sách không quá dư dả quyết định sống tiết kiệm và tự hào về điều đó. Theo Wall Street Journal, từ đầu năm 2024, trên các nền tảng xã hội, trào lưu “tiết kiệm ồn ào” bắt đầu nở rộ và điều không ngờ là khái niệm này đã và đang lan tỏa khắp thế giới.

Tại Việt Nam, xu hướng này cũng được ủng hộ và hưởng ứng, nhất là ở nhóm người tiêu dùng trẻ. Với xu hướng “tiết kiệm ồn ào”, nhiều người trẻ sẵn lòng nói “không” với những thứ không đáng và thay đổi lối sống của mình để tiết kiệm. Họ có thể hạn chế các cuộc gặp gỡ bạn bè, giảm chi tiêu cho các hoạt động không cần thiết và tập trung vào những khoản chi thực sự quan trọng. Chẳng hạn như, thay vì đi ra hàng nhuộm tóc, bạn sẽ nhuộm tóc tại nhà hoặc từ chối tham dự một cuộc họp mặt không thực sự thân thiết.

Công khai lối sống tiết kiệm của mình trên mạng xã hội và tự hào về việc

Tiết kiệm ồn ào - xu hướng mới của giới trẻ

Trong năm 2024, thay vì khoe khoang về sự giàu có hay những chi tiêu xa xỉ, ngày càng nhiều người, đặc biệt là giới trẻ, lựa chọn công khai và tự hào về lối sống tiết kiệm của mình. Họ chia sẻ những mẹo tiết kiệm, cách quản lý tài chính thông minh và chiến lược chi tiêu hợp lý.

● Xu hướng “tiết kiệm ồn ào” được nhắc đến nhiều trong năm 2024.

(Ảnh minh họa - Nguồn: Getty Images)

này. Họ khuyến khích nhau tiết kiệm và chia sẻ cách tiết kiệm tiền ăn trong một tháng hoặc cách so sánh giá để mua sắm thông minh. Đơn cử như nhóm “Vén khéo” trên Facebook hay các video chia sẻ công khai trên Tiktok về cách tiết kiệm, làm sao chi tốn tiền ăn khoảng 1 triệu đồng/tháng/người, lương 6 triệu chi tiêu thế nào cho đủ sống mà vẫn có khoản dư ra,...

Là một người đi theo xu hướng “tiết kiệm ồn ào”, T.Duy (26 tuổi, Hà Nội) bày tỏ quan điểm, tiết kiệm không chỉ là một cách để quản lý tài chính mà còn là một phần quan trọng trong việc xây dựng kế hoạch tương lai và lối sống bền vững. “Tôi thường chia sẻ các mẹo tiết kiệm trên mạng xã hội vì tôi muốn chứng minh rằng việc sống tiết kiệm không hề nhàm chán. Ví dụ, tôi đã tìm ra những cách

giảm chi phí ăn uống mà vẫn đảm bảo dinh dưỡng đầy đủ, thậm chí còn tốt cho sức khỏe hơn so với trước kia suốt ngày đi ăn ngoài. Đồng thời, tôi cũng chia sẻ những chiến lược chi tiêu hợp lý để có thể tiết kiệm một phần thu nhập mỗi tháng. Việc này không chỉ giúp tôi giữ được tài chính ổn định mà còn truyền cảm hứng cho nhiều người khác”, T.Duy chia sẻ.

Hãy tiết kiệm có chiến lược

Đã từng có thời gian giới trẻ bị coi là thế hệ tiêu xài phung phí, không biết tiết kiệm hay không biết lo nghĩ cho tương lai sau này. Không ít gia đình đã từng đau đầu khi thấy con cái của họ mắc căn bệnh “nghiện mua sắm”, thích ăn chơi và thích hưởng thụ. Để rồi không ít bạn trẻ dù tuổi đời còn ít nhưng dư nợ ngân hàng đã lên đến 7, 8 số 0 chỉ vì chi tiêu sai lầm. Vậy nên, khi giới trẻ bắt đầu

nhận thức được tầm quan trọng của việc tiết kiệm và thực hiện nó một cách nghiêm túc, đó thực sự là một tín hiệu tích cực và đáng mừng.

Tuy nhiên, nhiều người lại cho rằng nếu như quá lạm dụng xu hướng này, các bạn trẻ có thể bỏ lỡ những trải nghiệm xã hội có giá trị. Việc quá tập trung vào việc cắt giảm chi tiêu và quản lý tài chính có thể dẫn đến việc hạn chế tham gia vào các hoạt động giao lưu, khám phá và phát triển bản thân. Điều này còn có thể ảnh hưởng đến các mối quan hệ, công việc hay thậm chí là sức khỏe, những điều mà không thể đo đếm bằng tiền bạc.

Theo quan điểm của TS Trương Tuấn Anh, chuyên gia tài chính, xu hướng “tiết kiệm ồn ào” khẳng định rằng việc có các mục tiêu tài chính rõ ràng và hy sinh để đạt được chúng là điều bình thường. Trước đây, Gen Z thường gặp khó khăn trong việc tiết kiệm vì bị cám dỗ bởi các sản phẩm và trải nghiệm xa xỉ trên mạng xã hội. Nhưng với tình hình kinh tế khó khăn và lạm phát cao, họ đã chuyển hướng đến việc tìm kiếm sự ổn định tài chính hơn.

Tuy nhiên, chỉ khi tiền được dùng cho việc cải thiện cuộc sống con người nó mới mang giá trị tinh thần. Vậy nên lối sống tiêu dùng cũng không đáng bị chỉ trích, vì nó khuyến khích các bạn trẻ làm việc chăm chỉ bù đắp vào các khoản đã chi tiêu. Đồng thời, lối sống tiêu dùng đem lại sự phát triển cá nhân tốt hơn và lối sống tiêu dùng sẽ nằm trong nòng cốt cho sự phát triển kinh tế - xã hội.

Còn với ông Nguyễn Hữu Trí, một trong những diễn giả, Youtuber được giới trẻ yêu thích, nếu không cân nhắc một cách bình tĩnh và từ tốn thì có khi chúng ta bị kéo rời xa khỏi bản chất của hành vi tiết kiệm. “Mọi người luôn nghĩ tiết kiệm là cắt giảm chi phí của mình nhưng thực ra không phải như vậy. Bản chất của tiết kiệm là tính giản nhu cầu chứ không phải cắt giảm chi tiêu. Thay vì chúng ta hướng ra bên ngoài, cố gắng tìm được cái sản phẩm khuyến mại rẻ thì người khôn ngoan hiểu bản chất tiết kiệm sẽ sàng lọc và lược bỏ bớt nhu cầu của mình”, ông Nguyễn Hữu Trí chia sẻ.

Có thể thấy, thông qua xu hướng “tiết kiệm ồn ào” giới trẻ ngày càng thực tế hơn, biết trân trọng đồng tiền và chú trọng vào việc quản lý chi tiêu sao cho hợp lý. Thay vì chạy theo những xu hướng tiêu dùng hào nhoáng, nhiều bạn trẻ hiện nay ưu tiên tích lũy tiết kiệm, xây dựng kế hoạch tài chính cho tương lai và chi đầu tư cho các giá trị lâu dài. Sự thay đổi này không chỉ giúp họ quản lý ví tiền thông minh hơn mà còn phản ánh một lối sống có trách nhiệm và bền vững của giới trẻ.

TUỆ ANH

THÔNG BÁO

Về kết quả thẩm định giá tài sản

Căn cứ điểm b khoản 1 Điều 99 Luật Thi hành án dân sự năm 2008 (được sửa đổi, bổ sung năm 2014);

Căn cứ Quyết định số: 158/2023/QĐST-DS ngày 29 tháng 9 năm 2023 của Tòa án nhân dân huyện Đức Hòa, tỉnh Long An;

Căn cứ Quyết định thi hành án số: 856/QĐ-CCTHADS ngày 22 tháng 12 năm 2023 của Chi cục trưởng Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An;

Căn cứ Quyết định thi hành án số: 811/QĐ-CCTHADS ngày 14 tháng 12 năm 2023 của Chi cục trưởng Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An;

Căn cứ Quyết định cưỡng chế thi hành án số: 88/QĐ-CCTHADS ngày 31 tháng 5 năm 2024 của Chấp hành viên Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An;

Căn cứ biên bản kê biên, xử lý tài sản ngày 13 tháng 6 năm 2024 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa;

Căn cứ kết quả thẩm định giá theo chứng thư thẩm định giá số: Vc 330/2024/25 ngày 24 tháng 7 năm 2024 của Công ty TNHH thẩm định giá dịch vụ tư vấn đầu tư và thẩm định giá LAHA;

Chấp hành viên Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An thông báo cho:

Người được thi hành án: Ngân hàng TMCP Công Thương Việt Nam - Chi nhánh Long An, địa chỉ: 396 QL1 phường 4, thành phố Tân An, tỉnh Long An.

Người phải thi hành án: ông Phạm Xuân Quang - sinh năm 1959, địa chỉ: ấp Giồng Lớn, xã Mỹ Hạnh Nam, huyện Đức Hòa, tỉnh Long An.

Kết quả thẩm định giá các tài sản như sau:

(nếu rõ giá của từng loại tài sản bằng số và bằng chữ):

Quyền sử dụng đất tại 1003, tờ bản đồ số 35, diện tích 279 m2, loại đất ONT, tọa lạc tại ấp Giồng Lớn, xã Mỹ Hạnh Nam, huyện Đức Hòa, tỉnh Long An (Theo mảnh trích đo địa chính số 430-2024 được Chi nhánh văn phòng đăng ký đất đai tại huyện Đức Hòa duyệt ngày 09/7/2024).

Tài sản của trên của ông Phạm Xuân Quang (được Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa cưỡng chế kê biên để đảm bảo thi hành án). Tổng giá trị tài sản được làm tròn theo chứng thư thẩm định giá là: 2.150.532.000 đồng (Một tỷ một trăm năm mươi triệu, năm trăm ba mươi hai ngàn đồng).

Trong thời hạn 05 ngày làm việc kể từ ngày nhận được thông báo này, người được thi hành án, người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan phải thi hành án, người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan không yêu cầu đình giá lại tài sản và không thỏa thuận hoặc việc thỏa thuận chọn tổ chức bán đấu giá tài sản.

Khi hết thời gian ấn định mà người được thi hành án, người phải thi hành án, người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan không yêu cầu đình giá lại tài sản và không thỏa thuận hoặc việc thỏa thuận chọn tổ chức bán đấu giá tài sản không thành thì Chấp hành viên Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa sẽ lựa chọn

tổ chức bán đấu giá để ký hợp đồng và tổ chức bán đấu giá tài sản kê biên đảm bảo thi hành án theo luật định.

Vậy, thông báo để ông Phạm Xuân Quang và người được thi hành án biết để thực hiện./

CHI CỤC THADS HUYỆN ĐỨC HÒA, TỈNH LONG AN

THÔNG BÁO

Về kết quả thẩm định giá tài sản

Căn cứ điểm b khoản 1 Điều 99 Luật Thi hành án dân sự năm 2008 (được sửa đổi, bổ sung năm 2014);

Căn cứ Bản án số: 55/2023/KDTM-ST ngày 07 tháng 08 năm 2023 và Quyết định sửa chữa, bổ sung bản án số: 97/2023/QĐST-KDTM ngày 29 tháng 12 năm 2023 của Tòa án nhân dân Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh;

Căn cứ Quyết định thi hành án số: 1088/QĐ-CCTHADS ngày 12 tháng 01 năm 2024 của Chi cục trưởng Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An;

Căn cứ Quyết định thi hành án số: 1357/QĐ-CCTHADS ngày 27 tháng 02 năm 2024 của Chi cục trưởng Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An;

Căn cứ Quyết định cưỡng chế thi hành án số: 90/QĐ-CCTHADS ngày 31 tháng 5 năm 2024 của Chấp hành viên Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An;

Căn cứ biên bản kê biên, xử lý tài sản ngày 14 tháng 6 năm 2024 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa;

Căn cứ kết quả thẩm định giá theo chứng thư thẩm định giá số: Vc 330/2024/36 ngày 24 tháng 7 năm 2024 của Công ty TNHH thẩm định giá dịch vụ tư vấn đầu tư và thẩm định giá LAHA;

Chấp hành viên Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An thông báo cho:

Người được thi hành án: Ngân hàng TMCP Sài Gòn Thương Tín, địa chỉ: 266-268 Nam Kỳ Khởi Nghĩa, phường 8, quận 3, thành phố Hồ Chí Minh.

Người phải thi hành án: Công ty TNHH XD-TM Hương Quế, trụ số: 43/3B đường TX25, phường Thạnh Xuân, quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh và bên có tài sản thế chấp bảo lãnh là ông Lương Văn Kết, bà Phạm Thị Quế, địa chỉ: 43/3B đường TX25, phường Thạnh Xuân, quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh

Kết quả thẩm định giá các tài sản như sau:

(nếu rõ giá của từng loại tài sản bằng số và bằng chữ):

Quyền sử dụng đất tại thửa 1412 (cũ) thửa 535 (mới), tờ bản đồ số 5 (cũ), tờ bản đồ số 15 (mới), diện tích 306 m2, đất ONT, tọa lạc tại xã Mỹ Hạnh Nam, huyện Đức Hòa, tỉnh Long An (Theo mảnh trích đo địa chính số 429-2024 được Chi nhánh văn phòng đăng ký đất đai tại huyện Đức Hòa duyệt ngày 09/7/2024). Tổng giá trị tài sản được làm tròn theo chứng thư thẩm định giá là: 2.321.316.000 đồng (Hai tỷ, ba trăm hai mươi một triệu, ba trăm mười sáu ngàn đồng).

Quyền sử dụng đất tại thửa 534, tờ bản đồ số 15, diện tích 297 m2, đất ONT, tọa lạc tại xã Mỹ Hạnh Nam, huyện Đức Hòa, tỉnh Long An (Theo mảnh trích đo địa chính số 429-2024 được Chi nhánh văn phòng đăng ký đất đai tại huyện Đức Hòa duyệt ngày 09/7/2024). Tổng giá trị tài sản được làm tròn theo chứng thư thẩm định giá là: 2.253.042.000 đồng (Hai tỷ, hai trăm năm mươi ba triệu, không trăm bốn mươi hai ngàn đồng).

Tài sản của trên của ông Lương Văn Kết, bà Phạm Thị Quế (được Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa cưỡng chế kê biên để đảm bảo thi hành án).

Trong thời hạn 05 ngày làm việc kể từ ngày nhận được thông báo này, người được thi hành án, người phải thi hành án được quyền gửi đơn yêu cầu đình giá lại tài sản một lần và phải nộp ngay tạm ứng chi phí định giá lại tài sản. Hoặc thỏa thuận chọn tổ chức bán đấu giá tài sản.

Khi hết thời gian ấn định mà người được thi hành án, người phải thi hành án, người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan không yêu cầu đình giá lại tài sản và không thỏa thuận hoặc việc thỏa thuận chọn tổ chức bán đấu giá tài sản không thành thì Chấp hành viên Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa sẽ lựa chọn

tổ chức bán đấu giá để ký hợp đồng và tổ chức bán đấu giá tài sản kê biên đảm bảo thi hành án theo luật định.

Vậy, thông báo để Công ty TNHH XD-TM Hương Quế, ông Lương Văn Kết, bà Phạm Thị Quế và người được thi hành án biết để thực hiện./

CHI CỤC THADS HUYỆN ĐỨC HÒA, TỈNH LONG AN

“Mê cung” lừa đảo trên không gian mạng

Đánh vào lòng tham, nhu cầu tình cảm của những người sử dụng internet nhẹ dạ, cả tin, nhiều đối tượng xấu đã lừa đảo từ vài chục triệu cho đến vài tỷ đồng. Điều này để lại tổn thương cả về mặt vật chất và tinh thần cho những nạn nhân.

● “Bẫy chồng bẫy” đang là một kiểu lừa đảo khiến nhiều người mất thêm tiền lần 2, lần 3. (Ảnh minh họa, nguồn: Pinterest)

Bao vây bốn phương

Hiện nay, thủ đoạn lừa đảo trên mạng ngày càng nhiều, chúng lắt léo, tinh vi, khôn khéo đến mức khiến những người cảnh giác nhất cũng có thể vô tình “dính bẫy”. Một chiêu trò phổ biến, được những đối tượng lừa đảo trên không gian ảo được sử dụng rộng rãi vào thời gian gần đây là dùng những thân phận khác nhau như công an, các cơ quan chức năng, người tình,... gửi các đường link để thâm nhập, đánh cắp thông tin cá nhân trên điện thoại, máy tính của người dùng.

Anh Nguyễn Văn Linh (30 tuổi, cư trú ở Hà Nội) chia sẻ câu chuyện của bản thân: “Tôi nhận được một cuộc gọi lạ, đầu dây bên kia mạo danh là công an của quận nói rằng tôi phải xác minh lại một số thông tin cá nhân. Giọng nói của chúng rất nghiêm túc, chuẩn chỉnh khiến tôi tin là thật. Chúng gửi tôi một đường link để tải app về, giao diện của app còn ghi chữ “Chính phủ” khiến tôi càng tin”. Khi tải app về, điện thoại của anh Linh hoàn toàn mất quyền kiểm soát. Nhận ra điểm khả nghi và nhớ đến những thông tin lừa đảo đã từng đọc trước kia trên báo. Anh vội vàng rút sim, tắt nguồn điện thoại, lập tức gọi điện báo cho ngân hàng khóa tài khoản.

Anh Linh là một trường hợp may mắn thoát khỏi bàn tay “tử thần” của những kẻ lừa đảo trên không gian mạng. Có rất nhiều nạn nhân lại không được may mắn như vậy. Sau khi tải app, hoặc truy cập những đường link lạ, điện thoại, máy tính của nạn nhân bị các đối tượng lừa đảo hoàn toàn nắm quyền kiểm soát.

Chúng sẽ ăn cắp toàn bộ tiền trong tài khoản, thông tin cá nhân nhân và gửi tin nhắn lừa đảo vay tiền cho người thân nạn nhân. Có nhiều người bị mất đến vài trăm, vài tỷ đồng mà không có cách nào để lấy lại.

Ngoài lừa bằng đường link “lạ”, hiện nay, đối tượng lừa đảo còn có nhiều thủ đoạn khác nhau. Một trong số đó là lừa tình qua mạng. Câu chuyện tưởng quen, nhưng vẫn còn rất nhiều nạn nhân bị lừa. Số tiền họ mất không hề ít, có người đã “mang” nợ lên đến vài tỷ đồng. Chị M.L (29 tuổi, TP HCM) cho biết, chị là một người có công việc ổn định, thu nhập tốt, giỏi ngoại ngữ, nhưng “lận đận” chuyện tình duyên. Chị L gặp gỡ một người đàn ông nước ngoài trên mạng xã hội, anh ta tự xưng là người Mỹ đang làm việc với đối tác ở Pháp. Hai người quen nhau một thời gian, chị L ngỡ ý mời anh sang Việt Nam, đối tượng lừa đảo cho biết anh ta đang gặp khó khăn trong công việc, bị đối thủ “chơi xấu” và đang bị tạm giam ở Pháp. Anh ta nói cần chị chuyển gấp cho một số tiền lên đến 3000 USD để bảo lãnh anh ta và nhân viên ra khỏi Pháp. Chị L đồng ý, không những vậy, anh ta còn vay chị một số tiền để trả nợ cho công ty. Tổng cộng, chị L cho anh ta vay một số tiền lên đến 800 triệu. Thay vì nhận được lời hẹn sang Việt Nam như đã hứa, “người đàn ông Mỹ” biến mất không tung tích. Chị chia sẻ: “Trước khi cho anh ta vay, tôi đã kiểm tra các giấy tờ công ty của anh ta, thậm chí còn gửi mail xác thực tài khoản ngân hàng ở nước ngoài của anh ta. Tự tin vào trình độ tiếng Anh và

kiến thức của bản thân, khiến tôi mù quáng tin người”. Hiện nay, chị L không chỉ mất hết số tiền tiết kiệm mà còn rơi vào khủng hoảng, trầm cảm.

Ngoài đánh vào sự thiếu hiểu biết, lòng tham, khao khát được yêu thương của nạn nhân. Các đối tượng lừa đảo mạng còn khôn khéo khi tạo ra các “bẫy ruồi” để lừa những người. Hiện nay, có rất nhiều sàn giao dịch, quỹ đầu tư huy động vốn, người chơi cần nạp một số tiền nhất định, hoàn thành các nhiệm vụ như điểm danh mỗi ngày, mua sản phẩm nhận voucher,... là đã nhận về vài trăm nghìn. Nhiều người vì lòng tham nghe theo sự hướng dẫn của các app, các sàn giao dịch, quỹ đầu tư, nộp thêm tiền hoặc hùn vốn, thậm chí gọi cả người nhà tham gia, số tiền lên đến vài chục tỷ. Đang trên đà “thắng lợi”, người nói người nộp tiền, thì một “ngày đẹp trời”, app hoặc sàn giao dịch, quỹ đầu tư “biến mất”, không ai có thể liên hệ được. Số tiền vài trăm triệu, vài chục tỷ cả đời người tích góp cứ như vậy “đội nón ra đi”.

P.L.N (40 tuổi, sinh sống ở Hà Nội) tâm sự: “Qua lời giới thiệu của một đồng nghiệp, tôi được biết sàn giao dịch này có nguồn gốc từ nước ngoài, cam kết người chơi sẽ được hưởng mức lãi suất cao, an toàn, có thể rút vốn bất cứ lúc nào, không cần đầu tư trí tuệ, thời gian”. Sau đó, anh N được “kết nạp” vào một nhóm Zalo, các đối tượng và thành viên trong nhóm liên tục nhắn tin, gọi điện để thuyết phục nhà đầu tư tham gia giao dịch đầu tư tài chính cũng như mua bán tiền ảo, tiền mã hóa. Để tạo “uy tín”, thời gian

đầu chúng trả hoa hồng (tiền lãi) cho các nhà đầu tư rất đúng hạn. Thậm chí, có những nhà đầu tư “chìm mồi” liên tục khoe chiến tích chốt lời để kích thích lòng tham của nạn nhân. Thấy số tiền “ảo” ngày một tăng, anh N đã hùn vốn, vay tiền khắp nơi đầu tư lên đến gần một tỷ đồng, sau một thời gian app sập và biến mất không tung tích, để lại cho anh một khoản nợ khổng lồ.

Bẫy chồng bẫy

Câu chuyện lừa đảo không những được các đối tượng vẽ ra hàng trăm, hàng nghìn mê cung đáng sợ. Mà còn có “lừa đảo nối tiếp lừa đảo”. Nhiều người mất tiền trên không gian ảo, rơi vào trạng thái hoang mang, lo lắng và khát khao đến mức mù quáng lấy lại số tiền khổng lồ. Vì vậy, đây là thời điểm để những kẻ đầu cơ trục lợi xuất hiện. Với lời hứa hẹn sẽ giúp nạn nhân kiếm lại số tiền đã mất, chúng liên tục nhắn tin an ủi, động viên, cam đoan sẽ đòi lại tiền cho nạn nhân.

Chị Trần Thu Trang (45 tuổi, sống ở Hà Nội) chia sẻ lại câu chuyện của gia đình. Sau khi người em gái của chị Trang bị lừa mất 500 triệu đồng do đầu tư trên các sàn giao dịch ảo. Do nghe lời giới thiệu của bạn bè, em gái chị liên hệ với một người tự xưng là “hỗ trợ đòi tiền cho những người bị lừa đảo qua mạng”. Chị Trang nói: “Lần đầu tiên, hẳn cho biết đã lấy lại được 100 triệu cho em gái tôi, đòi trả phí 50 triệu đồng. Em gái tôi lập tức đồng ý. Sau đó, hẳn gọi điện cho biết cần “chuyên gia máy tính” đòi 100 triệu để lấy hết toàn bộ số tiền em tôi đã mất. Nghĩ đến việc thu lại được 500 triệu, mà chỉ mất có 1/5, em gái

tôi không ngần ngại chuyển tiền”. Cuối cùng, sau khi chuyển khoản tiền, em gái chị Trang không thể liên hệ được với đối tượng “hỗ trợ đòi tiền cho những người bị lừa đảo qua mạng”. Mất khoản tiền lớn hai lần cùng trong một thời gian ngắn khiến em gái chị Thu Trang rơi vào trầm cảm. Cả gia đình thường xuyên đồng hành, sợ em gái sẽ nghĩ quẩn làm liều.

Thực tế, sau khi mất một số tiền lớn do “sập bẫy” những kẻ lừa đảo trong không gian mạng. Nhiều người bắt đầu liên tục tra các thông tin để lấy lại số tiền đã mất. Ở các hội nhóm, trang cá nhân trên mạng xã hội, đều có những kẻ đội danh “Hỗ trợ đòi tiền cho những người bị lừa đảo qua mạng” ẩn nấp, chờ đợi tiếp tục tìm cơ hội đưa các nạn nhân vào “bẫy”.

Với lời hứa hẹn ngon ngọt sẽ đòi lại số tiền đã mất cho nạn nhân. Chúng yêu cầu nạn nhân phải trả trước một số tiền từ vài triệu cho đến vài chục triệu (thậm chí là vài trăm). Sau khi nhận được tiền của nạn nhân, những đối tượng lừa đảo ngay lập tức biến mất.

Tỉnh táo thoát khỏi

“ma trận” lừa đảo

Chị Đinh Trần Mai Anh (50 tuổi, sống ở Hà Nội) chia sẻ, làm trong ngành du lịch liên tục phải đi nhiều nơi, nên số điện thoại, căn cước công dân của chị thường xuyên bị lộ. Chị đã rất nhiều lần nhận được những cuộc gọi lừa đảo, tin nhắn trên các trang mạng xã hội. Chị đã từng bị lừa 20 triệu đồng do một lần bất cẩn. Sau này, chị cho biết, bản thân luôn xem các thông tin, tin tức trên mạng để cập nhật các thủ đoạn lừa đảo mới nhất trên không gian “ảo”. Hơn nữa, chị luôn giữ tỉnh táo, không dễ lòng tham làm “mờ mắt”.

Cục An toàn thông tin đã khuyến cáo người dân cảnh giác với các cuộc gọi, lời mời tham gia làm cộng tác viên các trang thương mại điện tử trong nước và nước ngoài. Chú ý cẩn trọng trước các đường link giả mạo (đối chiếu với website thương mại điện tử chính thức hoặc website đã được đăng ký với Bộ Công Thương). Khách hàng cũng không nên bấm vào đường link lạ từ những tin nhắn không rõ nguồn gốc để tránh trường hợp bị mất thông tin, mất tiền trong tài khoản ngân hàng. Không trả bất cứ loại phí nào nếu không mua hàng trên các hệ thống bán hàng chính thức của các trang thương mại điện tử.

Bên cạnh đó, khi nhận được các cuộc gọi, tin nhắn với những lợi ích hấp dẫn được hưởng, người dân có thể gọi điện trực tiếp lên tổng đài chăm sóc khách hàng để xác thực, tuyệt đối không nên tin và làm theo lời dụ dỗ. Tuyệt đối không cung cấp thông tin cá nhân, tài khoản ngân hàng, mã OTP, tải các ứng dụng lạ và làm theo yêu cầu của các đối tượng....

ANH NHI

Thương cảng quốc tế sầm uất bậc nhất Đông Nam Á

Nếu nói về sự hình thành đô thị, thương cảng, Hội An đã bắt đầu phát triển từ rất lâu. Các nhà khảo cổ học đã phát hiện ra hai đồng tiền cổ của Trung Quốc thời Hán là Ngũ Thủ và Vương Mãng. Đây là phát hiện quan trọng cho thấy Hội An đã trở thành thương cảng từ cách đây 2000 năm trước. Thế kỉ 9 và 10, dưới thời vương quốc Chăm Pa, Hội An có tên là Lâm Ấp Phố, khi ấy đã trở thành điểm giao thương, buôn bán, trao đổi vật phẩm của các thương gia từ Ả Rập, Ba Tư, Trung Quốc...

Nhưng chỉ đến thế kỉ 16, khi chúa Nguyễn vào trấn thủ đất Thuận Hóa, sau đó được Vua Lê cho kiêm lãnh trấn Quảng Nam, Chúa Nguyễn tập trung phát triển kinh tế Đàng Trong, mở rộng giao thương buôn bán với nước ngoài thì Hội An mới bước vào thời kì cực thịnh của mình, trở thành thương cảng quốc tế sầm uất bậc nhất khu vực Đông Nam Á bấy giờ.

Có thể nói, thế kỷ 16 đánh dấu thời kỳ hoàng kim của Hội An, một thương cảng quốc tế quan trọng của Việt Nam. Nằm trên bờ sông Thu Bồn, nằm trên tuyến đường biển huyết mạch nối liền các quốc gia châu Á và châu Âu, Hội An không chỉ là một cửa ngõ giao thương sầm uất mà còn là nơi giao thoa của nhiều nền văn hóa, tôn giáo và phong tục tập quán từ khắp nơi trên thế giới. Vị trí chiến lược này đã biến Hội An thành một thương cảng sôi động, nơi các thương nhân từ Trung Quốc, Nhật Bản, Ấn Độ, Bồ Đào Nha, Hà Lan và nhiều quốc gia khác đến trao đổi hàng hóa. Gạo, lụa, gốm sứ, gia vị và các sản phẩm thủ công mỹ nghệ là những mặt hàng chủ lực trong các giao dịch tại đây.

Trong Phủ biên tạp lục, một trong những tập khảo cứu rất có giá trị về Đàng Trong, nhất là xứ Thuận Quảng vào thế kỷ XVIII, hoạt động buôn bán nhộn nhịp, phát triển của Hội An, Quảng Nam được Lê Quý Đôn ghi chép như sau: “Thuyền từ Sơn Nam về chỉ mua được một thứ củ nâu, thuyền từ Thuận Hóa về cũng chỉ có một thứ hồ tiêu, còn từ Quảng Nam về thì các hàng không món gì không có, các nước phiên không kịp được. Phàm hóa sản vật sản xuất ở các phủ Thăng Hoa, Điện Bàn, Quảng Ngãi, Quy Nhơn, Bình Khang và dinh Nha Trang, đường thủy đường bộ, đi thuyền đi ngựa, đều hội tập ở phố Hội An, vì thế người khách phương Bắc đều đến tụ ở đây để mua về nước”.

Hội An không chỉ là thương cảng sầm uất, trung tâm thương mại của Việt Nam mà còn là một mắt xích quan trọng trong mạng lưới thương mại toàn cầu thời kỳ này. Các thương nhân người Nhật khi đó tới bán những đồ đồng, tiền đồng, sắt, đồ gia dụng... và mua lại đường, tơ lụa, trầm hương... Các thương nhân châu Âu đến Hội An để tìm kiếm các mặt hàng quý hiếm từ châu

THƯƠNG CẢNG HỘI AN:

Nhìn từ lịch sử huy hoàng

Hội An - đô thị cổ ven biển Quảng Nam vẫn luôn là tâm điểm của rất nhiều sự quan tâm, chú ý, bảo tồn của người Việt và dư luận toàn cầu. Có một thời, đô thị nhỏ bé này từng là một thương cảng lầy lừng, đóng vai trò cực kì quan trọng trong giao thương khu vực và quốc tế.

● **Hội An - viên ngọc quý của văn hóa Việt, điểm đến hấp dẫn của du khách quốc tế.**

● **Quang cảnh tập nập trên sông phố Hội.** (Nguồn: "Một chuyến du hành đến xứ Nam Hà (1792 - 1793)" của tác giả John Barraow, Nguyễn Thừa Hỷ dịch)

Á, đồng thời giới thiệu các sản phẩm từ phương Tây. Sự thịnh vượng của Hội An đã góp phần không nhỏ vào sự phát triển kinh tế của Đàng Trong, đồng thời tạo ra một môi trường đa văn hóa, đa tôn giáo hiếm có.

Phố Nhật Bản được thành lập, các Hội quán của người Trung Quốc được mở ra, khách thương Ấn Độ, Ba Tư, châu Âu kinh doanh, sinh sống, sinh hoạt nơi đây biến Hội An thành một đô thị đa sắc tộc, đa văn hóa, phóng khoáng và cởi mở hiếm thấy.

Theo phân tích của các nhà sử học, có 3 lý do chính yếu để Hội An trở thành thành phố cảng lớn nhất Đàng Trong và cả khu vực. Thứ nhất, quan trọng hàng đầu là vị trí địa lý thuận lợi: Hội An là cửa ngõ ra - vào của các tỉnh và Biển Đông, có hải cảng sâu, rộng phù hợp cho các thuyền buôn trong và ngoài nước đến neo đậu, buôn bán. Thứ hai, hàng hóa từ Quảng Nam, Bình Khang, Diên Khánh,... đều theo đường thủy,

đường bộ tập trung về Hội An. Thứ ba, việc Chúa Nguyễn nới lỏng cho phép tự do buôn bán của thương nhân nước ngoài, cho phép họ vào buôn bán để nhờ họ mua vũ khí. Tất cả những điều này đã góp phần khiến Hội An trở thành đầu mối giao thông biển quan trọng nhất của khu vực Đàng Trong và là trung tâm buôn bán sầm uất bậc nhất của cả vùng Đông Nam Á thời ấy.

Viên ngọc quý về văn hóa

Với vai trò là thương cảng sầm uất nhất khu vực, sự hiện diện của các thương nhân nước ngoài đã mang đến cho Hội An một diện mạo đa dạng về văn hóa và kiến trúc. Về di sản vật thể, Hội An hiện có hơn 1.360 di tích văn hóa - kiến trúc. Trong đó có 1273 di tích kiến trúc nghệ thuật bao gồm nhiều loại hình di tích như: Nhà ở, nhà thờ tộc, đình, chùa, hội quán, nhà thờ Công giáo, thánh thất, cầu, giếng, chợ, lăng - miếu và mộ...

Những ngôi nhà cổ, hội quán,

đền chùa mang đậm dấu ấn phong cách kiến trúc Nhật Bản, Trung Quốc và châu Âu vẫn còn tồn tại đến ngày nay đã minh chứng cho một thời kỳ giao thoa văn hóa rực rỡ. Trong đó, Chùa Cầu là một kiến trúc rất đặc biệt, được nhiều người coi là một “biểu tượng” của công trình kiến trúc Hội An.

Chùa Cầu được các thương nhân Nhật Bản góp tiền xây dựng vào thế kỉ 17. Vào năm 1719, Chúa Nguyễn Phúc Châu khi thăm Hội An đã đặt cho chiếc cầu cái tên là Lai Viễn Kiều (ý nghĩa: Cầu đón khách phương xa). Theo niên đại khảo cứu ở xà nóc và văn bia tại đầu cầu thì chiếc cầu đã được xây dựng lại vào năm 1817. Ngôi chùa trên đó có lẽ cũng được xây dựng lại vào thời điểm này. Đến ngày 17/12/1990, Chùa Cầu được cấp bằng Di tích Lịch sử - Văn hóa quốc gia.

Hiện nay, Chùa Cầu đang được trùng tu lại, tuy có một số

ý kiến trái chiều nhau, nhưng tất cả cho thấy được sự yếu mến của người dân đối với công trình cổ này của Hội An.

Cạnh đó, các hội quán như Hội Quán Phúc Kiến, Hội Quán Triều Châu là những công trình nổi bật, không chỉ là nơi thờ cúng mà còn là nơi tụ họp, giao lưu của cộng đồng người Hoa tại Hội An.

Về mặt đời sống tinh thần, người dân Hội An có tính nhạy bén, cởi mở nhưng vẫn giữ trọn vẹn được các tập tính truyền thống. Các lễ hội, tập quán đặc sắc và ẩm thực đa dạng cũng làm nên bản sắc văn hóa đặc biệt của vùng đất này.

Trong “Phủ biên tạp lục” của Lê Quý Đôn có ghi một đoạn lời kể của một thương gia họ Trần (người Quảng Đông) khi chờ hàng đến Hội An: Người Minh Hương và người Thanh (Trung Quốc) chọn Hội An làm nơi định cư đã mang theo đèn lồng từ quê hương đến và có thói quen thắp sáng đèn mỗi khi màn đêm buông xuống. Thời kỳ này, Phố cổ Hội An chia thành 3 khu phố chính: Phố An Nam của người Việt, Phố Khách của người Hoa và Phố Hoài của người Nhật... Họ cùng nhau chung sống, giao lưu, buôn bán dưới sự cai quản của Chúa Nguyễn, tạo sự đan xen, hội nhập kinh tế ngay từ thời gian này. Năm 1639, khi nước Nhật chủ trương đóng cửa với thế giới bên ngoài thì Phố Hoài của người Nhật đã để lại cho người Việt và người Hoa quản lý.

Cuối thế kỷ 18, thương cảng Hội An bắt đầu suy tàn do sự cạnh tranh của các cảng mới và sự thay đổi trong tuyến đường thương mại. Đến thế kỷ 19, thương cảng Hội An đã nhường bước cho Đà Nẵng, một cảng đa chức năng phát triển theo mô hình cảng cận hiện đại. Tuy nhiên, di sản văn hóa và kiến trúc của Hội An vẫn được bảo tồn một cách kỳ diệu. Năm 1999, Hội An được UNESCO công nhận là Di sản Văn hóa Thế giới, khẳng định giá trị lịch sử và văn hóa đặc biệt của nơi này.

Trải bao cuộc đời của lịch sử, Hội An - Hoài Phố - Faifo đã hoàn tất sứ mệnh lịch sử thiêng liêng của mình trong quá khứ, đảm trách vai trò của ngõ giao thương lớn nhất khu vực, đem lại sự phồn thịnh cho nền kinh tế trong nước, mở rộng tầm văn hóa, tri thức, đồng thời góp phần củng cố sức mạnh của quốc gia. Ngày nay, đô thị cổ ven sông Hoài giữ vai trò là một “viên ngọc quý” về văn hóa, bảo tồn những giá trị đẹp để để lưu giữ cho đời sau, cho người Việt và cư dân quốc tế đến ngắm nghía, chiêm ngưỡng, thưởng thức, được bình chọn là 1 trong 10 điểm đến hấp dẫn nhất hành tinh... Ở thời nào đi nữa, Hội An vẫn luôn là một điều gì đó rất lạ, rất đặc biệt, rất tỏa sáng trong lòng người Việt. **NGỌC MAI**

“Ngắm” rồng trên bia Tiến sĩ

● Bia tiến sĩ ở Văn Miếu - Hà Nội. (Ảnh: TTXVN)

Trong 82 tấm bia Tiến sĩ tại Di tích Quốc gia đặc biệt Văn Miếu - Quốc Tử Giám (Hà Nội) có tới 46 tấm bia được trang trí hình rồng ở nhiều kiểu dáng, vô cùng sinh động. Bia Tiến sĩ được dựng từ năm 1484, nhưng hình rồng chạm khắc trên trán bia lại xuất hiện muộn hơn. Phải đến tấm bia tiến sĩ khoa thi năm Ất Sửu, niên hiệu Chính Trị 8 (1565) mới xuất hiện hình rồng trang trí trên trán bia.

Rồng - nguồn cảm hứng sáng tạo của người Việt

Rồng là một hình tượng có vị trí đặc biệt trong văn hóa, tín ngưỡng của dân tộc Việt Nam. Rồng của dân gian biểu trưng cho sự tốt đẹp, may mắn và thịnh vượng, là sức mạnh của sự sống. Hình ảnh của rồng là hình ảnh vị thần phun nước là mưa để dân cây ruộng, mang lại lúa gạo nuôi sống con người. Với truyền thuyết con Rồng - cháu Tiên, rồng là niềm tự hào về dòng giống, cội nguồn của người Việt. Trải qua mấy nghìn năm lịch sử, các thế hệ người Việt truyền tụng rằng tổ tiên của chúng ta là dòng giống Tiên Rồng, tượng trưng cho những phẩm chất cao đẹp, tính nhân văn, tinh thần cao thượng, sức mạnh và lòng quả cảm của dân tộc Việt Nam.

Nhìn từ góc độ văn hóa, rồng là nguồn cảm hứng sáng tạo nghệ thuật, nhất là trong nghệ thuật tạo hình của người Việt. Ngay từ thời Lý, Trần, rồng đã được đặt ở những vị trí trang trọng nhất ở các công trình nghệ thuật, như trên bệ tượng Phật A Di Đà chùa Phật Tích, ở tháp Chương Sơn, chùa Phổ Minh. Hình tượng con rồng Việt xuất hiện rõ nét dưới thời Lý. Khi giành được độc lập, nhà Lý lên ngôi và đặt tên nước là Đại Việt; hình ảnh “Rồng bay lên” - Thăng Long

tượng trưng cho khí thế vươn lên của dân tộc, được đặt tên cho đất đế đô. Rồng thời Lý còn tượng trưng cho mơ ước của cư dân trồng lúa nước nên luôn được thể hiện trong khung cảnh trời mây, non nước.

Rồng gắn liền với biểu tượng quyền uy của vua chúa. Các triều đại vua chúa ngày xưa đưa múa rồng trở thành loại hình múa nghệ thuật truyền thống không thể thiếu trong các lễ trọng của cung đình. Hình tượng rồng Việt đã hiện diện đa dạng trong mọi mặt đời sống xã hội: kiến trúc, trên trang phục; đồ mỹ thuật ứng dụng...

Đặc biệt trong nghệ thuật tạo hình của người Việt, hình tượng rồng là nguồn cảm hứng sáng tạo trong kiến trúc cung đình, tín ngưỡng tôn giáo, trong mỹ thuật ứng dụng cung đình và đời sống sinh hoạt. Ngay từ thời Lý, Trần, rồng đã hiện hữu ở những vị trí trang trọng nhất trong các tác phẩm, công trình nghệ thuật, như trên bệ tượng Phật A Di Đà chùa Phật Tích, ở tháp Chương Sơn, cánh cửa chùa Phổ Minh. Thời Lê Sơ, hình tượng rồng được chạm khắc phổ biến trên các chất liệu đá: rồng đá ở Điện Kinh Thiên - Hoàng thành Thăng Long, rồng đá trên bia tiến sĩ ở Văn Miếu - Quốc tử Giám, trên các bia tại lăng, mộ vua Lê (Lam Kinh, Thanh Hóa).

● Hình tượng rồng trên bia tiến sĩ. (Ảnh: VMQTG)

Trong đời sống dân gian, rồng được thể hiện rất phong phú: múa rồng trên sân đình vào các dịp hội hè, lễ, Tết; trò chơi rồng rắn lên mây của trẻ con; rồng trong tranh dân gian Đông Hồ, rồng trên giấy điệp... Đó là minh chứng hùng hồn nhất về sự hiện diện, tồn tại của rồng trong văn hóa Việt qua mọi thời đại, trong lòng cộng đồng của cả một dân tộc.

Rồng - nguồn sáng tri thức trên bia Tiến sĩ

Cách đây đúng 540 năm, những tấm bia Đề danh Tiến sĩ đầu tiên đã được Vua Lê Thánh Tông cho khởi dựng vào năm 1484 nhằm tôn vinh các nhà khoa bảng đỗ đạt. Trải qua hơn nửa thiên niên kỷ tồn tại với rất nhiều thăng trầm của lịch sử, số lượng bia Đề danh Tiến sĩ tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám hiện còn 82 bia, ghi danh 1.304 vị Tiến sĩ. Đây không chỉ là kho sử liệu quý giá về lịch sử, văn hoá, xã hội và giáo dục khoa cử Việt Nam thời quân chủ mà còn là những tác phẩm nghệ thuật tạo hình độc đáo, nơi các nghệ nhân chế tác đá gửi gắm nhiều thông điệp ý nghĩa.

Trong 82 tấm bia Tiến sĩ tại Di tích có tới 46 tấm bia được trang trí hình rồng ở nhiều kiểu dáng, vô cùng sinh động. Hình tượng

rồng luôn được dành một vị trí hết sức trang trọng. Rồng được thể hiện theo bố cục một đôi rồng châu vào mặt trời có mây lửa bao quanh. Bản thân hình ảnh mặt trời mây lửa có lẽ cũng được coi như một hình tượng tiêu biểu của nguồn sáng tri thức bất tận và nhiệt huyết của mỗi nho sinh trên con đường phấn đấu thành tài.

Hình rồng trên bia Tiến sĩ đã được các nghệ nhân chạm khắc vô cùng sống động với nhiều hình dạng, dáng vẻ khác nhau. Con rồng từ trong tường tượng được chạm rất có hồn thành một con vật như có thật, có đời sống và một thế giới riêng. Trán bia được bố trí các khối, các mảng rất hài hòa, đường nét chạm tinh tế, gắn kết với tổng thể cả tấm bia như một bức tranh nghệ thuật chứa đựng nhiều ý nghĩa.

Phân loại từ hình thể, hình rồng trên trán bia có hai loại: “Rồng thức” và “Rồng hóa mây”. “Rồng thức” là hình rồng uốn khúc từ trên vòng xuống, vì vậy được chạm rõ, đầu rồng ngẩng cao, râu tóc uốn lượn, thần thái dũng mãnh châu vào vàng nhật nguyệt với các tia sáng xung quanh. Đặc biệt rồng được tạo tác chỉ có 3 móng. Qua thống kê chỉ có 15 tấm bia xuất hiện hình ảnh này.

Tuy nhiên trong 15 tấm bia đó, có tấm bia khoa thi năm 1607

lại xuất hiện loại “Rồng thức” khác. Đó là hình ảnh “Lưỡng long tranh châu”. Hình tượng hai con rồng là biểu tượng lực âm - dương cân bằng, hạt châu là biểu tượng của thái cực, là biểu tượng của vũ trụ. Hình ảnh hai con rồng được chạm khắc rõ nét, nhưng khô cứng, gai góc, khác với hình tượng rồng được chạm khắc trong cùng giai đoạn đó.

Hình ảnh “Rồng hóa mây” lần đầu tiên xuất hiện trang trí trên trán bia tiến sĩ khoa thi năm 1656. Từ khoa thi này trở về sau có 31 tấm bia sử dụng hình ảnh rồng hóa mây để trang trí trán bia. Vẫn là đề tài “Lưỡng long châu nhật nguyệt”, chỉ khác là rồng được tạo hình từ những đám mây. Nếu chỉ nhìn lướt qua, có thể tưởng rằng đó là những đám mây vẫy quanh vàng nhật nguyệt. Chỉ khi quan sát kỹ mới nhận thấy khối mây này là đầu rồng, khối mây kia là thân rồng uốn khúc, tứ chi, vây tóc cũng được cách điệu từ những dải mây. Kiểu thức rồng hóa mây khiến cho linh vật rồng không có dáng vẻ uy nghi, đỉnh đặc như kiểu thức rồng được tạo tác trên bia thời kì trước đó mà uyển chuyển, bay lượn, biến hóa.

Nếu như đợt dựng bia năm 1653 thể hiện hình rồng theo hướng tả thực thì kể từ đợt dựng bia năm 1717 trở đi, hầu hết các hình tượng rồng đều được các nghệ nhân tạo tác theo những cách thể hiện hết sức đa dạng, thoát ly hoàn toàn khỏi những khuôn mẫu thông thường, thậm chí có cả những phiên bản rồng hoá mây, rồng hoá lửa hay rồng hoá cây lá.

Dù nhiều thế kỷ đã trôi qua, mỗi tấm bia đều phải hứng chịu rất nhiều tác động bất lợi của thời tiết như nắng, mưa, sương, gió khiến cho mặt bia bị bào mòn khá nhiều, các hoạ tiết đều ít nhiều bị che phủ sau lớp bụi của thời gian, song nhờ có kỹ thuật rập thạc bản, các nhà nghiên cứu tìm lại được không chỉ những bài văn bia chứa đựng nhiều thông tin hữu ích mà còn phát hiện hàng loạt hoa văn, hoạ tiết hết sức tinh xảo.

Chào mừng Ngày Giải phóng Thủ đô (10/10/1954 - 10/10/2024), ngày 31/7/ 2024, tại Di tích Quốc gia đặc biệt Văn Miếu - Quốc Tử Giám, Trung tâm Hoạt động Văn hoá Khoa học Văn Miếu - Quốc Tử Giám tổ chức khai mạc trưng bày chuyên đề “Hình tượng rồng trên bia Tiến sĩ”.

Trưng bày chuyên đề “Hình tượng rồng trên bia Tiến sĩ” nhằm mang đến cho khách tham quan những khám phá mới lạ về các hoạ tiết rồng trên 82 bia Tiến sĩ Thăng Long hiện đang được lưu giữ và bảo tồn tại Di tích Quốc gia đặc biệt Văn Miếu - Quốc Tử Giám.

THÙY DƯƠNG

THÔNG BÁO

Tòa án nhân dân huyện Bình Chánh, TP. Hồ Chí Minh đang thụ lý giải quyết vụ án dân sự sơ thẩm thụ lý số 715/2023/TLST-DS ngày 04 tháng 12 năm 2023 về việc: “Tranh chấp hợp đồng tín dụng” giữa nguyên đơn Ngân hàng Nông Nghiệp và phát triển Nông thôn Việt Nam và bị đơn Huỳnh Văn Tư (Địa chỉ: B8/241 tổ 8, ấp 2, xã Phong Phú, huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh).

Quá trình giải quyết vụ án bị đơn Huỳnh Văn Tư vắng mặt. Tòa án nhân dân huyện Bình Chánh tiến hành triệu tập các đương sự tham gia phiên tòa xét xử vụ án vào lúc 14 giờ ngày 18/7/2024 nhưng bị đơn ông Huỳnh Văn Tư vẫn vắng mặt không có lý do.

Hiện nay, bị đơn Huỳnh Văn Tư đang ở đâu về liên hệ với Tòa án nhân dân huyện Bình Chánh, TP. Hồ Chí Minh (Địa chỉ: Số 4 đường số 3 khu hành chính huyện, thị trấn Tân Túc, huyện Bình Chánh, TP. Hồ Chí Minh) để tham gia phiên tòa xét xử vụ án vào lúc 08 giờ ngày 16/8/2024 tại Tòa án nhân dân huyện Bình Chánh, Thành phố Hồ Chí Minh.

TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN BÌNH CHÁNH, TP.HCM

TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN ĐÔNG ANH, THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Căn cứ Điều 388 Bộ luật Tố tụng dân sự;
Căn cứ Điều 68 Bộ luật Dân sự;
Sau khi nghiên cứu hồ sơ việc dân sự số 191/2024/TLST-DS ngày 24 tháng 6 năm 2024 về việc: Yêu cầu tuyên bố một người là đã chết theo đơn yêu cầu của ông Nguyễn Xuân Ngọc - Sinh năm 1956. Nơi thường trú và hiện ở: Phòng 210 - B11, phường Nghĩa Tân, quận Cầu Giấy, thành phố Hà Nội và bà Nguyễn Thị Việt, sinh năm 1956; Nơi thường trú và nơi ở: Thôn Đoài, xã Kim Nỗ, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội.

QUYẾT ĐỊNH

1. Thông báo tìm kiếm:
Anh Nguyễn Tuấn Anh (tức Nguyễn Xuân Tuấn), sinh năm 1983
Nơi thường trú và nơi cư trú cuối cùng: Thôn Đoài, xã Kim Nỗ, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội

Anh Nguyễn Tuấn Anh (tức Nguyễn Xuân Tuấn) vắng mặt tại nơi cư trú từ năm 1999.

Đặc điểm khi đi: Cao khoảng 1,70m, nặng khoảng 65 kg, da trắng, khi đi mặc bộ quần áo dài tay.

2. Khi biết được thông báo này để nghị Anh Nguyễn Tuấn Anh (tức Nguyễn Xuân Tuấn) liên hệ với Tòa án nhân dân huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội theo địa chỉ: Đường 23b, xã Tiên Dương, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội để giải quyết yêu cầu tuyên bố một người là đã chết hoặc ai biết được tin tức về Anh Nguyễn Tuấn Anh (tức Nguyễn Xuân Tuấn) thì thông báo cho Tòa án nhân dân huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội theo địa chỉ như trên hoặc Ủy ban nhân dân xã Cổ Loa, huyện Đông Anh, thành phố Hà Nội, người yêu cầu.

3. Thời hạn thông báo tìm kiếm người bị yêu cầu tuyên bố là đã chết là 04 tháng kể từ ngày đăng, phát thông báo lần đầu tiên. Trong thời hạn 10 ngày, kể từ ngày kết thúc thời hạn nêu trên nếu không có tin tức gì của Anh Nguyễn Tuấn Anh (tức Nguyễn Xuân Tuấn) thì Tòa án sẽ mở phiên họp xét đơn yêu cầu tuyên bố một người là đã chết.

Định vị giá trị ẩm thực Huế trên thế giới

Trong kho tàng ẩm thực Việt có khoảng 1.700 món thì Huế chiếm đến hơn 1.300 món ăn và thức uống, chia làm 3 dòng chính là cung đình, dân gian và chay.

● **Bún bò Huế là món ăn nức tiếng với du khách trong và ngoài nước với hương vị đặc trưng, hấp dẫn.** (Ảnh: khamphahue)

Huế - kinh đô của ẩm thực

Huế từng có mấy thế kỷ là trung tâm xứ Đàng Trong thời các chúa Nguyễn, đến thế kỷ XIX là đất kinh kỳ phồn hoa đô hội, với non một thế kỷ rưỡi làm kinh đô nước Việt, nơi quy tụ một vương triều với biết bao quan lại, nho sĩ. Ở đó, ngoài chốn vương phủ còn có các tầng lớp quý tộc và thượng lưu, trí thức đều tụ họp về đây. Điều đó đã đòi hỏi người Huế không chỉ giỏi chế biến các món ăn cực kỳ tinh tế chỉ dùng trong chốn vương phủ.

Ông Phan Thanh Hải - Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch Thừa Thiên Huế chia sẻ, ẩm thực mỗi vùng đều có nét đặc trưng riêng, tạo nên bản sắc riêng để người thưởng thức nhận biết. Xứ Huế, hay còn gọi là xứ Thờ bởi thành phố này luôn mang một nét đẹp thơ mộng. Nơi đây cũng có nền ẩm thực vô cùng phong phú và tinh tế. Món ngon xứ Huế có sự kết hợp ẩm thực Champa với món ngon của người Việt, món ngon dân gian cả nước hòa quyện với món ăn cung đình.

Món ăn Huế rất phong phú, có thể giản dị, mang hương vị đồng ruộng, đầm phá, núi sông, song cũng không kém phần sang trọng, tinh tế với cách bài trí món ăn mang đậm tính chất cung đình. Chính trong sự đa dạng của nguồn nguyên vật liệu, từ dân dã cho tới sơn hào hải vị và điểm đặc biệt nhất chính là bàn tay, tâm huyết và tài năng của các thế hệ, từ bình dân cho tới quý tộc thượng lưu, cung đình đã nâng tầm văn hóa ẩm thực Huế lên đẳng cấp cao.

Ẩm thực cung đình Huế là những món ăn ngự thiện được chế biến để dâng lên vua trước đây. Tất cả những món ăn này

● **Ẩm thực Cung đình Huế hấp dẫn nhiều du khách.** (Ảnh: Sơn Trà)

xếp vào hàng cao lương mỹ vị và được làm rất cầu kỳ, công phu, vừa đẹp mắt, ngon miệng lại vừa bổ dưỡng. Chính vì vậy, ẩm thực cung đình Huế không chỉ có bàn tay của các đầu bếp mà còn có sự tham gia của Thái y viện để đảm bảo nguồn nguyên liệu kết hợp hoàn hảo nhất. Ngoài những món ăn dân dã, quen thuộc thì các món ăn cung đình ở đây đã giúp thực khách như được sống lại những khoảnh khắc lịch sử với không gian xưa.

Món ngon Huế không chỉ ăn bằng miệng, mà trước hết phải thích nhìn bằng mắt, mũi người thấy thơm, cảm giác thấy thơm, tai nghe những âm thanh gây cuốn hút, tò mò, tức là ăn bằng ngũ quan. Ví như như các món gỏi và hình rồng, nem công - chả phụng... đều được người nấu tía rau củ thành những tác phẩm nghệ thuật. Sự hài hòa về màu sắc, hương vị, hài hòa về âm - dương, nóng - lạnh, hài hòa trong bố cục chén, đĩa, bát, đĩa... hài hòa như tự nhiên, thiên nhiên, chính là văn hóa ẩm thực Huế.

Thời gian qua, tỉnh Thừa Thiên Huế đã đẩy mạnh xây dựng thương hiệu “Huế - Kinh đô ẩm thực” với nhiều hoạt động quảng bá du lịch, văn hóa ẩm thực đặc sắc, thu hút sự quan tâm, trải nghiệm của đông đảo du khách trong nước và quốc tế. Ví như, “Tuần lễ Ẩm thực truyền thống Huế 2024” vừa diễn ra với chủ đề “Ẩm thực Huế với bốn phương” ở khu vực công viên Thương Bạc. Tại đây, người yêu ẩm thực được trải nghiệm “Không gian ẩm thực truyền thống Huế” với ẩm thực dân gian và cung đình; Khám phá tinh hoa của món ăn ba miền.

Trong khuôn khổ chương trình “Tuần văn hóa du lịch Di sản

xanh, nơi gặp gỡ con người và thiên nhiên”, tháng 11/2013, tại Hà Nội, UBND tỉnh Thừa Thiên Huế và Sở Công Thương Thừa Thiên Huế đã tổ chức Lễ công bố và trao bằng xác lập đặc sản Thừa Thiên Huế đạt kỷ lục châu Á và kỷ lục Việt Nam cho 11 đặc sản Huế: bún bò Huế, chè hạt sen, tôm chua, ruốc, mè xùm, tré, thanh trà, bánh khoái, bánh lọc nhân tôm, bánh bèo và cơm hến.

Tháng 12/2023, trang web Taste Atlas chuyên về ẩm thực nổi tiếng thế giới đã công bố danh sách “Những thành phố có đồ ăn ngon nhất thế giới 2023” nhằm vinh danh nền ẩm thực địa phương của các điểm đến. Thành phố Huế vinh dự được đánh giá xếp hạng thứ 28 trong các thành phố có các món ăn ngon trên thế giới. Các món ăn nổi tiếng nhất được nhắc đến đầu tiên gồm: bún bò, bánh bột lọc, cơm hến, nem lụi, chè, bánh nậm, bánh phu thê, tôm chua...

Hướng tới Thành phố sáng tạo trong lĩnh vực ẩm thực

Tài nguyên ẩm thực Huế được khẳng định là một trong những lợi thế cạnh tranh bậc nhất về du lịch của vùng đất Cố đô. Với ưu thế đó, Thừa Thiên Huế đang xây dựng thương hiệu “Huế - Kinh đô ẩm thực” cho mình để trở thành một thủ phủ, kinh đô ẩm thực, nâng cao hình ảnh của ẩm thực Huế trong khu vực và trên thế giới. Huế đã đăng ký sở hữu trí tuệ một số món ăn đặc sản Huế. Tỉnh cũng nỗ lực bảo tồn và phát huy giá trị truyền thống, thúc đẩy sự sáng tạo để ẩm thực phát triển, góp phần tạo sinh kế, giải quyết việc làm, thu nhập cho người dân, tạo ra các sản phẩm văn hóa, du lịch độc đáo, thu hút khách.

Ngày 25/7/2024, ông Võ Lê Nhật - Chủ tịch UBND TP Huế cho biết, TP Huế vừa có kế hoạch

về việc xây dựng hồ sơ “Huế - Thành phố sáng tạo” đề cử tham gia Mạng lưới các thành phố sáng tạo của UNESCO. Địa phương này chọn lĩnh vực ẩm thực để xây dựng hồ sơ. “Mạng lưới các thành phố sáng tạo của UNESCO” ra đời từ năm 2004, với 7 lĩnh vực: thiết kế, ẩm thực, văn học, nghệ thuật truyền thống, âm nhạc, điện ảnh, thủ công và nghệ thuật dân gian. Đến nay, đã có hơn 350 thành phố của hơn 100 quốc gia trên thế giới tham gia. Việt Nam đã có 3 thành phố được công nhận là “Thành phố sáng tạo UNESCO”, gồm: Hà Nội với lĩnh vực thiết kế, Hội An (tỉnh Quảng Nam) với lĩnh vực thủ công và nghệ thuật dân gian, Đà Lạt (tỉnh Lâm Đồng) với lĩnh vực âm nhạc.

TP Huế là địa phương được các chuyên gia đánh giá có tiềm

năng và thế mạng tham gia “Mạng lưới các thành phố sáng tạo của UNESCO” ở lĩnh vực ẩm thực. Và địa phương này cũng quyết định chọn ẩm thực để xây dựng hồ sơ trình UNESCO.

Theo kế hoạch của UBND TP Huế, sẽ triển khai các nội dung cụ thể để xây dựng hồ sơ, như: thành lập Tổ công tác xây dựng hồ sơ tham gia “Mạng lưới thành phố sáng tạo UNESCO” trong lĩnh vực sáng tạo ẩm thực của TP Huế. Cùng với đó là tổ chức tọa đàm, hội thảo chuyên đề, hội thảo quốc tế và hoàn thiện hồ sơ. Trong đó, có 2 cuộc tọa đàm và 1 hội thảo chuyên đề, dự kiến tổ chức trong tháng 8 và tháng 9/2024; và tổ chức Hội thảo Quốc tế với chủ đề “Huế - Hướng tới Thành phố sáng tạo trong lĩnh vực ẩm thực” vào cuối năm 2024.

TP Huế cũng sẽ tập trung đẩy mạnh công tác truyền thông trong quá trình xây dựng hồ sơ với các hoạt động như: tổ chức cuộc thi thiết kế logo hoặc mời đơn vị thiết kế bộ nhận diện “Huế - Thành phố sáng tạo UNESCO”; lập website đăng tải các nội dung liên quan đến việc xây dựng hồ sơ “Huế - Thành phố sáng tạo UNESCO trong lĩnh vực ẩm thực”; tổ chức truyền thông trên các phương tiện thông tin đại chúng...

Ông Võ Lê Nhật, Chủ tịch UBND TP Huế cho biết, dự kiến tháng 6/2025, TP Huế sẽ nộp hồ sơ đề cử tham gia Mạng lưới các thành phố sáng tạo của UNESCO. Sau khi nộp hồ sơ, TP Huế cũng sẽ triển khai các hoạt động xuất bản các ấn phẩm, sách, phim tư liệu giới thiệu về tiềm năng của TP Huế trong lĩnh vực ẩm thực. Tổ chức các không gian ẩm thực, các hoạt động trình diễn, chế biến món ăn dân gian và cung đình để góp phần quảng bá tiềm năng của Huế trong lĩnh vực văn hóa ẩm thực...

BẢO CHÂU

THÔNG BÁO

Để bảo đảm quyền lợi, nghĩa vụ của đương sự, căn cứ Điều 180 Bộ luật Tố tụng dân sự, Tòa án nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai thông báo nguyên đơn được biết và tiến hành liên hệ cơ quan đăng tin, thông báo trên các phương tiện thông tin đại chúng với nội dung như sau:

Tòa án nhân dân thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai thông báo cho: Bà Đỗ Thị Thanh Nga, sinh năm 1987, HKTT: SỐ 244, Nguyễn Thượng Hiền, phường 1, quận Gò Vấp, thành phố Hồ Chí Minh; Địa chỉ liên lạc: D33, KDC số 2, phường Long Bình, thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai; Ông Trần Khắc Bình, sinh năm 1982, HKTT: SỐ 244, Nguyễn Thượng Hiền, phường 1, quận Gò Vấp, thành phố Hồ Chí Minh, Địa chỉ liên lạc: D33, KDC số 2, phường Long Bình, thành phố Biên Hòa, tỉnh Đồng Nai được biết: Ngày 09 tháng 7 năm 2024, Tòa án nhân dân thành phố Biên Hòa đã xét xử vụ án dân sự thụ lý số 1210/2023/TLST - DS ngày 29 tháng 12 năm 2023 về việc “Tranh chấp hợp đồng vay tài sản” và ban hành Bản án dân sự sơ thẩm số 93/2024/DS-ST ngày 09/7/2024, quyết định như sau:

Căn cứ khoản 3 Điều 26; Điều 35, Điều 39; Điều 40, Điều 227; Điều 228; Điều 235 Bộ luật Tố tụng dân sự;

- Áp dụng các Điều 463, Điều 466; khoản 2 Điều 468; Điều 470 Bộ luật dân sự năm 2015; Nghị quyết 01/2019/NQ-HĐTP ngày 11/01/2019 của Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao; Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về án phí và lệ phí Tòa án.

Tuyên xử:
1. Chấp nhận yêu cầu khởi kiện của ông Trần Châu Phúc về việc “Tranh chấp hợp đồng vay tài sản”.

Buộc bà Đỗ Thị Thanh Nga phải thanh toán cho ông Trần Châu Phúc số tiền 644.066.333 đồng (Sáu trăm bốn mươi bốn triệu, không trăm sáu mươi sáu nghìn, ba trăm ba mươi ba đồng).

Kể từ ngày ông Phúc có đơn yêu cầu thi hành án cho đến khi thi hành xong khoản tiền nêu trên, hàng tháng bà Nga còn phải chịu khoản tiền lãi của số tiền còn phải thi hành theo mức lãi suất quy định tại khoản 2 Điều 468 Bộ luật Dân sự năm 2015.

2. Về án phí: Bà Đỗ Thị Thanh Nga phải nộp 23.056.000 đồng (Hai mươi ba triệu không trăm năm mươi sáu nghìn đồng) án phí dân sự sơ thẩm.

Hoàn trả cho ông Trần Châu Phúc số tiền 19.411.256 đồng (Mười chín triệu bốn trăm mười một nghìn hai trăm năm mươi sáu đồng) tạm ứng án phí theo biên lai thụ số 0001926 ngày 27/12/2023 do ông Trần Châu Phúc nộp tại Chi cục Thi hành án dân sự thành phố Biên Hòa.

3. Các đương sự vắng mặt được quyền kháng cáo bản án trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày nhận được bản án hoặc kể từ ngày bản án được niêm yết theo quy định pháp luật.

Trường hợp bản án, quyết định được thi hành theo quy định tại điều 2 Luật Thi hành án dân sự thì người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền thỏa thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các điều 6, 7 và 9 Luật Thi hành án dân sự; Thời hiệu thi hành án được thực hiện theo quy định tại điều 30 Luật Thi hành án dân sự.

TÒA ÁN NHÂN DÂN TP BIÊN HÒA, TỈNH ĐỒNG NAI

Nghị lực phi thường của những nạn nhân chất độc da cam

Chiến tranh đã qua đi hàng chục năm, nhưng vẫn để lại những nỗi đau cho các cá nhân, gia đình. Trong đó, có những người không may mắn bị dị tật bẩm sinh do ảnh hưởng chất độc da cam từ bố mẹ, ông bà. Tuy nhiên, không đầu hàng trước số phận, có rất nhiều cá nhân đã vươn lên từ khó khăn.

● Dù bẩm sinh đã không được may mắn như những người khác, nhưng anh Nguyễn Minh Phú vẫn tạo nên những kỳ tích. (Nguồn: Báo Thanh Niên)

● Dù bị khiếm thị nhưng Vũ Thị Hải Anh luôn nỗ lực vượt qua nghịch cảnh. (Nguồn: Đồng hành Việt online)

Đi qua sóng gió tuổi thơ

Sinh ra và lớn lên trong một gia đình thuần nông tại xã Thọ Thành, huyện Yên Thành, tỉnh Nghệ An, ngay từ khi ra đời, Nguyễn Minh Phú (sinh năm 1993) đã không may mắn có được cơ thể lành lặn như bạn bè đồng trang lứa. Trên thân thể nhỏ bé của anh khuyết thiếu đi hai cánh tay do di chứng chất độc da cam từ cha. Không chỉ Minh Phú, mà tất cả ba anh em trong gia đình anh đều bị ảnh hưởng từ chất độc da cam, người chị cả bị tâm thần, cậu em út bị còi xương. Tuy nhiên, anh Phú không đầu hàng trước số phận mà vẫn kiên cường, mạnh mẽ theo đuổi con đường học tập.

Bắt đầu từ năm lên 6 tuổi, Minh Phú cũng khao khát được đến trường như bao bạn bè cùng trang lứa. Hiểu được nỗi niềm ấy, ông Lộc trở thành thầy giáo của con, dạy Phú viết chữ bằng chân. Cuối cùng, sau ba năm khổ luyện, Phú không chỉ viết bằng chân thành thạo mà nét chữ của anh còn đẹp đến ngỡ ngàng.

Lên 9 tuổi, Phú vào lớp một và bắt đầu hành trình học tập. Ban đầu, bạn bè trong lớp thấy anh khiếm khuyết cơ thể, nên sợ hãi, xa lánh, không muốn chơi cùng. Nhưng Minh Phú không hề chán nản, anh tiếp tục nỗ lực trên lớp. Sau một

thời gian, thầy cô, bạn bè nhìn những hàng chữ ngay ngắn, tròn đẹp trên tập vở, khả năng tiếp thu kiến thức nhanh của anh nên đã thay đổi cách nhìn, dành tình cảm trân trọng, yêu mến cho Minh Phú. Suốt 12 năm liền, Nguyễn Minh Phú là học sinh xuất sắc và liên tục được nhận nhiều giải thưởng ý nghĩa. Đặc biệt, Minh Phú còn dùng đôi chân thay cánh tay để phụ giúp công việc gia đình cho bố mẹ. Anh có thể dùng chân đi bắt cá, bắt ốc,... ngoài nương, luồn kim, khâu chỉ khâu quần áo.

Câu chuyện của cô gái Vũ Thị Hải Anh (sinh năm 2000), bị khiếm thị bẩm sinh do di chứng từ chất độc da cam từ bố. Sinh ra tại Nam Định, Vũ Thị Hải Anh bị mắc bệnh teo nhãn cầu và đục thủy tinh thể bẩm sinh, dù gia đình cô đã cố gắng chữa trị, nhưng đều thất bại.

Dù khiếm khuyết đôi mắt, nhưng Hải Anh lại nhìn cuộc đời bằng trái tim và nghị lực. Từ nhỏ, mẹ là người đã dạy cho cô những bài học đầu tiên. Hải Anh tiếp thu kiến thức rất nhanh, lại ham học, cô sớm biết đọc, biết viết. Nhưng phải đến năm 13 tuổi, gia đình mới cho Hải Anh cho đến trường đi học lớp 3 với bạn bè.

Không nhìn được, khiến cho

Ngày 10/8 hằng năm là “Ngày Vì nạn nhân chất độc da cam/dioxin Việt Nam”. Đây là ngày đầu tiên trong chiến tranh xâm lược Việt Nam, quân đội Mỹ đã rải chất độc diệt cỏ xuống chiến trường miền Nam vào năm 1961, để lại hậu quả rất nặng nề về sức khỏe cho những người bị phơi nhiễm loại chất độc hóa học này. Từ lâu, Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm sâu sắc đến vấn đề chất độc da cam/dioxin và có những chính sách hiệu quả, thiết thực, góp phần xoa dịu nỗi đau da cam cho các nạn nhân.

việc học của Hải Anh khó khăn hơn bạn bè rất nhiều. Nhưng cô không bỏ cuộc, vẫn tiếp tục nỗ lực cố gắng gấp nhiều lần để bắt kịp tiến độ giảng dạy trên lớp của giáo viên. Đến năm 16 tuổi, Hải Anh một mình lên Hà Nội học cấp 2 tại Trường phổ thông cơ sở Nguyễn Đình Chiểu. Để theo đuổi con đường học vấn, Hải Anh vừa đi học, vừa đi làm, tự trang trải chi phí sinh hoạt ăn ở.

Không chỉ xuất sắc trong học tập, Hải Anh còn làm MC, viết báo, tham gia các dự án phi chính phủ. Cô tận dụng mọi cơ hội để có thể có mặt trong những dự án này nhằm kết nối các chuyên gia, nhà hoạt động xã hội với người khuyết tật, tìm cách mang những quyền lợi chính đáng về cho cộng đồng của mình.

Ở tuổi 24, sau nhiều nỗ lực, Hải Anh đã quyết tâm thi vào đại học. Với mơ ước được làm trong ngành truyền thông, cô đã đăng ký vào ngành Quan hệ công chúng của một trường đại học nhưng bị từ chối vì khiếm khuyết của mình. Sau đó, may mắn, cô đã được Trường Đại học KHXX&NV tiếp nhận.

Tỏa sáng với nghị lực phi thường

Nguyễn Minh Phú không chỉ được biết đến là một học sinh, sinh viên giỏi, mà anh còn đạt rất nhiều giải thưởng lớn nhỏ. Năm 2005, Phú là đại biểu Châu ngoan Bắc Hồ tỉnh Nghệ An, đại biểu Đại hội Châu ngoan Bắc Hồ toàn quốc, đại biểu Hiệp sĩ công nghệ thông tin và là một trong mười thanh niên tiêu

biểu toàn quốc do Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh bầu chọn. Đến năm 2006, Phú vinh dự nhận giải thưởng “Mãi mãi tuổi hai mươi” và được bầu vào Đoàn Chủ tịch Đại hội Hội nạn nhân chất độc da cam/dioxin tỉnh Nghệ An. Mùa tuyển sinh năm 2010 - 2011, Phú được tuyển thẳng vào hai trường đại học, Trường Đại học Hồng Bàng và Trường Đại học Công nghệ thông tin ĐHQG TP HCM. Bằng chính nỗ lực vươn lên không mệt mỏi của mình, từ một cậu bé bất hạnh tưởng chừng không thể sống được vì sức khỏe quá yếu, Phú đã trở thành gương sáng cho tuổi trẻ tỉnh Nghệ An và nhiều người bình thường khác.

Sau khi tốt nghiệp đại học, Phú đã làm rất nhiều công việc, trải qua nhiều khó khăn, nhưng anh chưa bao giờ từ bỏ ước mơ của mình. Được mẹ động viên và truyền cảm hứng về giải pháp ăn uống lành mạnh, khoa học, Minh Phú đã tự mình trải nghiệm và tìm được đam mê là trở thành một nhà nghiên cứu - tư vấn những bữa ăn lành mạnh, dinh dưỡng, chăm sóc sức khỏe cho cộng đồng. Sau một thời gian nghiêm túc theo đuổi công việc này, Minh Phú đã gặt hái nhiều thành công và mong muốn sẽ lan toả năng lượng sống tích cực, giúp nhiều người sống vui, sống khỏe.

Với Vũ Thị Hải Anh, sau những nỗ lực không ngừng nghỉ cô đã có những “trái ngọt” với hàng loạt các thành tích đáng nể như năm 2019, cô nhận giải Đặc biệt cuộc thi viết thư UPU lần thứ 48. Cùng năm, Hải Anh đạt giải Nhì cuộc thi Đại sứ văn hóa đọc toàn quốc. Năm 2020, Hải Anh nhận Bằng khen học sinh tiêu biểu Thủ đô. Năm 2022, cô nhận Bằng khen thanh niên tiêu biểu toàn quốc của Trung ương Đoàn.

Mặc dù con đường học tập ở bậc đại học của cô cũng gặp rất nhiều thách thức. Hầu hết các bài giảng đều được trình chiếu trên máy tính, không có giáo trình chữ nổi cho người khiếm thị, nhiều lúc khiến Hải Anh bật khóc vì bất lực. Tuy nhiên, không đầu hàng số phận, cô luôn cố gắng từng ngày một. Đầu năm 2024, Hải Anh được chọn là 1 trong 55 sinh viên khu vực phía Bắc được nhận học bổng từ chương trình “Nâng bước thủ khoa” của Quỹ Hỗ trợ Tài năng trẻ Việt Nam. ANH NHI (Tổng hợp)

THÔNG BÁO

Về kết quả thẩm định giá tài sản

Căn cứ điểm b khoản 1 Điều 99 Luật Thi hành án dân sự năm 2008 (được sửa đổi, bổ sung năm 2014);
Căn cứ Bản án số: 537/DS-ST ngày 29 tháng 09 năm 2023 của Tòa án nhân dân Quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh;
Căn cứ Quyết định thi hành án số: 1414/QĐ-CCTHADS ngày 05 tháng 3 năm 2024 của Chi cục trưởng Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An;
Căn cứ Quyết định cưỡng chế thi hành án số: 89/QĐ-CCTHADS ngày 31 tháng 5 năm 2024 của Chấp hành viên Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An;
Căn cứ biên bản kê biên, xử lý tài sản ngày 14 tháng 6 năm 2024 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa;
Căn cứ kết quả thẩm định giá theo chứng thư thẩm định giá số: Vc 330/2024/35 ngày 24 tháng 7 năm 2024 của Công ty TNHH thẩm định giá dịch vụ tư vấn đầu tư và thẩm định giá LAHA;
Chấp hành viên Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An thông báo cho:
Người được thi hành án: Ngân hàng TMCP Sài Gòn Thương Tín, địa chỉ: 266-268 Nam Kỳ Khởi Nghĩa, phường 8, quận 3, thành phố Hồ Chí Minh.
Người phải thi hành án: ông Lương Văn Kết, bà Phạm Thị Quế, địa chỉ: 43/3B đường TX25, phường Thạnh Xuân, quận 12, Thành phố Hồ Chí Minh
Kết quả thẩm định giá các tài sản như sau:
(nếu rõ giá của từng loại tài sản bằng số và bằng chữ): Quyền sử dụng đất tại thửa 808 (cũ) thửa 536 (mới), tờ bản đồ số 5 (cũ), tờ bản đồ số 15 (mới), diện tích 605 m2, đất ONT, tọa lạc tại xã Mỹ Hạnh Nam, huyện Đức Hòa, tỉnh Long An. (Theo mảnh trích đo địa chính số 430-2024 được Chi nhánh văn phòng đăng ký đất đai tại huyện Đức Hòa duyệt ngày 09/7/2024).
Tài sản của trên của ông Lương Văn Kết, bà Phạm Thị Quế (được Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa cưỡng chế kê biên để đảm bảo thi hành án). Tổng giá trị tài sản được làm tròn theo chứng thư thẩm định giá là: 4.589.530.000 đồng (Bốn tỷ năm trăm tám mươi chín triệu, năm trăm ba mươi ngàn đồng).
Trong thời hạn 05 ngày làm việc kể từ ngày nhận được thông báo này, người được thi hành án, người phải thi hành án được quyền gửi đơn yêu cầu định giá lại tài sản một lần và phải nộp ngay tạm ứng chi phí định giá lại tài sản. Hoặc thỏa thuận chọn tổ chức bán đấu giá tài sản.
Khi hết thời gian ấn định mà người được thi hành án, người phải thi hành án, người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan không yêu cầu định giá lại tài sản và không thỏa thuận hoặc việc thỏa thuận chọn tổ chức bán đấu giá tài sản không thành thì Chấp hành viên Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa sẽ lựa chọn tổ chức bán đấu giá để ký hợp đồng và tổ chức bán đấu giá tài sản kê biên đảm bảo thi hành án theo luật định.
Vậy, thông báo để ông Lương Văn Kết, bà Phạm Thị Quế và người được thi hành án biết để thực hiện./

CHI CỤC THADS HUYỆN ĐỨC HÒA, TỈNH LONG AN

Bất ngờ nhập viện cấp cứu sau 1 tuần ăn không thấy ngon do nguyên nhân nhiều người hay mắc phải

Người đàn ông 62 tuổi đến Bệnh viện Đa khoa MEDLATEC kiểm tra do xuất hiện tiểu sậm màu, mệt mỏi và chán ăn trong 1 tuần. Trong lần kiểm tra này, bệnh nhân bất ngờ phải nhập viện điều trị cấp cứu để tránh bệnh tiến triển nặng, có nguy cơ đe dọa tính mạng.

● Kiểm tra sức khỏe định kỳ, hoặc tái khám theo hướng dẫn của bác sĩ là cách quản lý sức khỏe tốt nhất

Lãnh hậu quả sau 3 tháng tự ý chỉnh liều thuốc

Do sự chủ quan, bất cẩn có không ít người dân tự ý mua thuốc về uống, hay tự ý bỏ giữa chừng đều là nguyên nhân gây hậu quả khôn lường tới sức khỏe. Trường hợp của ông P.V.B (63 tuổi, Hà Nam) là minh chứng cụ thể.

Ông B., đến Bệnh viện Đa khoa MEDLATEC khám do tiểu sậm màu và chán ăn. Ông B., cho biết, rỗng rã từ khi phát hiện mắc bệnh viêm gan B mạn từ năm 2009 đến tháng 3 năm nay, ông luôn tuân thủ uống thuốc UCVR TDF theo đơn của bác sĩ.

Lần kiểm tra gần nhất vào tháng 3 vừa qua cho kết quả men gan ổn định, tải lượng virus dưới ngưỡng ghi nhận. Sau 3 tháng tiếp theo, ông chủ quan nghĩ rằng tình trạng viêm gan B đã được kiểm soát nên tự ý dùng thuốc “cách nhật” cách ngày uống 1 viên.

Khoảng 1 tuần nay, ông thấy mình không muốn ăn, kèm mệt mỏi, nước tiểu sậm màu tăng dần, lượng nước tiểu ít. Trước dấu hiệu “chẳng lành”, gia đình khuyên ông đến Bệnh viện Đa khoa MEDLATEC kiểm tra sức khỏe.

Sau khi có kết quả khám bệnh, siêu âm và xét nghiệm, gia đình vô cùng bàng hoàng khi ông B., có chỉ định nhập viện điều trị nội trú để tránh bệnh tiến triển nặng hơn, vì đây là đợt bùng phát viêm gan B mạn.

BSCKI. Nguyễn Thị Ngoại - Chuyên khoa Truyền Nhiễm, Bệnh viện Đa khoa MEDLATEC tiếp nhận ca bệnh cho biết, sau khai thác tiền sử từng mắc viêm gan B mạn, yếu tố nguy cơ dùng thuốc cách ngày cộng với lý do đến khám do tiểu sậm màu, chán ăn, thăm khám cơ quan bộ phận chưa phát hiện bất thường nên có chẩn đoán sơ bộ là theo dõi đợt

bùng phát viêm gan B mạn. Đồng thời, bệnh nhân được tư vấn chỉ định làm xét nghiệm huyết học, hóa sinh, vi sinh, siêu âm ổ bụng để có chẩn đoán xác định.

Đúng như tiên lượng của bác sĩ, chỉ số xét nghiệm men gan (AST, ALT) tăng 34 lần, Albumin: giảm, AFP: tăng, đặc biệt xét nghiệm HBV DNA - xét nghiệm xác định số lượng hay nồng độ của virus trong máu người bệnh nhiễm virus viêm gan B cho kết quả 10^7 IU/ml. Siêu âm ổ bụng có hình ảnh gan thô nhẹ. Từ kết quả này, bệnh nhân được chẩn đoán đợt bùng phát viêm gan B mạn nên được tư vấn nhập viện điều trị nội trú nhằm tránh bệnh tiến triển nặng.

Tự ý bỏ thuốc hay tự chỉnh liều thuốc - Lợi bất cập hại với người bệnh viêm gan B mạn

PGS.TS Trịnh Thị Ngọc - Chuyên gia Truyền nhiễm (Hệ thống Y tế MEDLATEC), nguyên

Trưởng khoa Truyền nhiễm (Bệnh viện Bạch Mai), Phó Chủ tịch Hội Gan mật Việt Nam với hơn 40 năm kinh nghiệm chia sẻ: “Viêm gan B mạn cần thời gian dài điều trị, hiện chưa có biện pháp chữa trị khỏi bệnh, các thuốc ức chế virus được chỉ định nhằm ức chế sự nhân lên của virus, hạn chế tổn thương gan tiến triển thành xơ gan và ung thư gan. Do phải kéo dài thời gian quản lý, thăm khám và điều trị nên trong thực tế khám chữa bệnh, tôi gặp những trường hợp mệt mỏi vì mất thời gian, tốn kém chi phí nên tự ý ngừng thuốc”.

Đồng thời, chuyên gia cho biết, có trường hợp chỉ tăng men gan, nhưng dẫn đến suy gan và phải lọc máu. Nguyên nhân do không điều trị, hoặc tự ý bỏ thuốc. Đây là tình trạng khá phổ biến hiện nay, để lại gánh nặng cho ngành y tế và chính sức khỏe, tính mạng người bệnh.

Chia sẻ lộ trình quản lý sức khỏe của ông P.V.B trong thời gian tiếp theo, PGS.TS Nguyễn

Hưởng ứng Ngày Viêm gan Thế giới, từ ngày 15/7 đến hết ngày 15/8/2024, MEDLATEC miễn phí 2870 xét nghiệm HBsAg nhanh - kháng nguyên bề mặt của virus HBV, cho biết cơ thể có nhiễm virus viêm gan B hay không.

Kết quả nếu HBsAg dương tính, tức cơ thể nhiễm viêm gan virus B; nếu HBsAg âm tính, có nghĩa không bị viêm gan virus B. Đây là xét nghiệm đầu tay, có bản được chỉ định cho tất cả các trường hợp đi thăm khám sức khỏe, nhất là những bệnh có yếu tố nguy cơ mắc viêm gan B như mệt mỏi, buồn nôn, ăn không ngon, đau cơ, sốt, da vàng, mắt vàng, nước tiểu sậm màu, quan hệ với nhiều người/ người mắc viêm gan B...

Chương trình này áp dụng với tất cả khách hàng đăng ký sử dụng dịch vụ lấy mẫu xét nghiệm tại nhà tại Hà Nội.

Tham gia chương trình ưu đãi đặc biệt này, khách hàng hoàn toàn an tâm kết quả chẩn đoán chính xác, tin cậy do được phân tích tự động trên hệ thống máy hiện đại bậc nhất và được quản lý theo tiêu chuẩn quốc tế ISO 15189:2012 và CAP (Mỹ). Đồng thời, khách hàng được bác sĩ tư vấn ngay sau khi có kết quả.

● Người dân cần cảnh giác nếu các chỉ số xét nghiệm kiểm tra bệnh lý gan mật tăng bất thường

Thái Sơn - Chuyên gia Vi sinh, Phó Giám đốc Trung tâm Xét nghiệm MEDLATEC cho hay “Do bệnh nhân B., không tuân thủ phác đồ điều trị đã dẫn đến hậu quả xấu là đợt bùng phát virus, vì thế, ngoài nhập viện điều trị cấp cứu, bệnh nhân cần tuân thủ đơn điều trị của bác sĩ. Sau 1 tháng điều trị, nếu tình trạng không cải thiện, người bệnh cần làm xét nghiệm HBV Genotype, đột biến kháng thuốc đánh giá nguy cơ kháng thuốc viêm gan B để đổi phác đồ điều trị. Vì những bệnh nhân tự ý bỏ thuốc thường có nguy cơ kháng thuốc rất cao”.

Chuyên gia khuyến cáo người dân nên tuân thủ lịch khám, điều trị theo hướng dẫn của bác sĩ. Hoặc đi khám ngay nếu có dấu hiệu nghi ngờ mắc viêm gan B như mệt mỏi, buồn nôn, ăn không ngon, đau cơ, sốt, da vàng, mắt vàng, nước tiểu sậm màu...

3 nguyên tắc giữ lá gan khỏe mạnh của bệnh nhân viêm gan B Viêm gan virus là bệnh truyền nhiễm do virus viêm gan

B (HBV) gây nên. Viêm gan B cấp tính, mạn tính nếu không được quản lý và điều trị nghiêm ngặt sẽ có nguy cơ tiến triển thành xơ gan, ung thư, thậm chí là tử vong. Hiện chưa có thuốc chữa khỏi bệnh viêm gan mạn nên để hạn chế tổn thương gan, người bệnh cần “bỏ túi” những nguyên tắc sau:

- Không được tự ý ngừng thuốc điều trị kháng virus, hoặc chỉ ngừng điều trị khi có chỉ định của bác sĩ. Đồng thời, định kỳ kiểm tra để đánh giá khả năng tái hoạt HBV sau khi ngừng thuốc.

- Định kỳ kiểm tra sức khỏe 2 lần /năm, hoặc theo chỉ định cụ thể của bác sĩ.

- Tuân thủ chế độ ăn uống, sinh hoạt khoa học, hợp lý: Không uống bia rượu; Không ăn quá cay, quá mặn, quá béo; Lựa chọn thịt nạc, ít mỡ; Tăng cường rau xanh, hoa quả; Ngũ cốc nguyên hạt (lúa mạch, gạo lứt, mì nguyên cám).

Ngoài ra, để chủ động phòng ngừa hiệu quả viêm gan B mạn tính, người bệnh cần:

- Tiêm vaccine phòng viêm gan B với trẻ sơ sinh, trẻ nhỏ, người có bệnh mạn tính và những đối tượng chưa có kháng thể chống lại HBV.

- Không dùng chung kim tiêm, đồ dùng cá nhân như bàn chải đánh răng, bấm móng tay, dao cạo râu... với bất kỳ ai.

- Quan hệ tình dục thủy chung một vợ/ một chồng/ một bạn tình, nếu đối phương nhiễm viêm gan B cần sử dụng biện pháp an toàn khi quan hệ.

- Không lạm dụng các chất kích thích như rượu bia, thuốc lá để tránh gây hại cho gan.

Mọi thông tin liên hệ dịch vụ, hoặc đặt lịch ưu đãi, người dân vui lòng liên hệ qua tổng đài 1900 56 56 56.

● MEDLATEC trao cơ hội xét nghiệm miễn phí viêm gan B (HBsAg) với tất cả người dân đặt lịch lấy mẫu xét nghiệm tận nơi tại Hà Nội, áp dụng đến hết ngày 15/8/2024.